

KOOSTE SAAPUNEESTA PALAUTTEESTA JA LAADITUT VASTINEET 13.10.2026

VALMISTELUVAIHEEN NÄHTÄVILLÄOLOAINEISTO

1.	LAUSUNNOT	3
1.1	Suomen Erillisverkot Oy	3
1.2	Päijät-Hämeen ympäristöterveys	3
1.3	Orimattilan Vesi Oy	4
1.4	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes	4
1.5	Kymenlaakson Sähköverkko Oy	4
1.6	Päijät-Hämeen liitto	5
1.7	Fingrid Oyj	5
1.8	Itä-Uudenmaan luonnonsuojeluyhdistys	6
1.9	Lahden museot	8
1.10	Luonnonvarakeskus	12
1.11	Suomen Luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri	13
1.12	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	21
2.	MIELIPITEET	31
2.1	Mielipide 1	31
2.2	Mielipide 2	32
2.3	Mielipide 3	32
2.4	Mielipide 4	33
2.5	Mielipide 5	38
2.6	Mielipide 6	39
2.7	Mielipide 7	40
2.8	Mielipide 8	41
2.9	Mielipide 9	42
2.10	Mielipide 10	43
2.11	Mielipide 11	43
2.12	Mielipide 12	43
2.13	Mielipide 13	45
2.14	Mielipide 14	45
2.15	Mielipide 15	48

**ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN
PALAUTERAPORTTI**

KAABALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2.16	Mielipide 16	49
2.17	Mielipide 17	50
2.18	Mielipide 18	51
2.19	Mielipide 19	52
2.20	Mielipide 20	56
2.21	Mielipide 21	65
2.22	Mielipide 22	65
2.23	Mielipide 23	65
2.24	Mielipide 24	66
2.25	Mielipide 25	67
2.26	Mielipide 26	68
2.27	Mielipide 27	71
2.28	Mielipide 28	72
2.29	Mielipide 29	75
2.30	Mielipide 30	78
2.31	Mielipide 31	82
2.32	Mielipide 32	83
2.33	Mielipide 33	84
2.34	Mielipide 34	85
2.35	Mielipide 35	86
2.36	Mielipide 36	87
2.37	Mielipide 37	90
2.38	Mielipide 38	101
2.39	Mielipide 39	103

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Pennala–Virenojan osayleiskaavan valmisteluaineisto on ollut luonnoksena nähtävillä 12.6.–10.8.2025 välisenä aikana. Kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot viranomaisilta ja muilla kaavan osallisilla oli mahdollisuus jättää siitä mielipide. Lausuntoja jätettiin 12 kappaletta. Mielipiteitä jätettiin 39 kappaletta.

1. LAUSUNNOT

1.1 Suomen Erillisverkot Oy

Lausunto 18.7.2025	Vastine
Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	<i>Merkitään tiedoksi.</i>

1.2 Päijät-Hämeen ympäristöterveys

Lausunto 30.6.2025	Vastine
Hankealueelle on laadittu erillinen hulevesisuunnitelma, joka on jo alueen laajuus huomioiden melko suurpiirteinen. Kaavaselostukseen ja kaavan määräyksiin on tästä kuitenkin nostettu esille keskeisimmät asiat. Hulevesien suhteen hankkeessa on tavoitteena hulevesien osalta hyvin pienet muutokset nykytilanteeseen verrattuna. Myös rakennusaikainen hulevesien hallinta on huomioitu. Hulevesiä koskeissa määräyksissä olisi vielä nykyistä tarkemmin syytä määritellä rakentamisen vaikutuksia hulevesien käsittelyssä. Paneelientien tasaamiset ja muotoilut eivät saisi merkittävästi muuttaa hulevesien ohjaustarvetta alueella. Hankealueelle on teetetty myös pohjavesiselvitys. Selvityksessä on käytetty hyväksi alueella ja sen lähellä aikaisemmissa selvityksissä määriteltyjä pohjaveden pinnankorkeustasoja. Selvityksessä ei ole kuitenkaan selvitetty pohjaveden painetasoja eikä pohjavettä suojaavan savikerroksen paksuutta EN/au alueella. Nämä selvitykset olisi syytä tehdä kaavan valmisteluvaiheessa, koska alueelle tulee paljon erityyppisten perustusten rakentamista, jossa voi olla riskinä puhkaista savikerros ja aiheuttaa pohjaveden paineellinen purkautuminen. Selvityksen perusteella kaavamääräyksiin tulisi määritellä alueet, joilla syviä perustuksia rajoitetaan tai asetetaan alin perustussyvyys. Aurinkovoiman sähköntuotantoon liittyy muuntamoita, akkuvarastoja ja muuta jäähdytystä vaativaa tekniikkaa. Kaavaluonnoksen kaavamerkintöjen mukaan EN/au alueille on vapaasti rakennettavissa kaikkea suunniteltuun toimintaan liittyvää tekniikkaa. Terveysturvallisuuden näkökulmasta muuntamoihin ja vastaaviin muihin todennäköisesti melua tuottaville toiminnoille tulisi	<i>Tarkastellaan hulevesiin liittyvien kaavamääräyksiä riittävyttä ehdotusvaiheeseen. Kaava-alueen vesiolosuhteita sekä kaavan merkittäviä vaikutuksia vesiin on selvitetty riittävällä tarkkuudella. Hulevesien hallinnan periaatteisiin ja aluevarauksiin on annettu osayleiskaavatasolla selvät ohjeet ja velvoitteet.</i> <i>Kaavan ehdotusvaiheeseen on laadittu täydentävä pohjavesiselvitys pohjaveden painetasoista sekä pohjavettä suojaavan savikerroksen paksuudesta. Selvitys on otettu huomioon kaavaratkaisussa sekä vaikutusten arvioinnissa.</i> <i>Muuntamoiden, sähköaseman tai BESS-varaston sijainteja ei osoiteta sitovasti osayleiskaavassa, vaan ne voidaan sijoittaa EN/au-alueelle toteutuksen ja sijainnin kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Osayleiskaavassa osoitetaan EN/au-alueelle ohjeelliset energiahuollon ja energiavarastoinnin alueet sähköasemaa ja akkuvarastoja tai huoltorakennuksia varten. Sähköaseman / BESS-varaston osalta alustavat sijaintivaihtoehdot on esitetty viitesuunnitelmassa, jonka pohjalta ehdotusvaiheeseen on laadittu meluselvitys.</i> <i>Kaavassa on annettu yleismääräys: ”Rakennusten ja teknisten laitteiden melunvaimennus tulee tarvittaessa toteuttaa siten, että melutaso lähialueen asuintalojen sisätiloissa ja ulko-oleskelualueilla ei ylitä asetettuja valtioneuvoston ohjearvoja. Toimintaan liittyvä meluselvitys tulee esittää rakentamisluvan yhteydessä.”</i> <i>EN/au-alueiden mitoitusta on tarkistettu, ja niiden määrää on vähennetty oleellisesti suhteessa luonnosvaiheeseen. Aurinkopaneelien alueita ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle lukuun ottamatta lohkoa 15 suunnittelualueen itäisessä osassa. Pohjavesimääräykset sekä ympäristönsuojelulain</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

kaavahankkeessa määritellä nykyistä tarkemmin sijoitusalueet, joista olisi mahdollisimman vähän haittaa alueen asutukselle. Tarvittaessa melutasot tulisi mallintaa tai arvioida ja meluhaitan torjumiseksi määritellä tarvittavat tekniset ratkaisut. Toiminta tulee todennäköisesti aiheuttamaan ympäristöönsä eritasoista melukuormitusta useammassa kohteessa, jonka takia melunhallinta tulisi selvittää kokonaisuutena kaavatyön yhteydessä, eikä jättää sitä rakennuslupavaiheessa arvioitavaksi. Muuntamoiden ja muiden teknisten ratkaisujen, jotka käyttävät jäähdytykseen öljyä tai muita vastaavia kemikaaleja tulisi lähtökohtaisesti sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Mikäli näin ei voida tehdä, ne tulisi velvoittaa suunnittelemaan siten, että häiriötilanteissa pohjaveden pilaantuminen estetään rakenteellisin ratkaisuin. Tämä määräys olisi myös maakuntakaavan pohjavesimerkinnän linjauksen mukainen, jonka mukaan pohjavedelle riskejä aiheuttavat uudet toiminnot tulisi sijoittaa pohjavesialueiden ulkopuolelle. Tämä määräys myös tarkentaisi muuntamoiden ja muiden riskialttiiden toimintojen osalta yleisiin kaavamääräyksiin merkityn ympäristölle vaarallisten kemikaalien kulkeutumisen estämistä maahan ja ojiin. Muilta osin terveydensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa Pennala-Virenojan osayleiskaavaluonnoksen asiakirjoista.	<i>mukainen pohjaveden pilaamiskielto antavat reunaehdot kaavan toteuttamiselle.</i>
--	---

1.3 Orimattilan Vesi Oy

Lausunto 13.6.2025	Vastine
Orimattilan Vesi Oy:n vesijohto- ja jätevesiviemäriverkosto tulee lisätä yleiskaavaan vesihuoltoon koskevana kaavavarauksena.	<i>Vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostoa ei ole tarpeen osoittaa kaavakartalle osayleiskaavan tehtävä ja tarkkuustaso huomioiden.</i>

1.4 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Lausunto 31.7.2025	Vastine
Tukes ei anna lausuntoa asiassa Pennala-Virenojan osayleiskaavan luonnos.	<i>Merkittään tiedoksi.</i>

1.5 Kymenlaakson Sähköverkko Oy

Lausunto 25.7.2025	Vastine
Meillä ei ole lausuttavaa kaavaluonnosvaiheesta Pennala-Virenojan osayleiskaavaan.	<i>Merkittään tiedoksi.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

1.6 Päijät-Hämeen liitto

Lausunto 6.8.2025	Vastine
Päijät-Hämeen liitto näkee uusiutuvan energian hankkeet tärkeinä maakunnan elinvoiman kannalta. Ne mahdollistavat alueelle uudenlaista teollisuutta, tuovat työpaikkoja maakuntaan ja taloudellista hyötyä kuntaan. Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060 on luonnosvaiheessa ja siinä on tarkistettu maankäyttöä osayleiskaavoitettavan alueen pohjoisosasta. Taajamatoimintojen alue ei enää ulottuisi Pennala-Virenojan osayleiskaavan alueelle. Myös maaliikenteen aluevaraus on poistumassa maakuntakaavasta. Osayleiskaavassa osoitettu maankäyttö ei siten estä vireillä olevassa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2060 suunniteltua maankäyttöä. Kaavatyön tueksi on laadittu perusteellinen maisemaselvitys ja maisemavaikutusten arviointi. Arvioinnissa on todettu, että Pennalan ja Virenojan kulttuurimaisemakokonaisuuksien kannalta aurinkopaneelien aiheuttamia maisemavaikutuksia voidaan pitää kohtuullisina, kuten myös vaikutuksia Virenojan kylän maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Aurinkovoimahankkeessa tulisi huomioida kaavaluonnoksessa esitettyä paremmin alueen yksityiset maanomistajat. Päijät-Hämeen liitto suosittelee vielä tarkastelemaan kaavaratkaisua asutuksen suojavyöhykkeiden osalta. Laajat aidatut alueet luovat kulkuesteitä eläimistölle. Kaava-alueelle sijoittuu aiemmissa selvityksissä tunnistettu maakunnallisesti merkittävä kriittinen ekologinen yhteys, joka on kaavaluonnoksessa huomioitu M- ja MY-alueilla. Esitetty yhteys jää kuitenkin kaavaluonnoksessa paikoin kapeammaksi, kuin selvityksessä suositeltu 300 metrin vähimmäisleveys. Päijät-Hämeen liitto esittää kaavan jatkosuunnittelussa huomioitavaksi kriittisen ekologisen kulkuyhteyden turvaamisen riittävän leveänä.	<i>Uusiutuvan energian merkitys maakunnalle, suhde vireillä olevaan maakuntakaavaan 20260 sekä maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten osalta merkitään tiedoksi.</i> <i>Suunnittelussa on kiinnitetty huomiota asutuksen sekä aurinkovoimatuotantoon tarkoitettujen energiahuollon alueiden (EN/au) aluevarausten väliin suojaetäisyyksiin. Suojavyöhykkeitä täsmennetään ja laajennetaan kaavaehdotusvaiheessa siten, että ihmisiin, elinympäristöön ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset lievenevät. Suojavyöhykkeiden määrittämisessä on otettu huomioon asukkailta ja osallisilta saatuja mielipiteitä ja palautteita.</i> <i>Kaava-alueelle sijoittuvaa maakunnallisesti merkittävää kriittistä ekologista yhteyttä levennetään Loukkaanmäen, Pihlajasuon ja Kotkanmäen välisellä alueella poistamalla EN/au-alueita, ja osoittamalla ne maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi.</i> <i>Ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa kiinnitetään erityistä huomiota paikallisten ekologisten yhteyksien ja viheryhteyksien parantamiseen. Näillä ratkaisulla pyritään turvaamaan eläimistön liikkumismahdollisuudet ja ekologinen toimivuus kokonaisuutena sekä lieventämään aurinkovoimahankkeen mahdollisia kulkuestevaikutuksia. Paikallisia yhteyksiä levennetään muun muassa Laurilan ympäristössä sekä Vilholan, Junnolan ja Metsärannan ympäristössä.</i>

1.7 Fingrid Oyj

Lausunto 7.8.2025	Vastine
Lausimme edellisen kerran osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 5.12.2024. Pyysimme ottamaan huomioon Fingridin sähköaseman kiinteistön 560-411-7-1 sekä voimajohdot tulevaisuuden tarpeineen. Fingridillä on tarve toteuttaa 110 + 400 voimajohtoyhteys Orimattilan	<i>Olemassa olevat voimajohdot sekä uusi/kehitettävä voimajohto (Koria-Orimattila A) on esitetty kaavakartalle sekä voimajohtoaluetta levennetty pohjoiseen lausunnon mukaisesti.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

sähköasemalta kaakkoon kohti Niinikoskea. On mahdollista, että Orimattilan sähköasemalle tulee myös muita johtotarpeita ja energiantuotantohankkeiden liityntöjä. Fingrid on päivittämässä tilannekuvaa voimajohtotarpeista mm. maakuntakaavan uusimista varten.

Fingridin Jarno Sederlund oli yhteyksissä 5.8.2025 hankkeesta vastaavaan. Selvisi, että epähuomiossa Fingridin edellä mainittu 5.12.2024 annettu lausunto ei päätynt kaavahankkeen käsittelyyn.

Pyydämme ottamaan edellisen lausuntonne kaavaratkaisun kehittämisessä kohti kaavaehdotusta. Alustavasti tuomme kuitenkin kommenttina esille sen, että yleiskaavoissa on hyvä esittää eroteltuna nykyiset voimajohdot ja tulevaisuuden voimajohdot (vanhat YM-kaavamerkintäohjeet ja Katja-asetus 2024). Maakuntakaavan voimajohtokohteet (kaavamerkinnät) ovat hyvä lähtökohta yleiskaavan merkintöihin. Kaavaselostuksessa ei ole avattu, miten maakuntakaavan ”merkittävästi parannettava voimajohto” otetaan huomioon kaavaratkaisussa. Asia selvinnee kuitenkin, jos tarkistatte kaavaratkaisua Fingridin edellisen lausunnon ja tietojen pohjalta.

Tämän aurinkovoimahankkeen osalta Fingridin yhteyshenkilöt ovat asiakaspäällikkö [nimi poistettu], jarno.sederlund@fingrid.fi, p. [numero poistettu] ja johtoreittisuunnittelussa erikoisasiantuntija [nimi poistettu], [nimi poistettu]@fingrid.fi, p. [numero poistettu]. Kaavoitusasioiden yhteyshenkilönä Fingridissä toimii [nimi poistettu] puh. [numero poistettu].

Tässä lausunnossa ei kuitenkaan voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin tai liityntöihin. Fingridin toimintojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

1.8 Itä-Uudenmaan luonnonsuojeluyhdistys

Lausunto 8.8.2025	Vastine
Orimattilan kaupunki on luonnostellut Pennala-Virenojan osayleiskaavan, joka mahdollistaisi Fortumin ylläpitämän aurinkoenergiatuotannon alueella. Aurinkoenergia fossiilisten energialähteiden käytön sijaan on sinällään kannatettavaa. Orimattilassa on useita aurinkovoimalahanketta suunnitteilla ja näiden sijoittelua ja yhteisvaikutusta ympäristöön on syytä harkita tarkasti. Positiivista luonnon kannalta tässä Pennala Virenoja -	<i>Kaava-alueelle sijoittuvan maakunnallisesti merkittävän kriittisen ekologisen yhteyden leveyttä on levennetty Loukkaanmäen ja Kotkanmäen välisellä alueella. Ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa on kiinnitetty erityistä huomiota paikallisten ekologisten yhteyksien ja viheryhteyksien säilymiseen. Näillä ratkaisulla on pyritty turvaamaan eläimistön liikkumismahdollisuudet ja ekologinen toimivuus kokonaisuutena sekä lieventämään</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

aurinkovoimalahankkeessa on, että se rajautuu alueelle, jolla on pääasiallisesti peltoja. Aluetta halkoo vilkkaasti liikennöity Lahdentie ja voimalinjojenkin kulkee alueen läpi useita. Toki maisemakuvaan näin suurella hankkeella on vaikutusta. Hyväksi asiaksi katsomme myös, että varttuneimmat metsät pohjoisosassa Junnolassa on merkitty osayleiskaavaan MY-merkinnällä ja iso metsäalue Kotkanmäki sekä suoalue Pihlajasuo on rajattu pois energiatuotannolta. Viitasammakon esiintymäalueet on myös huomioitu luo-1 -merkinnällä. Suon eteläisessä osassa olevat luo-1 ja luo-3 -alueet sijaitsevat kahden EN-alueen välissä ja tämä väli on vain n. 100 m leveä.

Luontoselvityksessä kuvassa 27 on esitetty maakuntakaavoituksessa tunnistettu kulkuyhteystarve, joka kulkee pohjois-etelä -suunnassa hankealueen läpi. Maakunnallisen verkoston minimileveys taajamissa on 300 metriä. Ekologiset yhteydet ovat haja-asutusalueella 500 - 1000 metriä leveitä, metsäisiä yhteyksiä tai metsäketjuja (Ojala, 2021). Itään päin ekologinen yhteys on olemassa Kotkanmäen kautta, mutta pohjois-etelä -suunnassa ekologinen yhteys jää paikoin kovin kapeaksi. Lahdentien länsipuolinen yhteys (Metsäsen selvityksen ekologinen yhteys) on kaventunut kaavassa kovasti ja katkeaa kokonaan Haikulan kylän kohdalla eikä jatku itään.

Kaavaluonnoksessa suositellaan, että ekologia yhteyksiä tulisi vahvistaa aukkoisilla paikoilla puustoistutuksin. Jos haittaa ei pystytä mitenkään lieventämään, tulisi ainakin kompensoida se.

Muuttolintujen suosima Haikulan MAALI-alueesta n. 8 ha sijoittuu kaavassa aurinkovoimatuotantoon tarkoitettulle energiahuollon alueelle. Jotta suuremmilta lintukuolemilta vältytään ja lintujen käyttämä peltoala ei pienene, suosittelemme vahvasti, että MAALI-alue rajataan kokonaan pois energiahuollon alueelta, kuten luontoselvityksessäkin on suositeltu. ”MAALI-alue suositellaan huomioitavan sen ominaisuuspiirteet turvaavalla kaavamerkinnällä ja kaavamääräyksillä. Alueelle ei suositella osoitettavan muuttuvaa maankäyttöä.” (Luontoselvitys s. 45)

Hankealueella on tärkeitä pohjavesialueita ja pohjaveden muodostumisen kannalta tärkeitä alueita. Jos aurinkovoimaloiden rakentaminen alueelle toteutuu, tulee rakentaminen tehdä huolellisesti suunnitellen ja varmistaen pohjavesien suojelu. Kuten kaavaluonnoksessa mainitaan: *Haitallisten pohjavesivaikutusten ehkäisemiseksi pohjaveden painetasoa ja savikerroksen paksuutta tulisi selvittää ennen rakentamista.*

aurinkovoimahankkeen mahdollisia kulkuestevaikutuksia. Paikallisia yhteyksiä on levennetty muun muassa Laurilan ympäristössä sekä Vilholan ja Junnolan ympäristössä.

Ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa aurinkovoimatuotantoon tarkoitettuja energiahuollon alueiden (EN/au) aluevarauksia on poistettu linnustollisesti arvokkailta alueilta ja osoitettu niitä maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M) sekä linnustollisesti arvokkaaksi alueeksi (lin). Aurinkovoimaloiden aluetta jää pieneltä osin linnustollisesti arvokkaan alueen reunalle Haikulan eteläpuolella.

Kaavaehdotusvaiheen kaavaratkaisussa aurinkovoimatuotantoon tarkoitettuja energiahuollon alueita (EN/au) on karsittu pohjavesialueilta, ainoastaan Lähdepellon osalta EN/au-alueet sijoittuvat luokitellulle pohjavesialueelle. Päivitetty pohjavesiselvitys on huomioitu kaavaehdotusta laadittaessa ja vaikutusten arvioinnissa. Lähdepellon lähde on huomioitu kaavaratkaisussa riittävällä suojavyöhykkeellä. Osayleiskaavassa on annettu kattavat pohjavesialueita koskevat määräykset, joilla turvataan pohjavesien määrä ja laatu. Myös ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskiello antaa reunaehdoja kaavan toteuttamiselle.

Muutoin merkitään tiedoksi.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

1.9 Lahden museot

Lausunto 11.8.2025	Vastine
<u>Arkeologinen kulttuuriperintö</u> Suunnittelualueella on tehty vuonna 2024 muinaisjäännösinventointi (Kärkkäinen, Sinikka 2024. <i>Orimattila Pennala. Aurinkovoimapuistoalueen arkeologinen inventointi</i>. Heilu Oy.). Museo on arvioinut selvityksen riittäväksi ja alueen muinaisjäännöstiedot ovat siten ajan tasalla. Inventoinnissa löydettiin kahdeksan kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi kulttuuriperintökohde, jotka on otettava huomioon kaavoituksessa. Kaksi kiinteää muinaisjäännöstä, molemmat hiilimiilukohteita, (muinaisjäännösrekisterin kohteet <i>Kuivistonmäki</i>, nro 1000051891 ja <i>Pihjalasuo 2</i>, 1000051910; inventointiraportin kohteet 2 ja 5) sijoittuvat luonnosvaiheen kaavakartalla aurinkovoimatuotantoon tarkoitetuille alueille (EN/au). Kaavan tarkoituksena on mahdollistaa rakennusluvan myöntäminen näille alueille suoraan. Muut kuusi muinaisjäännöstä ja kulttuuriperintökohde sijaitsevat kaavakartalla maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla (M tai MY). Kuten museo on aiemmassa lausunnossaan ja luonnosvaiheen työneuvottelussa tuonut esille, mikäli rakentamista osoitetaan muinaisjäännösten alueelle, on pidettävä muinaismuistolain (295/1963) 13 §:n mukainen kajoamislupaneuvottelu Museoviraston ja Lahden museoiden kanssa. Neuvottelussa on oltava mukana kaupungin lisäksi maanomistaja. Neuvottelussa käsitellään kajoamisluvan lisäksi arkeologisten tutkimusten tarvetta ja laajuutta. Mikäli neuvotteluissa myönnetään kajoamislupa, on kohteet arkeologisesti tutkittava ja dokumentoitava Museoviraston määrittelemien laatuohjeiden edellyttämällä tavalla. Tutkimusten kustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja. Vasta hyväksytysti suoritettujen tutkimusten jälkeen alueet voidaan Museoviraston päätöksellä vapauttaa rakentamiselle. Neuvottelutarve koskee kahta edellä mainittua, luonnosvaiheen kaavakartalla rakentamisalueelle sijoittuvaa muinaisjäännöstä (<i>Kuivistonmäki</i> ja <i>Pihlajasuo 2</i>), ja alueellinen vastuumuseo auttaa tarvittaessa kajoamislupaan liittyvissä asioissa. Kajoamislupaneuvottelu ja siinä määritetyt tutkimukset tulee tehdä kaavaprosessin aikana. Ajankäytöllisesti kaavatyössä onkin hyvä huomioida, että tämä voi viedä useita kuukausia ja maastotutkimukset voidaan tehdä vain sulan maan aikana. Vaihtoehtoisesti muinaisjäännökset voidaan kaavassa rajata rakentamista osoittavien alueiden ulkopuolelle (esimerkiksi maa- ja	<u>Arkeologinen kulttuuriperintö</u> <i>Tehdään kaavaehdotusaineistoon museon esittämät muutokset ja tarkennukset arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.</i> <i>Muinaismuistolaki erityislakina suojelee kiinteitä muinaisjäännöksiä, vaikka ne sijaitsisivatkin EN/au-alueella – tämä tarkoittaa, että ne huomioidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa jättämällä ne rakentamisen ulkopuolelle riittävine suojavaähyöhykkeineen. Mikäli rakentaminen muinaisjäännöksen päälle olisi välttämätöntä, käytäisiin muinaismuistolain 13 §:n mukainen kajoamisneuvottelu museoviranomaisen kanssa riittävien selvitysten ja tutkimusten sopimiseksi, ja kajoamisen mahdollisuuksien selvittämiseksi.</i> <i>Kaavaehdotuksen mukaisessa kaavaratkaisussa kiinteitä muinaisjäännöksiä ei sijoitu EN/au-alueille, vaan ne sijoittuvat maa- ja metsätalousvaltaisille alueille (M tai MY).</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

metsätalousvaltaisille alueille), jolloin kajoamisluvaneuvottelua ja mahdollisia tutkimuksia ei tarvitse järjestää kaavoituksen aikana, vaan kohteiden asianmukainen merkitseminen kaavakartalle riittää. Kesäkuussa pidetyn viranomaisneuvottelun perusteella muinaisjäännöskohteet onkin tarkoitus kaavassa rajata rakennusalueiden ulkopuolelle.

Suunnittelualan arkeologiset kohteet on merkitty kaavaluonnoksen kartalle ja kaavaselostukseen (s. 36–37), mutta kohteiden merkitsemistavassa on muutostarpeita:

1) Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset merkitään kaavakartalle suojelumerkinnällä sm, ei kaavaluonnoksessa käytetyllä mj-merkinnällä. Merkintään liitetään määräys: *”Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevasta suunnitelmasta on pyydettävä Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausunto.”*

2) Muinaisjäännökset yksilöidään kaavakartalle indeksinumeroilla (esim. sm/1, sm/2 tai sm-1, sm-2 jne.) ja kaavaselostuksessa käytetään samoja indeksinumeroita.

3) Osa muinaisjäännöksistä on tällä hetkellä kaavakartalla kohde- ja osa-aluemerkinnöillä. Kaikille muinaisjäännöksille on määriteltävä muinaisjäännösrekisteriin aluerajaus, joten olisi selkeämpää merkitä kaikki kohteet kartalle alueina pistekatkoviivalla, jos se kaavan mittakaava huomioiden on mahdollista.

4) Alueella sijaitseva muu kulttuuriperintökohde (muinaisjäännösrekisterin kohde *Vanha Lahdentie*, nro 1000051915; inventointiraportin kohde 9) tulisi erottaa muinaismuistolain suojaamista kiinteistä muinaisjäännöksistä ja merkitä kaavakartalle suojelumerkinnällä s. Merkintään liitetään määräys: *”Muu kulttuuriperintökohde (historiallinen tielinja). Alueella olevat historialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevasta suunnitelmasta tulee neuvotella Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon kanssa.”*

5) Alueella sijaitsevat kaksi muuta inventoinnissa löydettyä arkeologista kohdetta (muinaisjäännösrekisterin kohteet *Kukkila*, nro 1000051918 ja *Härmälä 2*, 1000051917; inventointiraportin kohteet 10 ja 11) eivät ole suojelukohteita, joten niitä ei tarvitse merkitä kaavakartalle ja vähintäänkin ne on selkeästi erotettava muinaismuistolain tai maankäyttö- ja rakennuslain (nyk. alueidenkäyttölaki) nojalla

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

suojelluista kohteista. Jos muut kohteet halutaan mainita kaavaselostuksessa, olisi niiden kohdalla selvyiden vuoksi hyvä mainita, että kohteet eivät ole suojeltuja. Toki niin haluttaessa kaavalla voidaan suojella muitakin kuin lain edellyttämiä kohteita.

6) Suunnittelualueelta on arkeologisen inventoinnin jälkeen löydetty kansalaisilmoituksen perusteella vielä yksi kohde, nuorehko maakellari Lahdentien ja Kukkilan tilan väliseltä metsäsaarekkeelta (*Kukkila 2*, nro 1000086356). Rakenne on heinäkuussa 2025 viety muinaisjäännösrekisteriin muuna kohteena. Kyse ei ole suojelukohteesta eikä sillä ole vaikutusta alueen maankäyttöön. Kohdetta tulisi käsitellä kaavahankkeessa samoin kuin edellisessä kohdassa mainittuja kahta muuta ei-suojeltua kohdetta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Museo on OAS-vaiheeseen antamassaan lausunnossa todennut, että Orimattilan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä (2005) suunnittelualue sijoittuu kahdelle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (MaMa 2006) *Pennala ja Virenoja* – eteläosaltaan myös MARY 2024- alueelle (*Virenoja*). Suunnittelualue sijoittuu eteläreunaltaan vähäisiltä osin Virenojan kulttuurimaiseman paikallisesti arvokkaalle rakennetun kulttuuriympäristön alueelle. Museo on edellyttänyt, että suunnitelmien edetessä tulee selvittää hankkeen vaikutusalueella oleva rakennuskanta ja siihen kohdistuvat vaikutukset.

Osayleiskaavan tausta-aineistoksi on toteutettu maisemaselvitys ja maisemavaikutusten arviointi (Ramboll 2025). Selvitys kattaa suunnittelualueen lisäksi lähiympäristöalueen noin viiden kilometrin säteellä. Aurinkovoimaloiden näkyvyyttä, vaikutuksen luonnetta ja merkittävyyttä maisemassa on havainnollistettu valokuvasoitteiden (10 kappaletta) avulla.

Selvityksessä on riittävällä tavalla kuvailtu ja selvitetty arvoalueet ja niiden rakennuskanta. Museon näkemyksen mukaan vaikutusten arviointi on riittävää ja selvityksen tulokset on avattu hyvin myös kaavaselostuksessa. Selvityksessä todetaan, että suunnittelualueen avoimet maisematilat ja niiden mahdollistamat näkymät ovat oleellinen osa alueen kulttuurimaiseman piirteitä ja arvoja, ja aurinkovoimalan toteuttaminen muuttaa perinteisen maaseutumaiseman teolliseksi sähköntuotantoalueeksi. Vaikutusten arvioinnin osalta todetaan realistisesti, että aurinkovoimapuiston rakentaminen muuttaa maisemaa. Vaikkakin visuaalinen vaikutus on paikallinen, lähialueella laaja ja yhtenäinen tuotantoalue voi hallita maisemaa

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Täydennetään maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön merkintää ja määräystä (mky) esitetyn mukaisesti.

Täydennetään maisemallisesti arvokkaan peltoalueen kaavamerkintää ja määräystä (MA) esitetyn mukaisesti.

Muutoin merkitään tiedoksi.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

merkittävästi. Maaston muodot vaikuttavat paneelikenttien hallitsevuuteen ja näkymiseen, samoin paneelien korkeus. Aurinkopaneelit nousevat maanpinnalta noin kolmen metrin korkeuteen ja paneelialueita ympäröivän aidan korkeus on 2,2 metriä. Aurinkopaneelien välittömässä läheisyydessä liikkuvilta paneelit peittävät näkymät kauemmas maisemaan lähes kokonaan.

Aurinkopaneelit sijoittuisivat osin metsäisille ja puustoisille alueille, osin avoimille pelloille. Selvityksessä todetaan, että tehokkaana lieventämiskeinona pääsääntöisesti tasaiselle ja alavalle maalle sijoittuvalle aurinkovoima-alueelle toimii alueen nykyisten puustoisten vyöhykkeiden ja esimerkiksi metsäsaarekkeiden säilyttäminen hankealueella tai sen ympäristössä. Kaavakartalle on merkitty M ja MY-alueita, (myös MT ja MA) jotka toimivat edellä mainitun kaltaisena maisemavaikutusten lieventämiskeinona. Asuinympäristöihin kohdistuvat maisemavaikutukset ovat paikoin merkittäviä, kun paneelialueet sijoittuvat lähelle asuinrakennuksia. Kaavakartan määräys 50 metrin suojavyöhykkeestä on tämän vuoksi aiheellinen.

Aurinkopaneelien alustavassa sijoittamissuunnitelmassa (Ramboll, 2025) esitetään varauksia maisemointialueiksi, jotka tarkoittavat istutusalueita, joilla kasvillisuus muodostaa näkemäesteitä asuinympäristöjen ja aurinkopaneelialueiden välille. Museon näkemyksen mukaan (maisemaselvitys tukee tätä näkemystä) kasvillisuuden istuttamista suojavyöhykkeeksi tulee harkita paikoin. Kaavamääräyksen maininta **alueelle luonteenomaisista** puu- ja pensasisutuksista on aiheellinen.

Kaavakartalle on merkitty maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alue (mma ja mky). Museo ehdottaa, että merkintöjen määräysosiin lisätään inventoinnin nimi (MaMa 2024 ja MARY 2024). Lisäksi MARY-alueen (merkintä mky) määräys tulee muuttaa muotoon Maakunnallisesti **arvokas** rakennettu kulttuuriympäristö. Merkinnän määräystä tulee täydentää, esimerkiksi seuraavasti:

Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Uudisrakentaminen, rakennusten korjaus- ja muutostyöt sekä muut ympäristöä muuttavat toimenpiteet tulee suorittaa siten, että alueen kulttuurihistoriallisesti/maisemallisesti arvokas luonne säilyy. Rakennuksia ei saa purkaa ilman Rakentamislain 56 §:ssa tarkoitettua lupaa. Aluetta koskevista merkittävistä suunnitelmista tulee pyytää alueellisen vastuumuseon lausunto.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Kaava-alueelle sijoittuvat peltoalueet on varustettu merkinnällä MA; Maisemallisesti arvokas peltoalue. Museo ehdottaa, että merkinnän määräystä täsmennetään seuraavasti: *Viljelyalueet tulee säilyttää avoimina. Haja-asutusluonteinen rakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevan tiestön ja tilakeskusten yhteyteen, metsäsaarekkeeseen tai metsänreunaan. Alueella olevia metsäsaarekkeita tulee hoitaa siten, että avomaisemien reunat säilyvät siisteinä.*

Museolla ei ole Pennala-Virenojan osayleiskaavan valmisteluvaiheeseen muuta huomautettavaa.

1.10 Luonnonvarakeskus

Lausunto 12.8.2025	Vastine
Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin. Suunnittelualueelle on laadittu nisäkkäiden lumijälkilaskennat (22.2.2024), pesimälinnustoselvitys (2024) ja saukkoselvitys (2024). Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojeluohjelmien kohteita. Lähin Natura2000-alue, Linnaistensuo, sijaitsee n. 5 km etäisyydellä. Selostuksen mukaan Päijät-Hämeen viherverkostotarkastelussa suunnittelualueen itäosan halki kulkee kriittinen viheryhteys (nro 21). Selostuksen mukaan alueelta tavattiin useita huomionarvoisia pesimälintulajeja. Porvoonjoen rannoilta tehtiin havaintoja saukon ulosteista. Lumijälkilaskennassa havaittiin ketun, lumikon, hirven, metsäkauriin, rusakon ja metsäjäniksen jälkiä. Muutoin tuloksia ja havaintoja ei tuoda selostuksessa esille ja esim. metsäkanalintujen soitimia ei mainita selostuksessa ollenkaan. Kaavaselostuksessa hankkeen mahdollisia vaikutuksia ja eritoten yhteisvaikutuksia käsitellään suppeasti. Yhteisvaikutuksia Pennalan ja Virenojan datakeskus- ja aurinkovoimahankkeiden kanssa tulee tarkastella huolellisesti kaavan tulevaisu vaiheissa. Aurinkovoimaloiden alue on laaja alue, jossa tilaa ja siten eläinten liikkumista rajataan aidoin. Aurinkovoimalat lisäävät alueen pirstoutuneisuutta ja muutokset ovat pitkäaikaisia. Aurinkovoimaloiden vaikutuksia eläimistöön ei vielä tunneta hyvin, mutta voimaloilla saattaa olla joillekin lajeille muitakin vaikutuksia kuin elinympäristön menetys tai heikentyminen. Tiivis aurinkopaneelirakentaminen	<i>Kaavaselostusta on täydennetty vuoden 2024 sekä 2025 toteutettujen selvitysten ja niiden tulosten osalta soveltuvien osin.</i> <i>Yhteisvaikutusten arviointia on tarkennettu.</i> <i>Kaavaehdotusvaiheen kaavaratkaisussa aurinkovoimatuotantoon tarkoitettuja energianhuollon alueita (EN/au) on poistettu merkittävästi erityisesti metsäalueilta.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

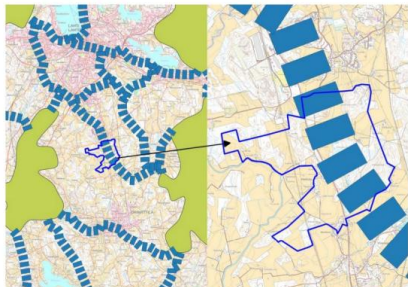
aiheuttaa varjostusta ja vaikuttaa laajalla alalla kenttäkerroksen kasvillisuuteen ja maaperään. Vaikutukset maaperäeliöstöön, orgaanisen aineksen hajotukseen, ravinnekiertoon ja vesitaseeseen sekä hiilenkiertoon voimala-alueiden maaperässä tulisi selvittää. Lisäksi on tärkeää huomioida aurinkopaneelien sekä huoltoteiden, ojitusten ja maanmuokkauksen mahdolliset vaikutukset valumavesiin ja haasteet vesien hallinnalle. Tarvittavan sähkönsiirron (ja sitä kautta erilaisten lineaarirakenteiden lisääntyminen maisemassa) vaikutuksia tulisi myös tarkastella osana vaikutustapojen kokonaisuutta. Aurinkovoimaloiden alue on laaja alue, jossa tilaa ja siten eläinten liikkumista rajataan aidoin. Aurinkovoimalat lisäävät alueen pirstoutuneisuutta ja muutokset ovat pitkäaikaisia. Aurinkovoimaloiden vaikutuksia eläimistöön ei vielä tunneta hyvin, mutta voimaloilla saattaa olla joillekin lajeille muitakin vaikutuksia kuin elinympäristön menetys tai heikentyminen. Näiden elinympäristössä tapahtuvien muutosten lisäksi aurinkovoiman suunnittelussa tulee huomioida sähkönsiirtoon liittyvät seikat ja rakennusajan aiheuttama häiriö sekä huoltoteiden käytöstä aiheutuva häiriö myös rakennusvaiheen jälkeen. Aurinkovoiman suunnittelun yhteydessä hankkeiden yhteisvaikutukset tulee arvioida huolellisesti.	
---	--

1.11 Suomen Luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri

Lausunto 15.8.2025	Vastine
Olemme tutustuneet Orimattilan Pennala-Virenojan osayleiskaavaan, jonka on tarkoitus mahdollistaa laajan teollisen mittakaavan aurinkovoimalan rakentaminen kaava-alueelle. Alueella on useita merkittäviä arvoja, joita kaavaluonnoksessa esitetty aurinkovoimalarakentamisen laajuus uhkaa. Alla esitetyn mukaisesti suunnitelmaa on korjattava, jotta alueella tunnistetut luonto- ja maisema-arvot tulevat paremmin huomioituksi. Ekologiset yhteydet Hankealue sijaitsee keskellä maakuntakaavoituksen yhteydessä tunnistettua kriittistä ekologista yhteyttä. Alla olevalta kartalta (KUVA 1.) näkyy, että maakunnallisesti merkittävä metsäinen yhteys on hankealueen kohdalla kapea ja valmiiksi pirstaleinen ja sitä rajaavat pellot sekä idässä että lännessä.	<u>Ekologiset yhteydet</u> Osayleiskaavatyössä huomioidaan ekologistia yhteyksiä kaavan tehtävä ja tarkoitus sekä alueen nykytila huomioon ottaen, silmällä pitäen myös alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisia selvitys- ja vaikutusarviointivaatimuksia. Kaavaehdotukseen EN/au-alueiden ulottuvuuksia tarkistettu niin, että vaikutukset ekologisiin yhteyksiin saadaan minimoitua. Suhteessa aiempaan kaavaluonnokseen EN/au-alueiden määrää on vähennetty merkittävästi erityisesti metsäalueilta, ja nämä alueet on osoitettu kaavaehdotukseen maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M tai MY). Näin ekologistia yhteyksiä levennetään, ja huomioidaan säilymistä.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Kuva 27. Maakunnalliset yhteydet ja merkittävät luonnonyhdialueet. Tunnistettu maakunnallinen yhteys on merkitty 1000 m leveällä sinisellä paik-kiviivillä.

KUVA 1. Ote Luontoselvityksen luvusta 4.10 Ekologiset yhteydet.

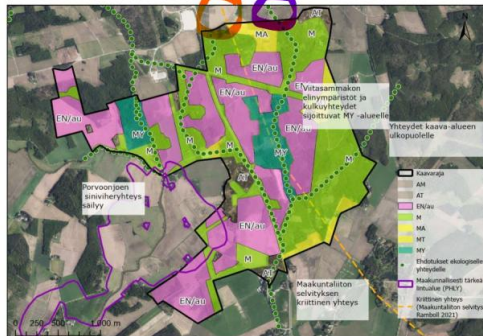
Kaava-aineistoon sisältyy Rambollin toteuttama Pennalan aurinkovoimalan ekologinen verkosto - selvitys (7.5.2025), joka on valitettavan heikkolaatuinen. Selvityksen sivulla 6 todetaan virheellisesti: ”Päijät-Hämeen viherverkostotarkastelussa osakaava-alueen ulkopuolelle sijoittuu kriittinen ekologinen yhteys (Ramboll 2021).” Kyseinen yhteys nro 21 kulkee kuitenkin todellisuudessa nimenomaan osayleiskaava alueen läpi, ei sen ulkopuolella.

Samaisen selvityksen sivulla 11 on esitetty ”vaikutusten arviointi”, jossa esitetään kaavaluonnos ilmakuvalla. Kaavakarttaan on merkitty pisteiviivalla ehdotuksia ekologisiksi yhteyksiksi ja katkoviivalla maakuntakaavan selvityksissä todettu kriittinen maakunnallinen yhteys. Kaava-alueen pohjoisreunalla on esitetty, että ehdotettu pisteiviivayhteys jatkuisi pohjoiseen (lisätty sininen ympäröinti alla KUVASSA 2.). Ilmakuva on raportissa rajattu tarkoitushakuisesti siten, ettei pohjoiseen jatkuvan ehdotetun yhteyden todellinen tila näy kuvassa. Jos asiaa tarkastellaan laajemmin nähdään, että kyseinen pisteiviiva päättyy peltoaukean jälkeen suoraan tiiviisti rakennetulle Pennalan taajama-alueelle eikä missään nimessä toimi ekologisena yhteytenä pohjoiseen (lisätty punainen ympäröinti KUVASSA 3.). Sen sijaan ainoa jotenkuten toimiva metsäinen yhteys muodostuu Kuivistonmäen kautta juuri siinä kohdassa, johon kriittinen yhteystarve on maakuntakaavan selvityksessä sijoitettu (punainen ympäröinti KUVISSA 2. ja 3.). Tässäkin yhteydessä on katkos peltoaukealla, mutta pellon jälkeen pohjoiseen on vielä säilynyt Pennalan länsiosassa jotenkuten toimiva yhteys, jota tulisi kaikin tavoin vaalia.

Kaavaluonnoksessa maakunnallinen ekologinen yhteys katkaistaan myös kaava-alueen sisällä lähes täysin. Aurinkovoimatuotantoon tarkoitettua energiahuollon aluetta EN/au on merkittävästi supistettava seututien 167 itäpuolella, jotta maakunnallinen ekologinen yhteys säilyy. Aurinkopaneelikentät aidataan, jolloin rakennettavat

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Vaikutusten arviointi ja ekologiset yhteydet

KUVA 2. Ote Pennalan aurinkovoimalan ekologinen verkosto -selvityksestä (Ramboll 7.5.2025).
Punaisella ympäröity maakunnallinen yhteys, sinisellä konsultin ehdotus uudeksi yhteydeksi.

KUVA 3. Ilmakuva MML 2025. Punaisella ympäröity maakunnallinen yhteys, sinisellä konsultin ehdotus uudeksi yhteydeksi.

Orimattilan Pennalan aurinkovoimala-alueen
luontoselvitykset 2024 (Luontoselvitys Metsänen):
"5.2 Pesimälinnusto

Lisäksi alueeseen rajautuu maakunnallisesti arvokas lintualue (MAALI44 Kuva 28. Alueen sisäisiä, arvioituja ekologisia yhteyksiä. alue), joka ulottuu myös selvitysalueelle. MAALI-alue suositellaan huomioitavan sen ominaisuuspiirteet turvaavalla kaavamerkinnällä ja kaavamääräyksillä. Alueelle ei suositella osoitettavan muuttuvaa maankäyttöä.”

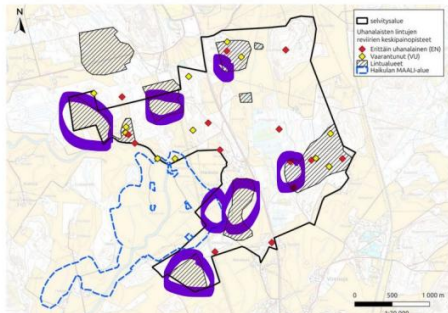
Luontoselvityksen suosituksia ei ole
kaavaluonnoksessa linnuston osalta otettu huomioon.
Alla olevassa kartassa (KUVA 4.) on sinisellä
ympyröity kohtia, joissa arvokkaille linnustoalueille

EN/au-alueiden ulottuvuuksia on tarkasteltu niin, että vaikutuksia linnustoon ja pesimälintukeskittymiin saadaan vähennettyä. Osayleiskaavaan on osoitettu linnustollisesti arvokkaat alueet (lin) MAALI-rajauksen mukaisesti. Vaikutusten arviointeja on täydennetty kaavaselostukseen.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

on osoitettu aurinkovoimalan rakennusalueita EN/au. Myös maakunnallisesti arvokkaalle lintualueelle (MAALI) on osoitettu rakentamisaluetta. Kyseiset kaavamerkinnot on luontoselvityksen suositusten mukaisesti poistettava näiltä alueilta.

Kuva 29. Selvitysalueen huomionarvoisten lajien pesimä- ja elinympäristöt ja MAALI-alueen rajaus.

KUVA 4. Kuvassa sinisellä ympyröity kohtia, joissa kaavaluonnoksessa on esitetty aurinkopaneelin rakentamista luontoselvityksen suositusten vastaisesti arvokkailla lintualueilla.

Luontoselvityksen luontoarvokohteet

Orimattilan Pennalan aurinkovoimala-alueen luontoselvitykset 2024 (Luontoselvitys Metsänen) - raportissa on rajattu kaava-alueen arvokkaat luontoalueet kartalle:

”Toinen iso kokonaisuus on maakunnallisen ekologisen yhteyden ja siihen liittyvien tunnistettujen paikallisten ekologisten yhteyksien kokonaisuus sekä MAALI-alue. Kohteet on arvotettu SYKE:n arvotuksessa luokkaan 2, ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeitä kohteita, perusteella. Mukaan on valittu kaikki kuviot jotka osuvat yhteyksille ja niiden suositusleveyksille. Todellisuudessa ja luontotyyppikuvioiden muodoista johtuen yhteydet voivat hieman erota luokituksen antamasta kuvasta.

3 luokkaan sijoitettiin paikallisesti tärkeitä lintualueita ja Porvoonjoen siniyhteyttä reunustavat luontotyyppit sekä uhanalaiset luontotyyppit, jotka olivat melko edustavia ja luonnontilaltaan vain vähän heikentyneitä, ja jotka eivät sisältyneet aiempaan luokkaan.”

Suuri osa arvokkaaksi rajatusta alueesta on jäämässä aurinkovoimaloiden rakentamisalueeksi kaavaluonnoksessa. Aurinkovoimala-alueita on merkittävästi supistettava arvokkaiden luontoalueiden ja ekologisten yhteyksien turvaamiseksi.

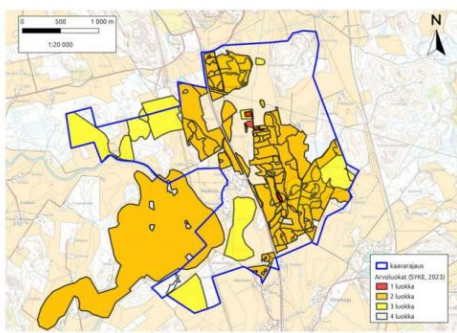
Luontoselvityksen luontoarvokohteet

EN/au-alueiden määrää on kaavaehdotuksessa vähennetty merkittävästi metsäisten alueiden ja luontoarvojen säästämiseksi. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä kohteet on osoitettu kaavakartalla rakentamattomaksi jääville maa- ja metsätalousvaltaisille alueille luo-merkinnöin.

Arvokkaat maisema-alueet

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Kuva 26. Selvitysalueen luontoarvokohteet SYKE:n luokituksen mukaan.

KUVA 5. Ote Orimattilan Pennalan aurinkovoimala-alueen luontoselvitykset 2024 -raportista (Luontoselvitys Metsänen).

Arvokkaat maisema-alueet

Kaava-alueesta merkittävä osa on rajattu voimassaolevassa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Kyseisen kaavamerkinnän suunnittelumääräys kuuluu: "Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen."

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt on tarkistus- ja täydennysinventoitu vuosien 2021–2024 aikana MARY 2-hankkeessa (Päijät-Hämeen kulttuuriympäristöselvitys 2024) Lahden Museoiden sekä osin maisema-alueiden osalta Rambollin toimesta vuonna 2024. Rajauksia ei ole katsottu tarpeelliseksi muuttaa päivityksen yhteydessä kuin hyvin vähäiseltä osin.

→ Satojen hehtaarien aurinkovoimala vaarantaa maakuntakaavan turvaamia maisema-alueita ja on kaavaluonnoksessa esitettyssä muodossa maakuntakaavan vastainen.

Esimerkiksi Porvoon kaupunki on teettänyt selvityksen teollisen mittakaavan aurinkovoiman tuotantoon soveltuvista alueista, jossa yhtenä lähtökohdista oli seuraava kirjaus: "Alueet, jotka ovat merkityksellisiä luonnon kannalta tai jotka on määritelty arvokkaiksi maisema-alueiksi tai arvokkaiksi kulttuuriympäristön alueiksi, eivät sovellu aurinkovoimaloiden sijoituspaikoiksi."

Paneelikenttiä on rajattava merkittävästi pienemmiksi maakuntakaavan arvokkaiden maisema-alueiden osalta. Osittain maisema-alueet ovat päällekkäisiä myös sellaisten alueiden kanssa, jotka on rajattava pois rakentamisesta luontoarvojen ja ekologisten yhteyksien säilyttämistarpeen perusteella.

EN/au-alueiden mitoitus on tarkistettu, ja niiden määrää on vähennetty osin myös maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen osalta.

Pelloille / avoimiin maisematiloihin sijoittuvat aurinkopaneelit muuttavat Virenojan kulttuurimaiseman keskistä ja koillisinta osaa, ja toisaalta Pennalan kulttuurimaiseman eteläistä osaa, mikä vaikuttaa paikallisesti maisema-alueen arvojen säilymiseen niiden vaikutusalueella paneelien lähiympäristössä. Virenojan ja Pennalan kulttuurimaisemakokonaisuuden kannalta aurinkopaneelien aiheuttamia maisemavaikutuksia voidaan pitää kohtuullisina ottaen huomioon kulttuurimaisema-alueiden hyvin laajat alueet, minne vaikutuksia ei kohdistu.

Maisemavaikutusten arviointi pohjautuu kattavaan maisemaselvitykseen, joka on laadittu AKL 9 §:n mukaisesti ja tiiviissä viranomaisohjauksessa.

Maakunnan liitto lausuu kaavan maakuntakaavan mukaisuudesta.

Hulevedet

Osayleiskaavassa on annettu hule- ja kuivatusvesistä seuraava määräys:

"Rakentamislupaa haettaessa tulee esittää suunnitelma hulevesien laadullisesta ja määrällisestä hallinnasta ja johtamisesta. Hulevesien käsittelysuunnitelman tulee käsittää myös rakentamisen aikainen hulevesien käsittely. Hulevedet tulee ensisijaisesti imeyttää rakennuspaikalla tai johtaa hallitusti vesistöön. Rakentamislupahakemukseen tulee sisältyä laajempi valumavesien hallintasuunnitelma rakennuspaikan hulevesisuunnitelman lisäksi."

Kaava-alueen vesiolosuhteita sekä kaavan merkittäviä vaikutuksia vesiin on selvitetty riittävällä tarkkuudella. Hulevesien hallinnan periaatteisiin ja aluevarauksiin on annettu selvät ohjeet ja velvoitteet.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Hulevedet

Aloitussvaiheen viranomaisneuvottelun muistiossa (27.9.2024) Hämeen ELY-keskus toteaa: "Jos alueelle ei laadita asemakaavaa, vaan rakennusluvut myönnetään yleiskaavan perusteella, ei pitäisi puhua pelkästä hulevesisuunnittelusta. Valumavesien ohjausta tulee tarkastella laajemmin kuin tyyppillisessä hulevesisuunnitelmassa (vrt. MRL:n hulevesipykälät asemakaavassa – vesilain luku 5 Ojitus asemakaava-alueiden ulkopuolella)."

Kaavamääräyksen mukaan "Rakentamislupaa haettaessa tulee esittää suunnitelma hulevesien laadullisesta ja määrällisestä hallinnasta ja johtamisesta." Suunnitelman on varmistettava hulevesien asianmukaisen käsittelyn lisäksi pohjaveden muodostumisalueiden turvaaminen ja arvokkaiden vesiluontokohteiden (ml. viitasammakoiden esiintymisalueet) ominaispiirteiden säilyminen.

Hulevesiselvityksessä suositellut suojavaöhykekäytännöt on syytä kirjata kaavamääräyksiin: "Käytöstä poistuvien savipeltojen vesistökuormitus on huomioitava myös maankäytön muutoksen jälkeen. Kuormitusta voidaan vähentää avoimna virtaavien ojien varteen jätettävillä suojavaöhykkeillä, joiden kasvillisuus niitetään vuosittain. Lannoituksen alaisena olleilta savimailta pintavalunnan mukana kulkeutuvat ravinteet sitoutuvat kasvillisuuteen, joten niittojäte on tärkeää kerätä pois suojavaöhykkeiltä. Parhaan vesiensuojeluhyödyn saamiseksi avoimna virtaavaa ojaa reunustavan suojavaöhykkeen olisi hyvä olla vähintään 15 metriä leveä. Suojavaöhykkeistä on mahdollista luopua, kun kaava-alueet ovat kasvittuneet tehokkaasti niittykasvillisuudella ja viljelystä poistettujen peltoalueiden ravinnekuormitus on alkanut pienentyä."

Vesiensuojelurakenteiden on oltava valmiina jo ennen rakentamisen aloittamista, jotta rakennusaikaiset haitalliset vesistövaikutukset saadaan estettyä.

Luonnon monimuotoisuuden parantaminen alueella

Koska kyse on hyvin laajasta hankkeesta, kaavatyön ja hankkeen jatkosuunnittelun osana olisi hyvä tutkia mahdollisuuksia lisätä alueen luonnon monimuotoisuutta esim. niittykasvillisuutta suosimalla ja hoidon suunnitellulla.

Kaavamääräyksissä on syytä vaatia, että paneelikentät perustetaan ylimääräisiä maansiirtotöitä välttämällä siten, että paneelien alla säilytetään kasvipeite. Rakentaminen on ajoitettava lintujen pesimäkauden ulkopuolelle. Rakentamisen

Lisätään määräys:

"Aurinkovoimatuotantoon tarkoitetuilla energiatuotannon alueilla on toteutettava tarpeelliset vesien käsittelyn rakenteet ennen aurinkovoimalan rakentamiseen liittyvien maanrakennus- ja rakennustöiden aloittamista, jotta rakentamisen aikaisia vaikutuksia ympäristön vesistöihin voidaan hallita."

Luonnon monimuotoisuuden parantaminen alueella

Kaavamääräysten mukaisesti aurinkoenergiatuotantoon tarkoitetuilla alueilla tulee mahdollistaa matalan ja luonnonmukaisen kasvillisuuden kehittyminen. Voimala-alueilla kasvillisuutta voidaan poistaa ja sen leviämistä estää, mikäli paloturvallisuus, alueella liikkuminen tai voimalan tekninen toiminta sitä edellyttää.

Rakentaminen tapahtuu osissa, eikä alueella kauttaaltaan samanaikaisesti, jolloin rakentamisen ei tarvitse välttämättä ajoittua lintujen pesimäkauden ulkopuolelle.

Vastuu haitallisten vieraslajien torjunnasta ja leviämisen estämisestä on aina ensisijaisesti maanomistajan vastuulla, eikä siitä ole tarpeen kaavassa erikseen määrätä.

Huomioita kaavamääräyksistä

Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen sekä kulttuuriympäristön (mma ja mky) ja maisemallisesti arvokkaiden peltoalueiden (MA-1) kaavamääräyksiä on täydennetty alueellisen vastuumuseoviranomaisen (Lahden museo) lausunnon ja ohjeistuksen mukaisesti.

EN/au-alueiden mitoitus on tarkistettu, ja alueiden määrää vähennetty niin, että luo-alueet sijoittuvat kokonaisuudessaan maa- ja metsätalousvaltaisille alueille (M tai MY). Luontoselvitysten täydennykset on huomioitu kaavaratkaisuissa sekä vaikutusten arvioinnissa, joka on esitetty kaavaselostuksessa.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

yhteydessä on oltava suunnitelma vieraslajien leviämisen estämiseksi.

Huomioita kaavamääräyksistä

mma - Maakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Alueella tapahtuva rakentaminen ja maankäyttö ei saa heikentää maakunnallisesti arvokkaiden Pennalan ja Virenojan kulttuurimaisemakokonaisuuksien keskeisiä arvoja, ja alueella tapahtuvan rakentamisen ja maankäytön on sovelluttava arvokkaaseen ympäristöön. EN/au-alueita koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuuseuran sekä alueellisen ELY-keskuksen lausunto.

→ ei ole riittävä kaavamääräys, kun osayleiskaava on tarkoitus laatia oikeusvaikutteisena ja mahdollistaa rakennusluvan myöntäminen suoraan sen perusteella. Arvokkaat maisema-alueet on turvattava jo osayleiskaavassa, sen sijaan että alueet kaavoitetaan kaavaluonnoksen mukaisesti laajasti rakentamisalueiksi ja jätetään vastuu alueidenkäyttölain vaatimusten noudattamisesta toimijan ja viranomaisten välisten myöhempien keskustelujen varaan.

mky- Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

→ kaavamääräys puuttuu kokonaan!

Luo-3 - Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

Alueella sijaitsee saraneva tai piensuo. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon luontoarvot sekä alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän luonteen turvaaminen.

→ yksi luo-3 -merkintä sijaitsee paneelialueella (KUVA 6):

KUVA 6. Rakentamisalueella sijaitseva luo-3 kohde, luontoselvityksen kuvio 45.

Orimattilan Pennalan aurinkovoimala-alueen luontoselvitykset 2024 (Luontoselvitys Metsäen) - raportin kohde Kuvio 45. Sarakorvet S02.02 (EN): Keväisin luhtainen, allikkoinen sarakorven tyyppinen suo, jonka koivuvaltainen puusto kasvaa mättäillä kituliaasti, pystylahopuuta muodostuu runsaasti. Kesällä pintavedet kuivuvat paljastaen maata sarolle ja ruohovartisille kasveille. Kohde on aiemmin rajattu

Luontoselvitysten täydennysten myötä mm.

valkolehdokin esiintymispaikka on osoitettu kaavaan merkinnällä luo-4.

Myös luokitellulla pohjavesialueella olevien EN/au-alueiden määrää on vähennetty oleellisesti.

Pohjavesien osalta osayleiskaavassa on annettu kattavat määräykset niin, että pohjavesien määrä ja laatu turvataan myös jatkossa. Pohjavesimääräykset ja ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskielto antavat reunaehdot kaavan toteuttamiselle. Vaikutukset pohjavesiin on arvioitu kaavaselostuksessa AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla. EN/au-alueita on karsittu merkittävästi luokitelluilta pohjavesialueilta.

Muutoin merkitään tiedoksi.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

metsälain 10§ erityisen tärkeänä elinympäristönä.
[...]

Luonnontilaisuus: 3 Edustavuus: 3

-> Säilytettäväksi tarkoitetut arvokkaat luontokohteet on rajattava pois rakentamisalueista.

Myös viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka on rajattava suojavyöhykkeineen kokonaan ulos rakentamisalueesta. Nyt EN/au-alue osittain päällekkäinen (KUVA 7.):

KUVA 7. Viitasammakon elinympäristö (luo-1) on rajattava kokonaisuudessa ulos rakentamisalueesta.

p v - Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue

→ Kaavaa varten laaditun pohjavesiselvityksen esiin nostamia riskejä ei ole riittävästi huomiotu. Kaavamääräystä on tarkennettava siten, että pohjavesiselvityksen suositukset tulevat huomioiduksi. Noin puolet kaavakarttaan rajatusta pv-alueesta on päällekkäistä Aurinkovoimatuotantoon tarkoitettu energiahuollon alue EN/au:n kanssa.

Pennalan aurinkovoimalan osayleiskaava,
Pohjavesiselvitys (Ramboll 2025):

Pohjavesiselvitys (5.1.1): "Haitallisten pohjavesivaikutusten ehkäisemiseksi pohjaveden painetasoa ja savikerroksen paksuutta tulisi selvittää ennen rakentamista. Rakentamisvaiheessa on varmistettava, että kaivutyöt tai paalutus eivät puhkaise pohjavettä suojaavaa savikerrosta ja aiheuta pohjaveden hallitsematonta purkautumista maanpinnalle tai kaivantoon. Alimman kaivutason ja savikerroksen alapinnan välille tulisi jättää riittävä suojakerros. Kaivutöiden osalta on koko kaavan alueella tärkeää varmistaa, että maakaapeleiden ja muiden rakenteiden kaivaminen ei ulotu pohjaveden pinnan alapuolelle tarpeettomasti. Tämä koskee myös alueita, joilla pohjavesi ei ole paineellista."

Pohjavesiselvitys (5.1.3): "Pohjavesialueilla ja erityisesti pohjaveden muodostumisalueilla puhtaat hulevedet tulee lähtökohtaisesti imeyttää tai antaa sadevesien imeytyä mahdollisimman lähellä muodostumispaikkaansa, jotta vaikutukset pohjaveden muodostumiseen ovat mahdollisimman pieniä. Epäpuhtaita hulevesiä ei tule imeyttää pohjavesialueilla."

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Pohjavesiselvitys (5.1.3): ”Pohjavedelle haitallisia aineita sisältävien laitteiden sijoitus tulisi lähtökohtaisesti suunnitella siten, että ne eivät sijaitse pohjavesialueilla. Mikäli riskin pohjaveden laadulle aiheuttavia aineita joudutaan sijoittamaan pohjavesialueelle, tulee huolehtia asiamukaisista suojaustoimenpiteistä, kuten suojakaukaloista. Lisäksi suositellaan paneelien kemikaalitonta puhdistusta ja mekaanista vesakon torjuntaa (esimerkiksi niittämällä).” Olenaisia luontoselvityksiä puuttuu nähtävillä olevasta aineistosta: Kaavaselostuksen mukaan: ”Luontoselvityksiä täydennetään maastokaudella 2025, ja ne lisätään ehdotusvaiheessa kaavaselostuksen liitteeksi. Luontoselvityksiä täydennetään seuraavilla selvityksillä: – Valkolehdokki (potentiaaliset alueet koko suunnittelualueella) – Viitasammakko (potentiaalisen kohteen tarkistus suunnittelualueen pohjoisosassa) – Lepakko (potentiaaliset alueet esiselvityksen perusteella) – Pesimälinnusto (selvittämättömät alueen suunnittelualueen pohjoisosassa)” Näiden tekeillä olevien täydentävien luontoselvitysten tulokset on otettava huomioon kaavan jatkosuunnittelussa.	
---	--

1.12 Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausunto 15.9.2025	Vastine
<u>Suhde maakuntakaavaan</u> Suunnittelualueella on voimassa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014. Maakuntakaavassa suunnittelualueelle on osoitettu pohjoisosaan taajamatoimintojen aluetta. Suunnittelualueen eteläosassa on kaksi vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta. Suunnittelualue sijoittuu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeälle alueelle (ma, Virenojan kulttuurimaisema sekä Pennalan kulttuurimaisema). Suunnittelualue sijoittuu näiden kahden maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen lisäksi osittain myös maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (Virenojan kulttuurimaisema). Suunnittelualueen pohjoisosaan on merkitty merkittävästi parannettava voimalinja Niinikoski-Näkkimistö. Suunnittelualuetta halkoo etelä-pohjoissuunnassa maakuntakaavaan merkitty	<u>Suhde maakuntakaavaan</u> Kaavaratkaisu on hioutunut EN/au-alueiden osalta merkittävästi kaavaehdotukseen tultaessa. EN/au-alueiden mitoitus on tarkistettu, ja niiden määrää on vähennetty oleellisesti. Vaikutusten arviointia on päivitetty selostukseen myös suhteessa maakuntakaavaan sekä nähtävillä olleeseen maakuntakaavaluonnokseen.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

ulkoilureitti (ur) Orimattila–Lahti sekä voimajohto Orimattila–Lahti.

Osayleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan on arvioitu kaavaselostuksen luvussa 9.2.2. Arvioinnissa on oikeansuuntaisesti tunnistettu energihuollon alueiden sijoittuminen maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Kaavaselostuksessa todetaan seuraavaa: *Maakunnalliset maiseman arvoalueet ovat kuitenkin laajoja ja hyvin yleispiirteisesti rajattuja, ja suunnittelualueen osat kattavat vain pienet osat maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden kokonaispinta-alasta. Pennalan kulttuurimaisemien ominaispiirteet ja -arvot painottuvat Pennalan kyläkeskukseen ja sitä ympäröivään avoimeen kulttuurimaisemaan – aurinkovoimatuotantoon tarkoitettujen energihuollon alueiden osoittaminen ei merkittävästi heikennä näin ollen Pennalan kulttuurimaiseman keskeisiä arvoja.*

Laaja-alaisen ja pinta-alaltaan suuren Virenojan kulttuurimaisemien tapauksessa maakunnallisen maiseman arvoalueen arvoperusteet keskittyvät Virenojan kyläkeskuksen lisäksi pitkään, avoimeen kauaskantoiseen kulttuurimaisemaan Porvoonjokilaaksossa Myllykulman, Siltalan ja Kaldean alueilla. Pennala–Virenojan osayleiskaavan suunnittelualueen osuus Virenojan kulttuurimaisemasta on vähäinen, käsittäen enimmäkseen maisema-alueen reuna-alueita seututiehen 167 rajautuen. Tämä kyseinen alue on kauempana maisema-alueen keskeisistä osista. Aurinkovoimatuotantoon tarkoitettujen energihuollon alueet kattavat maisema-alueesta hyvin pienen ja toisaalta keskeisten maisema-arvojen näkökulmasta toissijaiseksi luokiteltavan osan. Alueella on jo ihmisperäisiä maisemahäiriöitä, kuten kaksi suurjännitelinjaa.

Kaavaselostuksessa todetaan, että Pennala-Virenojan osayleiskaavan voidaan katsoa noudattavan keskeisimpiä Päijät-Hämeen maakuntakaavan ohjaustavoitteita. Vaikutuksia maakuntakaavaan merkittyihin maisema-alueisiin pidetään vähäisinä sillä perusteella, että osayleiskaavassa mahdollistettava toiminta kattaisi pieniä osia maakunnallisesti merkittävistä alueista, eivätkä ne sijoitu maisema-arvojen kanssa keskeisimmille osille. ELY-keskus katsoo, että kaavaselostukseen tulee avata nykyistä tarkemmin, miten varmistetaan, etteivät maakuntakaavan maankäyttöä koskevat keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu.

Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelma

Oikeusvaikutuksettomassa Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelmassa suunnittelualueelle on merkitty pohjoisosaan harvaa taajama-alueita, suunnittelualue kuuluu elinkeinoelämän

Lahden kaupunkiseutusuunnitelma

Kaavaselostukseen on täydennetty kaavan suhteesta Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelmaan.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

kehittämisyöhykettä. Alueelle on merkitty muu päätie, pääpyörätieverkon pääreitti, joukkoliikenteen keskeinen yhteysväli, kriittinen viheryhteys ja siniviheryhteys. Suunniteltavana olevan kaavahankkeen suhdetta Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelmaan ei ole arvioitu kaavaselistuksessa. Kaavaselistusta olisi syytä täydentää tältä osin.

Yleis- ja asemakaavatilanne

Alueella on voimassa yhteensä kolme eri osayleiskaavaa, Keskustan-Virenojan osayleiskaava, Pennalan itäosan osayleiskaavan muutos sekä Pennala-Pasinan osayleiskaava. Kaavaselistuksessa vaikutukset voimassa oleviin yleiskaavoihin on arvioitu suppeasti. ELY-keskus muistuttaa, että suunniteltavana olevalla kaavahankkeella on toteutuessaan vaikutusta myös ympäröivään maankäyttöön. Voimassa olevissa yleiskaavoissa on osoitettu mm. asumisen alueita, joista kaikki eivät ole toteutuneet, maisemallisesti arvokkaita peltoalueita sekä maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja. Kaavaselistusta tulee täydentää arvioimalla riittävällä tavalla vaikutuksia ympäröivien alueiden yleiskaavoissa osoitettuun maankäyttöön.

Suunnittelualueella ei sijaitse voimassa olevia asemakaavoja lukuun ottamatta Lahdentien ja Pennalantien risteysaluetta – suunnittelualueelle yltää pienialaisesti Pennalan logistiikka-alueen laajennuksen yleisen tien alue (LT) sekä Pennalantien katualuetta. Suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitsee asemakaavoitettuja alueita. Kaavaselistusta tulee täydentää arvioimalla riittävällä tavalla vaikutuksia lähialueiden asemakaavoissa osoitettuun maankäyttöön.

Osayleiskaava-alueen pohjoispuolella, kaava-alueeseen rajautuen on käynnissä Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan laatiminen. Teollisuusalueen tarkempi suunnittelu toteutetaan asemakaavalla, joka on vireillä samanaikaisesti osayleiskaavan kanssa. Kaava-alueen läheisyyteen on lisäksi suunnitteilla kaksi muuta aurinkovoimahanketta. Nyt suunniteltavana olevan osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että hankkeiden yhteisvaikutukset tulevat asianmukaisesti arvioiduiksi. Hankkeiden yhteisvaikutuksia on arvioitu kaavaselistuksen kappaleessa 9.20. Tässä vaiheessa vaikutusten arviointi on osaksi vielä niukkaa ja pintapuolista. Hankkeiden osalta on syytä vielä syventää maankäytöllisiä ja asutukseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia.

Kaavan sisältö

Yleis- ja asemakaavatilanne

Kaavaselistukseen on täydennetty vaikutusten arviointia kaavan suhteesta voimassa oleviin yleiskaavoihin sekä ympäröiviin asemakaavoihin (Pennalan alue).

Merkittävien yhteisvaikutusten arviointia on täydennetty, keskittyen sähkönsiirtoon, melu- sekä maisemavaikutuksiin.

Kaavan sisältö

Alueidenkäyttölain uudistus on kesken, ja siinä yksi tavoite on säännellä aurinkovoiman rakentamista sekä yleiskaavan käyttöä rakentamislupien myöntämisen perusteena.

Poistetaan kaavamateriaalista viittaus AKL 44 §:ään. Tarkoituksena on, että yleiskaava toimii rakentamislupien myöntämisen perusteena EN/au-

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Kaavan tavoite uusiutuvan energian tuottamiseksi on kannatettava. Kaavaselostuksen mukaan Pennala–Virenojan osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 42.1 §:n mukaisesti oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan myöntämisen perusteena aurinkovoimaloiden alueella (EN/au).

Kaavaselostuksen mukaan Pennala–Virenojan osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 44.1 §:n mukaisesti oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan myöntämisen perusteena aurinkovoimaloiden alueella (EN/au). Alueidenkäyttölain näkökulmasta osayleiskaavan käyttäminen suoraan rakentamista ohjaavana aurinkovoimalahankkeissa on ongelmallinen. Alueidenkäyttölain 44 § ei ELY-keskuksen käsityksen mukaan välttämättä sovi suoraan laajan aurinkovoimala-alueen rakentamiseen. Lain esitöiden mukaan pykälässä olevaa rakennuksen määritelmää väljennettäisiin siten, että yleiskaava voisi olla perusteena muunkin kuin enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen rakennusluvan myöntämiselle. Säännös voisi ehdotuksen mukaan koskea omakoti- ja paritalojen lisäksi myös muuta pienimuotoista asuinrakentamista ja myös mittakaavaltaan ja ympäristövaikutuksiltaan maaseudulle soveltuvaa työpaikka- ja palvelurakentamista (HE 251/2016). ELY-keskuksen näkemyksen mukaan säädös on tarkoitettu asuinrakennusten ja kyläalueiden rakentamiseen, milloin rakentaminen on mitoitukseltaan sellaista, että se ei edellytä asemakaavaa. Poikkeuksena edellisestä on yleiskaavan käyttö rakennusluvan perusteena ranta-alueilla ja tuulivoimaloiden osalta. Hallituksen esityksen mukaisesti 44 §:n mukaista yleiskaavaa ei ole tarkoitettu käytettäväksi aurinkovoimalakenttien tyyppisen rakentamisen perusteena. Näin ollen on mahdollista, ettei osayleiskaavan laatiminen poista tarvetta suunnittelutarveratkaisulle ennen rakentamisluvan myöntämistä. ELY-keskuksen käsityksen mukaan asiasta ei ole oikeuskäytäntöä.

Uuteen alueidenkäyttölakiin oltaisiin sen luonnoksen mukaan osoittamassa tuulivoimakaavoja vastaavasti säännökset aurinkovoimakaavojen laatimiseksi. Lain luonnokseen sisällytetyn siirtymäsäännöksen mukaan kaavoja, jotka on asetettu ehdotuksena julkisesti nähtäville ennen uuden lain voimaantuloa, laadittaessa ja hyväksyttäessä sovellettaisiin voimassa olleen lain säännöksiä. Hallituksen esitys ei ole edennyt eduskunnan käsittelyyn eikä aurinkovoimakaavoja koskevien säännösten sisältö sekä lain voimaantulon aika ole vielä tiedossa.

Liikenne

alueiden osalta. Toistaiseksi tarkkaan pykälään ei ole mahdollista viitata, ennen kuin alueidenkäyttölain uudistuksen tilanne varmistuu, ja se astuu voimaan.

Lähtökohtana on, että rakentamisluvat voidaan tulevaisuudessa myöntää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan perusteella, mutta tarvittaessa sijoittamisen edellytyksiä voidaan tarkastella myös rakentamisluvan yhteydessä rakentamislain 45–46 §:n mukaan.

Liikenne

Kaavaselostukseen on täydennetty vaikutusten arviointia liikenteen osalta. Aurinkopaneelit ovat nykypäivään tultaessa kehittyneet niin, että niiden heijastusvaikutukset ovat vähäisempiä verrattuna aikaisempiin paneeleihin (mattapinta). Heijastusvaikutuksia voidaan, kuten todettua, lieventää myös paneelien suuntauksella. EN/au-alueita on karsittu jonkin verran myös seututien 167 varresta, ja

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Suunnittelualueen halki kulkevalla seututien 167 osuudella on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana muutamia hirvikolareita, ja tie onkin suunnittelualueen kohdalla pitkältä osuudelta merkitty hirvivaara-alueeksi. Kaavaselostuksessa ei ole arvioitu laajojen aurinkopaneelienttien aitaamisen vaikutuksia liikenneturvallisuuteen riistaeläinten liikkumisen näkökulmasta. Molemmiin puolin tietä sijoittuvat aidatut alueet muodostavat eräänlaisen kaukalon, jonka seurauksena riistaeläimet eivät pääse ylittämään tietä ainakaan suorinta reittiä pitkin. Mahdollisia vaikutuksia ja niiden lieventämistä tulisi kaavaselostuksessa selvittää.

Kaavan yhteydessä laaditun heijastusraportin mukaan paneelit saattavat aiheuttaa heijastusta suurimmillaan 31 minuuttia päivässä seututielle 167. Lieventämistoimenpiteinä ehdotetaan puuston / kasvillisuuden istuttamista tai säilyttämistä ja heijastuksenestopinnoitteen käyttämistä. ELY-keskus korostaa, etteivät aurinkopaneelit saa aiheuttaa tienkäyttäjille näkemistä haittaavaa heijastusta kirkkaalla auringonpaisteella. Mikäli teknisillä ratkaisulla, aidoilla, suojaavalla kasvillisuudella tms. ei voida em. varmistua, tulee paneelit suunnata siten, ettei riskiä haitallisesta häikäisystä tienkäyttäjälle voi syntyä.

Uudenmaan ELY-keskus huomauttaa, ettei tienpitäjä ole vastuussa mahdollisista maantien kunnossapidon, esimerkiksi suolauksen, vaikutuksista aurinkopaneeleille. Heijastus- ja maisemavaikutusten minimointia varten istutettavalla / säilytettävällä kasvillisuudella voi pyrkiä minimoimaan myös maantien paneeleille aiheuttamia mahdollisia vaikutuksia. Kasvillisuuden osalta tulee kuitenkin huomioida, ettei se vaikeuta riistaeläinten havaitsemista.

Viitesuunnitelmassa on esitetty alustavat liittymät suunnittelualueelle. ELY-keskus muistuttaa uusien liittymälupien hakemisen tarpeesta, mikäli kulkemiseen käytetään liittymiä, joiden nykyinen käyttötarkoitus ei vastaa suunniteltua toimintaa. Liittymäluvut haetaan keskitetysti Pirkanmaan ELY-keskuksesta (1.1.2026 alkaen Sisä-Suomen elinvoimakeskuksesta).

Kaavaselostuksessa todetaan laadittavan meluselvitys ehdotusvaiheeseen. Tämän ELY-keskus näkeeikin tarpeellisenä, mikäli kaavalla on tarkoitus osoittaa uusia rakennuspaikkoja maanteiden läheisyyteen. ELY-keskus ottaa meluun tarkemmin kantaa selvityksen pohjalta, mutta muistuttaa jo tässä vaiheessa, että uusia asuinrakennusten rakennuspaikkoja ei lähtökohtaisesti tulisi sijoittaa

EN/au-alueiden etäisyyttä suhteessa seututiehen on tarkistettu.

Lisätään yleismääräys: "Aurinkovoimaloiden huolto- ja pääsytieltä johtaa ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta maantielle. Maanteiden varsilla on tarvittaessa haettava uuden liittymän lupa tai liittymän käyttötarkoituksen muutoslupa ennen rakentamislupa myöntämistä."

Kaavalla ei osoiteta uusia asuinrakennuspaikkoja, vaan todetaan olemassa oleva tilanne kyläalueen merkinnällä (AT). Maa- ja metsätalousvaltaisella alueella on sallittu haja-asutusluonteinen rakentaminen, jolloin rakentamisessa on noudatettava kaupungin rakennusjärjestystä sekä rakentamislain 42 §:ää sekä 45 §:ää.

Luonto

EN/au-alueiden määrää on oleellisesti vähennetty kaavaehdotukseen tultaessa, ja selvityksiä sekä vaikutusten arviointia on tarkennettu tämä asia huomioiden. Näin turvataan tunnistettujen sekä paikallisten että maakunnallisten ekologisten yhteyksien ja yhteystarpeiden säilymistä.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

maanteiden melualueille. ELY-keskus ei osallistu mahdollisen meluntorjunnan kustannuksiin.

Luonto

Suunnittelualueen luonnonympäristöä on kartoitettu kasvillisuuden ja luontotyyppien, luontodirektiivin liitteen IV (a) lajiston, pesimälinnuston sekä nisäkkäiden lumijälkilaskentojen osalta. Lisäksi alueelle on laadittu viherverkostoselvitys. Selvitysten esitetään täydentyvän kaavaehdotusvaiheeseen, ja ELY-keskus ottaa kantaa selvityksiin tarkemmin kaavaehdotuksesta antamassa lausunnossaan.

ELY-keskus kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että aurinkovoimatuotantoon varatut alueet (EN/au) muodostavat laajan liikkumisesteen eläimistölle. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaratkaisussa ei ole riittävästi huomioitu suunnittelualueen tunnistettuja paikallisia ja maakunnallisia ekologisia yhteyksiä ja yhteystarpeita. Ekologisten yhteyksien tarkastelussa todetut yhteydet sijoittuvat osin seututielle, eivätkä kaikilta osin vastaa tunnistettuja yhteyksiä ja ovat M- ja MY-alueillakin kapeimmillaan alle 70 metriä ja katkonaisia.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaratkaisussa tulee huomioida erityisesti laajempien metsäalueiden välisten yhteyksien riittävä leveys, ja yhteyksien kytkeytyvyys ja jatkuvuus suunnittelualueella seututien yli sekä vireillä olevan Pennalan teollisuusalueen suunnittelualueelle riittävän kaavamerkinnöin ja -määräyksin. Ekologinen kytkeytyvyys on erittäin tärkeää populaatioiden säilymiselle. Kyseinen maakunnallinen ekologinen yhteys on tunnistettu kriittiseksi ja jo nykyisellään rikkonaiseksi eikä sitä siksi tule edelleen heikentää.

Osia luo-1 -alueista (viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdysalueet) ja luo-3 -alue (luontotyyppikuvio 45; sarakorpi) sijaitsevat EN/au -alueilla.

Kaavaselostuksen perusteella jää epäselväksi, miten aurinkovoimatuotanto ja luontoarvojen huomioiminen ovat yhteensovitettavissa.

Luo-1- ja luo 3 -merkinnöillä osoitetun luontotyyppikuvion 179 (suolampi) on todettu täyttävän vesilain suojellun vesiluontotyypin määritelmän. Lammen vesilain mukainen asema on syytä todeta kaavamerkinnöissä.

Hulevesirakenteiden esitetään täsmentyvän jatkosuunnittelussa. ELY-keskus huomauttaa, että jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat. Niitä ei saa heikentää kaivamalla tai rakentamalla eikä päästöillä, esimerkiksi aurinkovoimalan rakentamisen aikaisella kiintoainekuormituksella.

Luontoselvityksessä suunnittelualueelta on tunnistettu kaksi viitasammakoille soveltuvaa

Paneelialueita on vähennetty erityisesti metsäisiltä alueilta suhteessa luonnosvaiheeseen.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (luo) on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisille alueille (M ja MY). Lisäksi luo-merkintöihin on lisätty valkolehdokkien alueet (luo-4). Lisätään kuvion 179 mukainen metsälampi luo-1-merkinnän lisäksi merkinnällä luo-2.

Kaavaratkaisussa on otettu huomioon tehty lahokaviosammalen havainnot alueelta.

Muutetaan luo-1-merkinnän määräys muotoon:

*”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 78 §:n tarkoittaman direktiivilajin, viitasammakon elinympäristö. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Alueelle kohdistettavat toimenpiteet tai **ympäroivällä** alueella tapahtuva toiminta eivät saa vaarantaa alueen ominaispiirteitä tai aiheuttaa haittaa direktiivilajille.”*

Lisätään EN/au-alueen määräykseen: ”Hulevesien käsittely ja viivytys tulee jatkosuunnittelussa toteuttaa siten, että haittaa viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikoille ei muodostu.”

Viitasammakoiden elinympäristöt jäävät rakentamattomille maa- ja metsätalousvaltaisille alueille, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).

Linnustollisesti arvokkaat alueet on osoitettu kaavakartalla merkinnällä lin: ”Alueella tehtävissä toimenpiteissä on huomioitava alueen linnustoarvot.”

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

elinympäristöä, joissa ei selvitetty lajin esiintymistä. Näistä pohjoisemmalla esitetään tehtävän täydentävä selvitys. Epäselväksi jää, miksei eteläisemmällä alueella laadita täydentävää selvitystä. Kaavatyön aikana tulee arvioida em. alueeseen kohdistuvat vaikutukset, ja tunnistaa erillisselvityksen tarve, mikäli alueelle muodostuu heikentäviä vaikutuksia.

Luontoselvityksissä suunnittelualueelta on havaittu luonnonsuojelulla rauhoitetun lahokaviosammaleen (EN) kasvustoja. Lahokaviosammalta on myös havaittu kaavaluonnoksen EN/au -alueilla. Kaavaratkaisua tulee tarkentaa huomioiden lahokaviosammaleen esiintymisalueet.

Suunnittelualueella sijaitsee osia Haikulan maakunnallisesti arvokkaasti lintualueesta, jonka lisäksi suunnittelualueella on todettu linnustollisesti arvokkaita keskittymiä. Kaavaratkaisulla on huomattavia vaikutuksia näihin alueisiin. Kaavaratkaisussa on syytä huomioida tunnistetut huomionarvoiset lintualueet tarkemmin. ELY-keskus esittää tarkastelemaan linnustollisesti arvokkaiden alueiden ja muiden selvityksissä todettujen suojelu- ja monimuotoisuusarvojen huomioimista osana ekologisista yhteyksistä.

Alueen luontotyyppit on luokiteltu LuTu-luokituksen mukaisesti, mikä mahdollistaa hankkeen tai sen selkeästi yksilöidyn osan ekologisen kompensaation tarkastelun.

Hulevedet

Kaava-alueen vesiolosuhteita sekä kaavan vaikutuksia vesiin on selvitetty riittävällä tarkkuudella. Hulevesien hallinnan periaatteisiin ja aluevarauksiin on annettu selvät ohjeet ja velvoitteet. Pihlajasuon laskuojan alueella on tilanne, jossa metsätalousalueeksi kaavoitettavan alueen vedet johdetaan EN/au-alueen läpi MA-alueelle. Jos alueelle ei laadita asemakaavaa, hulevesien johtamiseen sovelletaan vesilakia. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavamääräykset tulisi otsikoida Hule- ja kuivatusvedet, jolloin ne kattavat myös MY-alueelta tulevien vesien johtamisen hallitusti EN/au-alueen läpi. Rakennuslupahakemuksessa tulisi esittää laajempi valumavesien hallintasuunnitelma eikä pelkkää rakennuspaikan hulevesisuunnitelmaa.

Pohjavedet

Kaava-alueen pohjavesiolosuhteet ja aurinkovoimalan mahdolliset pohjavesivaikutukset on kuvattu riittävästi kaavaselostuksessa ja sitä varten laaditussa pohjavesiselvityksessä. Myös pohjavesivaikutusten arviointi on pääosin riittävä.

Matikkalan pohjavesialueella maantien 167 itäpuolella on kaavaluonnoksessa osoitettu EN/au-alueetta

Hulevedet

Hule- ja kuivatusvesiin liittyviä yleismääräyksiä on täydennetty esitetyn mukaisesti.

Pohjavedet

Kaavaratkaisu on tarkentunut ehdotusvaiheeseen tultaessa, ja kaavamateriaalin tueksi on laadittu pohjavesiselvityksen päivitys, jossa on huomioitu mm. paineellinen pohjavesi sekä pohjavesiä suojaavien savikerrosten paksuus. Selvitys toimii vaikutusten arvioinnin pohjana. EN/au-alueita on poistettu niin, että ainoastaan Lähdepellon osalta aurinkovoimaloiden alueita sijoittuu luokitellulle pohjavesialueelle. Kaavan pohjavesimääräykset ja ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskielto antavat reunaehdot kaavan toteuttamiselle. Alueella tehtävissä toimenpiteissä ja rakentamisessa tulee varmistaa, että pohjaveden laatu ja määrällinen tila ei heikenny. Pohjavesisuunnitelmassa esitettyä pohjaveden muodostumisen kannalta tärkeää valuma-alueita ei osoiteta kaavakartalle, mutta lisätään indeksimääräykseen EN/au määräys: "EN/alueella tapahtuvissa toimenpiteissä ja rakentamisessa tulee

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

laajalti pohjaveden muodostumisalueelle, millä voi olla merkittävää vaikutusta alueella muodostuvan ja Lähdepellon lähteestä purkautuvan pohjaveden määrään ja laatuun. Nämä vaikutukset tulee arvioida ja tarvittaessa pienentää EN/au-alueen rajausta pohjaveden muodostumisalueella.

ELY-keskus pitää tärkeänä pohjavesiselvityksen jatkotoimenpide-ehdotuksina esitettyjen pohjavesitarkkailun tarpeen tarkastelun, kaivokartoituksen sekä pohjaveden painetason ja savikerroksen paksuutta koskevien selvitysten toteuttamista ja huomioimista ehdotusvaiheessa.

Jatkotyössä tulee myös harkita pohjavesialueiden ulkopuolelle ulottuvan pohjaveden suojelusuunnitelmassa esitetyn pohjaveden muodostumisen kannalta tärkeän valuma-alueen osoittamista kaavassa ja sille vastaavan sisältöistä kaavamääräystä kuin pv-merkinnässä. Vaihtoehtona voi olla myös pohjavesien suojelua koskevan määräyksen lisääminen tärkeälle valuma-alueelle sijoittuviin EN/au-merkintöjen yhteyteen.

Maisema

Suunnittelualueelta on laadittu maisemaselvitys ja maisemavaikutusten arviointi (Ramboll, 28.4.2025). Maisemaselvityksessä on kuvattu riittävällä tasolla alueen yleiset maisemanpiirteet, maisemarakenne ja maisemakuva, arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristöalueet sekä -kohteet. Selvitys kattaa suunnittelualueen lisäksi lähiympäristöalueen noin viiden kilometrin säteellä. Aurinkovoimaloiden näkyvyyttä, vaikutuksen luonnetta ja merkittävyttä maisemassa on havainnollistettu valokuvasovitteiden (10 kappaletta) avulla.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan vaikutusten olevan maiseman arvoalueiden osalta paikoin merkittäviä ja välittömässä lähiympäristössä visuaalisesti melko huomattavia. Maisemaselvityksessä arvioidaan hankealueen eri osien sietokykyä aurinkovoimahankkeen aiheuttamille maisemallisille muutoksille, mitä ELY-keskus pitää hyvänä asiana. Vaikutusten arvioinnin tueksi selvitykseen on laadittu havainnekuvia mm. hankealueen läheisyyteen sijoittuvan asutuksen ja tienkäyttäjän näkökulmasta. Vaikutusten arvioinnissa on esitetty käytettävissä olevia keinoja hankkeesta koituvien maisemallisten haittojen vähentämiseen. Hämeen ELY-keskus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, ettei maisemaselvityksessä esitetä yhtenä keinona epäsuotuisana pidettyjen maisemallisten vaikutusten vähentämiseksi aurinkovoimalan toteuttamista erillisissä lohkoissa. Mikäli voimala-alueita toteutettaisiin yhtenäisen alueen sijaan useina erillisinä osa-alueina, olisi sen aiheuttama estovaikutus myös alueella liikkumiseen vähäisempi.

varmistaa, että pohjaveden laadullinen ja määrällinen tila ei heikenny.”

Maisema

EN/au-alueita on karsittu merkittävästi, osin myös maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen osalta. Aurinkovoimaloiden alueita on osoitettu erillisinä lohkoina. Lisäksi suojavyöhykkeitä suhteessa asutukseen on tarkasteltu asukkaiden mielipiteiden ja palautteiden perusteella.

Vaikutusten arviointia on tarkistettu päivittyneen kaavaehdotuksen mukaisesti. Maisemaselvitystä on täydennetty lausunnon mukaisesti, huomioiden myös lieventämiskeinot.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Paneelikenttien väliin tulee jättää riittävät suojavyöhykkeet liikkumista varten, jotta aiemmin avoimista peltoalueista ei voimala-alueen toteuttamisen myötä muodostu täysin suljettuja alueita.

ELY-keskus toteaa, huolimatta siitä, että vaikka aurinkovoimala-alue on vain osa maakuntakaavassa maisemallisesti arvokkaiksi osoitetuista Pennalan kulttuurimaisema-alueesta ja Virenojan kulttuurimaisema-alueesta, muutos on paikallisesti suuri. Maisemaselvityksen johtopäätöksistä on arvioitavissa, että kulttuurimaisema-alueiden arvo voi heikentyä alueiden pienentyessä ja muuttuessa osin teknisemmäksi rakennetuksi ympäristöksi.

Asutus

Suunnittelualue sijoittuu olemassa olevan asutuksen läheisyyteen. Alueella on runsaasti eri-ikäistä rakennuskantaa, mutta kaavaselostuksessa ei ole kerrottu selkeästi asutuksen määrää osayleiskaavan vaikutusalueella. Vaikutusten arvioinnissa on osittain tunnistettu, että varsinkin lähimmäs kaava-aluetta sijoittuvien asuntojen kohdalla vaikutukset ovat merkittäviä. Maisemaselvityksessä on tunnistettu tarve suojavyöhykkeille suhteessa asutukseen. Osayleiskaavassa osa EN/aur-alueista on rajattu kiinni AT- ja AM-alueisiin. ELY-keskus kehottaa tarkastelemaan, onko EN/aur-alueita mahdollista rajata selkeämmin erilleen asutukselle varatuista alueista.

Virkistys

Kaavaselostuksessa on tunnistettu, että aurinkovoimatuotannon alueet vähentävät merkittävästi maa- ja metsätalouteen ja toisaalta paikallisvirkistyskäyttöön soveltuvien alueiden määrää pitkällä aikavälillä. ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että voimalakentät ovat lukittuja, jolloin voimalan toteuttaminen estää ihmisten ja eläinten liikkumisen laajalla alueella. Maisemaselvityksessä todetaan, että maiseman muutos pelloilla ja peltoteillä liikkuvan virkistyskäyttäjän näkökulmasta voi olla paneelialueiden lähellä voimakas, kun aiemmat perinteiset viljelymaisemat muuttuvat paikoin aurinkopaneelien hallitsemiksi. Paneelialueet eivät kuitenkaan muodosta kovin laajaa yhtenäistä aluetta, vaan ulkoilijalle on tarjolla aina myös polkuja ja teitä, jotka sijoittuvat kauemmas aurinkopaneeleista.

Metsissä virkistyskäyttökokemus muuttuu erityisesti siitä syystä, että osa aurinkopaneelialueista rakennetaan metsiin ja aidataan, jolloin kulku kyseisille alueille estyy. muutosten olevan pääosin vähäisiä, mutta hetkellisesti ja paikoin paikallisen virkistysmaiseman kokemus voi muuttua.

Asutus

Selostusta on täydennetty lausunnon mukaisesti. EN/au-alueiden mitoitus on tarkistettu ehdotusvaiheeseen. Samalla on tarkasteltu suojavyöhykkeiden leveyttä suhteessa olemassa olevaan asutukseen, myös saatujen mielipiteiden ja palautteiden pohjalta.

Virkistys

Vaikutukset virkistykseen on arvioitu kaavaselostuksessa. Merkitään tiedoksi.

Ilmastovaikutukset

EN/au-alueiden mitoitus on tarkistettu kaavaehdotukseen, ja alueiden määrä on vähentynyt merkittävästi erityisesti metsäalueilta. Maa- ja metsätalousvaltaisia alueita säilyy luonnosvaiheeseen verrattuna oleellisesti enemmän. Hiilitaselaskelma päivitetään tarkentuneen kaavaratkaisun mukaiseksi.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Kaavaselostuksessa todetaan, että kaavassa ei osoiteta ohjeellisia ulkoilureittejä, ja voimassa olevassa yleiskaavassa osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti poistuu.

Ilmastovaikutukset

Hankkeen ilmastovaikutusten arvioinnin tueksi on laadittu Pennalan aurinkovoimahankkeen elinkaaren hiilitaselaskelma (Ramboll, 7.3.2025). Suunnitellun aurinkovoimalan avulla tuotetaan vähähiilistä uusiutuvaa energiaa, joka on ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta hyvä asia.

Hiilitaselaskelmasta poiketen Hämeen ELY-keskus kuitenkin katsoo, ettei aurinkovoimalla tuotetun sähkön voida katsoa korvaavan suoraan fossiilisia polttoaineita energiantuotannossa.

Hiilitaselaskelmassa todetaan, että hanke sijoittuu pääosin peltomaalle. Käytännössä kuitenkin varsin merkittävä osa (91,2 hehtaaria) voimalasta on suunniteltu sijoittuvaksi metsämaalle, joten hankkeella voidaan katsoa olevan merkittäviä negatiivisia vaikutuksia hiilinieluihin ja -varastoihin. Hankkeen jatkosuunnittelussa on suositeltavaa kartoittaa mahdollisuuksia lieventää näitä haitallisia vaikutuksia.

Aurinkovoimalan perustamisesta syntyvien haitallisten ilmastovaikutusten lieventämiseksi hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä kiinnittää huomiota myös käytettävien materiaalien kestävyys- ja vähähiilisyyteen. Lisäksi on tarpeen huomioida ilmastonmuutoksen sopeutumisen tarpeet etenkin hankealueen hulevesien hallinnan ja paloherkkyyden osalta.

Lopuksi

Suunniteltavana olevan kaavahankkeen voidaan katsoa toteuttavan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita erityisesti uusiutumiskykyisen energianhuollon osalta. ELY-keskus pitää positiivisena, että osayleiskaavan vaikutuksia on pyritty selvittämään kattavasti selvityksin. ELY-keskus ottaa kantaa kaavaprosessin myöhemmissä vaiheissa selvityksiin niiltä osin kuin ne ovat täydentyneet.

2. MIELIPITEET

2.1 Mielipide 1

Mielipide 1, 20.3.2025	Vastine
Pennala on vireä kylä, jossa luonto ja peltomaisema ovat merkittävä osa elinympäristöä. Asukkaat muuttavat kylälle sen rauhallisuuden ja maaseutumaisuuden vuoksi. Kylään suunniteltu aurinkovoimala herättää kyläläisissä huolta sekä luonnon monimuotoisuuden että asukkaiden elinympäristön kannalta. Suunnitellulle hankealueelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas maisema-alue, tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue sekä ohjeellinen ulkoilureitti. Lisäksi melontareitti kulkee hankealueen vieressä ja alue sijoittuu osittain maakunnallisesti arvokkaalle lintualueelle. Missä on Orimattilan kaupungin arvot? Lähiluonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista on paljonkin tutkittua tietoa ja nyt täällä halutaan hakata metsää ja hävittää rauhalliset peltomaisemat. Peltomaisemat, jotka ovat maakunnallisesti arvokkaita. Miksi rauhallinen maaseutukylä halutaan muuttaa teollisuusalueeksi? Alueen suunniteltu maksimikoko on 350 hehtaaria, eli yli 500 jalkapallokentän kokoinen alue. Ei siis mikään ihan pieni alue! Voimalalla on toteutuessaan epäilemättä negatiivinen vaikutus myös kylän kiinteistöjen arvoon. Kerrotteko kaupungilla suunnitelmasta heille, jotka ovat ostamassa kylältä tonttia ja alkamassa rakentaa? Tuskinpa. Epäilen, että monikaan ei halua asua teollisuusalueen vieressä, vaan tänne tullaan juuri rauhallisuuden ja peltomaisemien perässä. Kouvolaan suunniteltiin aurinkovoimalaa Korialle. Siellä päättäjät tekivät voimalasuunnitelman osalta ainoan oikean ratkaisun. He tyrmäsivät suunnitelman ja päättivät, että voimalaa ei rakenneta. Syynä juurikin mm. että voimalat olisivat olleet liian isoja sekä niiden vaikutus maisemaan. Orimattilan kaupunki, nyt on aika tehdä täällä vastaava päätös. Tyrmätkää suunniteltu aurinkovoimalahanke. Säilyttäkää Pennalan arvokkaat maisemat ja antakaa kyläläisten jatkossakin asua maaseutumaisessa kylässä peltojen keskellä.	<i>Kaavaehdotusratkaisua on tarkennettu saatujen mielipiteiden ja viranomaislausuntojen perusteella. Asuinkiinteistöjen läheisyydestä poistetaan tuotantoaluemerkintöjä (EN/au) ja paneelialueita maisemaan ja ihmisten elinoloihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.</i> <i>Yleiskaavan laatiminen kuuluu kaupungin toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualueen rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen.</i> <i>Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2.2 Mielipide 2

Mielipide 2, 17.7.2025	Vastine
Kuunnelkaa kaupunkilaisia! Tämä on asukkaiden ja luonnon halveksimista. Jos päädytte toteuttamisen puolelle, niin suojaetäisyys ihmisten kodeista (koti, se tärkein paikka monelle maailmassa) pitää olla kunnollinen. Sumputtamista ei pidä sallia. Ahdistuisin todella jo siitä, että kotini yhdellä puolella on aurinkopaneelikenttä. Metsiin paneeleita ei tulisi laittaa ollenkaan. Jos niitä laitetaan metsiin, niin pitää jättää kunnan suojakäytävät eläinten kulkuun. Nyt suunnitelmissa ei ole kuunneltu luontovaikutuksia. Eläimetkö kulkevat jatkossa Lahden tietä myös? Kuka pitää lupiinin ja muut vieraslajit kurissa paneelikentillä? Onko kukaan ottanut huomioon, kuinka Lahdentien melu lisääntyy kotipihoille, kun metsän kaadetaan? Meluselvitys pitää tehdä, jos metsää kaadetaan näin paljon. Kaavan eteneminen pitäisi keskeyttää siksi aikaa, että luontoselvitykset saadaan tehtyä, kuten aurinkopaneeliprojektin alkuselvityksessä suositeltiin. Kuka uskaltaa enää muuttaa Orimattilan kyliin, kun on mahdollisuus siihen, että aurinkopaneelit valtaavat pellot ja metsät? Orimattilaa mainostetaan uusille asukkailla luonnonläheisyydellä! Tämä päätös vaikuttaa hyvin paljon, ihmisten ja muiden eliöiden hyvinvointiin pitkälle tulevaisuuteen.	<i>Eläinten suojakäytävät huomioidaan aurinkopaneelialueiden sijoittamisessa ja toteutuksessa.</i> <i>Lupiinin ja muiden vieraslajien torjunta sekä leviämisen estäminen on maanomistajan ja maanhaltijan (hanketoimijan) vastuulla.</i> <i>EN/au-alueita on karsittu merkittävästi verrattuna kaavaluonnokseen, erityisesti metsäisiltä alueilta. Metsiä ei kaadeta Lahdentien varressa niin, että sillä olisi melun kannalta merkittävästi lisääntyviä haitallisia vaikutuksia olemassa olevaan asutukseen, verrattuna alueen nykytilanteeseen. Aurinkopaneelit eivät aiheuta merkittävää ääntä ympäristöönsä – voimala-alueeseen kuuluvat invertterit sekä muuntajat aiheuttavat jonkin verran ääntä, mutta ääni on ihmiselle haitatonta eikä ylitä ihmisen terveydelle vaarallisen melun ohjearvoja. Ääni ei kantaudu etäälle asutukseen. Osayleiskaavaa varten on laadittu erillinen meluselvitys, ja lisäksi kaavassa on annettu meluun liittyvät yleismääräykset.</i> <i>Suunnittelualueelle on laadittu kattavat luontoselvitykset, ja vaikutuksia luonnonympäristöön (mm. eläimistöön) on arvioitu alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti ottaen huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Selvitykset ja vaikutusarviointi on tehty tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa.</i> <i>Yleiskaavan laatiminen kuuluu kaupungin toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualueen rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen.</i> <i>Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>

2.3 Mielipide 3

Mielipide 3, 22.6.2025	Vastine
Onko teillä huolia, kritiikkiä, toiveita tai suosituksia Fortumille liittyen (1) ympäristöteemoihin, (2) sosiaalisiin teemoihin ja/tai (3) hyvään hallintoon? Maalaismaiseman pysyvä muutos. Aikaisemmin olen jo jättänyt muistutuksen, Virenoja 16310, Jokitöyryntie 154 kiinteistön omistajana. Kiinteistön välittömässä läheisyydessä, tien toisella puolella olevan metsän kohdalla	<i>Vaikutuksia maisemaan ja luontoon sekä ihmisten terveyteen on arvioitu alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti ja viranomaisten ohjauksessa.</i> <i>Kaavaehdotus on tarkentunut oleellisesti verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen: säilytetään mielipiteessä mainitun kiinteistön läheisyydessä maa- ja metsätalousvaltaista</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

tulee olla 80 - 100 metrin suojavyöhyke Jokitöyryntiestä, mihin ei sijoiteta aurinkopaneeleita. Onko Fortumin toiminnalla positiivisia ja/tai negatiivisia vaikutuksia teidän elämäänne tai elinympäristöönne? Alueen lämpötilan ja säteilyn, heijastusvaikutukset ja luontovaikutukset. Vaikutukset etupäässä negatiivisia, koska yhteydenpito aurinkovoimalahankkeeseen vain kiinteistön omistajan puolelta. Yksipuolinen yhteydenpito ei ole hyvän hallintotavan mukaista. Odotan tähän Jokitöyryntien 154 loppupään osalta selkeää vastausta Fortumin osalta. Kuinka Fortum voisi paremmin vähentää negatiivisia vaikutuksiaan tai kasvattaa positiivisia vaikutuksiaan? Selkeät vastaukset kiinteistön omistajan suojavyöhyke kysymykseen. Se, ettei pidetä yhteyttä, ei anna hyvää käsitystä. Asuin-/työskentelyalueeni (kaupunki tai kunta) on Virenoja	aluetta (M) suojavyöhykkeenä, ja poistetaan ns. "Kuisman metsä" EN/au-alueiden joukosta. Varmistetaan riittävät suojaetäisyydet asutukseen, voimajohtoihin ja teihin viihtyvyys- tai terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Aurinkovoimaloilla ei ole ihmisten terveyttä vaarantavaa vaikutusta esim. melun, valon, lämmön tai ilmanlaadun kannalta. Onnettomuusriskit ovat myös hyvin epätodennäköisiä. Kaavoitusprosessissa noudatetaan alueidenkäyttölain mukaisia vuorovaikutus- ja osallistamismenettelyjä. Muutoin merkitään tiedoksi.
--	--

2.4 Mielipide 4

Mielipide 4, 1.7.–25.7.2025	Vastine
Suunnitelmissa oli, että meidän pihatie toimisi huoltotienä. Miten aiotte kunnostaa sen, kun meillä on hevosia, jotka vaativat hoitoa neljä kertaa päivässä ja tietä siis ajetaan ainakin neljästi päivässä? Niillä hevosilla myös liikutaan tiellä, koska se on turvallista. Miten usein huoltoja tehdään? Me emme halua teidän huoltoliikennettä meidän pihatielle. Pihatiemme ei kestä kuin henkilöauton verran painoa, paitsi silloin kun on routa maassa. Se ei kestänyt sora-autoa, hake-autoa eikä tule kestäämään. Nuo mainitut ovat myllänneet sinne kunnan kuopat ja jääneet kiinni. Käytetäänkö paneelien hoidossa jotain kemikaaleja? Miten ne vaikuttavat ympäristöön ja meidän rengaskaivon veteen? Meillähän ei kunnallistekniikkaa ole. Liitteenä kartta, johon en halua paneeleita, koska haluan vielä luonnon keskelle ilman stressiä teidän ympäristön ja luonnon turmelemisesta. Meidän viereiselle pellolle ei voi laittaa paneeleita ja teidän muuntamoita, sillä siinä on merkittävä teerien vuosikymmeniä vanha soidinalue. Semmoiset ovat teidän luontoselvittäjän mukaan säilytettäviä/suojeltuja. Lisäksi pelto on merkitty lintujen tärkeäksi pysähdysalueeksi (ja on myös sitä) lintutietäjien kartastoihin. Voit tarkistaa nämä asiat [nimi poistettu], phly@phly.fi. Ihmettelen, miten te ette muka saaneet tietoa, että se pelto on näitä molempia, vaikka itse sain tiedot helposti googlaamalla. Sen lisäksi, että olen itse nähnyt nämä asiat. Miten se on mahdollista? Kuvassa on myös jätetty noita paneelialuetta poistamalla meille inhimilliset näkyvyyden niihin sekä ekologiset käytävät, jotka on "suunniteltu" luontoselvittäjien havaintojen perusteella.	<u>Huoltotiet</u> Aurinkovoimalahankkeen tieverkon suunnittelussa hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevaa tiestöä, jota täydennetään tarvittaessa uusilla huoltoteillä. Huoltotiestön käytöstä sekä mahdollisista parannustoimenpiteistä sovitaan erikseen tieosakkaiden ja maanomistajien kanssa ennen hankkeen toteuttamista. Merkittävimmät liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen kohdistuvat vaikutukset ajoittuvat rakentamis- ja käytöstäpoistovaiheisiin. Käytön aikainen liikenne on vähäistä, noin 1–2 huoltokäyntiä kuukaudessa. Tiestöön kohdistetaan luonnollisesti parannus- ja kunnostustoimenpiteitä sekä aurinkovoimaloiden rakentamisen että käytön aikana. <u>Kemikaalit</u> Paneelien ylläpito ja puhdistus ei edellytä kemikaaleja, paneelit puhdistuvat luonnollisesti sadevedellä. Vesakkoa poistetaan aika ajoin mekaanisesti, ei kemiallisesti. Työkoneiden polttoaineiden ja muiden kemikaalien huolellinen käsittely sekä aurinkovoimala-alueiden säännölliset huoltotoimet vähentävät maaperän pilaantumisen riskiä. Rakentamisaikana mahdollisesti tarvittavia kemikaaleja ja muita mahdollisesti haitallisia aineita käsitellään sekä varastoidaan ainetta käsittelevien määräysten ja ohjeistuksien mukaisesti, jotta niistä koituvat haitat sekä vaara- ja poikkeustilanteet voidaan minimoida. Näin vähennetään maaperän

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Kuvaan on myös merkitty vihreällä ja keltaisella ne alueet, joissa vietämme ulkona paljon aikaa. Olemme ulkoilevia ihmisiä ja siksi teidän tulisi ottaa meidät asukkaat huomioon, niin kuin mainostatte videollanne. Pitäisi niin sanotusti seistä sanojensa takana. Siltä se ei ole tähän mennessä tuntunut.

--

Kyselin sinulta toissapäivänä asioita, jotka minua asukkaana huolettavat hyvin paljon. Voisitko vastata kysymyksiini?

Toinen asia on, että olit kuulemma joillekin sanonut, että meidän kanssa on sovittu, että mihin paneeleita on tulossa, ja että paneelien/voimalaitoksen paikat sopivat meille. Ymmärräthän, ettet ole puhunut totta, jos olet noin sanonut? Laitan vielä uudestaan tähän liitteeksi karttapohjan, josta näkyy, mikä meille sopii/ei sovi. Minähän olen sinulle sanonut, että valitat tuosta hankkeesta tappiin asti, jos tuohon meidän viereiseen metsään tulee paneeleita. Kartassa, joka on liitteenä, niitä vielä on. Mutta tuon juuri ja juuri siedämme, jos metsään niitä on pakko laittaa tuotannollistaloudellisista syistä, niin kuin sanoit. Edeltäjäni tosin minulle lupasi, ettei tuohon metsään tule paneeleita yhtään.

Valitan myös teerien merkittävän vuosikymmeniä vanhan soidinalueen teollistamisesta, jos viereiselle pellollemme on tulossa mitään tähän paneelihankeeseen kuuluvaa (välillä kukkoja on ollut parikymmentäkin) vielä seuraavassa kaavaluonnoksessa. Sama pelto on myös linnuille tärkeä laskeutumisalue. Tarkistathan soidinalueen tärkeyden ja olemassa olon päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen [nimi poistettu]? Yhteystiedon jo laitoinkin hänelle, mutta se löytyy myös täältä:

<https://phly.fi/toiminta/yhdistys/toimihenkilot>

Ilmoitathan asiasta myös luontoselvittäjillenne, jotta he saavat lisättyä tiedot selvityksiin?

--

[Lisäksi sähköpostikeskusteluja lepakkoselvityksistä ja luontoselvityksistä.]

--

Pennala-Virenojan aurinkovoimahanke on ollut tämän kesän kuuma peruna. Kaupunginjohtajan eilinen FB-postaus (22.7.2025) oli ensimmäinen minun näkemäni kommentti kaupungin puolelta ja arvostan suuresti sitä, että asiaan otettiin nyt kaupunginjohtajan suulla kantaa. Mitä tulee itse hankkeeseen ja huoleen keskustelun pohjautumisesta faktoihin, jaan myös huolen faktojen puuttumisesta. En kaikilta osin kuitenkaan täysin samoja huolia, kuten tämä postaus osoittaa. Siksihän tätä keskustelua käydään, että erilaiset huomiot ja näkökulmat tulisivat esille ja voisivat toimia ajatusten herättäjänä ja pohdintaa syventävinä elementteinä. Kaikki keskusteluun

pilaantumisen riskiä ja sitä myöten haitallisten aineiden kulkeutumista pinta- tai pohjavesiin. Aurinkovoimalan toiminnan aikana ei normaalitilanteessa aiheudu vaikutuksia pohjavesiin, ja riski pohjavesien pilaantumiselle vastaa minkä tahansa vähäisesti liikennöidyn alueen riskejä.

Paneelien sijoittelu ja luontoarvot

EN/au-alueiden määrää on kaavaehdotuksessa vähennetty merkittävästi ja etäisyyksiä asutukseen on lisätty. Kaavakartalle on osoitettu suojavaikuteet, joiden toteuttamisratkaisut on esitettävä rakentamisluvan yhteydessä.

Luontoselvitysten täydennykset sekä tehty meluselvitys huomioidaan kaavaehdotukseen. Selvitystarpeita ja niiden pohjalta tehtyjä selvityksiä työtetään ja on työstetty tiiviissä viranomaisyhteistyössä, kuten Lupa- ja valvontaviraston, kanssa.

Asukkaiden huomioiminen ja suojaetäisyydet

EN/au-alueiden määrää on kaavaehdotuksessa vähennetty merkittävästi ja etäisyyksiä asutukseen on lisätty ottaen huomioon saadut viranomaislausunnot, osallispalaute sekä täydentyneet selvitykset.

Kaavaprosessissa noudatetaan asiaan kuuluvalla tavalla alueidenkäyttölain mukaisia osallistamis- ja vuorovaikutusmenettelyjä. Asukkaiden näkemyksiä kuullaan koko kaavaprosessin ajan.

Aurinkovoimaloiden ja asutuksen väliselle etäisyydelle ei ole lainsäädännössä tai kaupungin linjauksissa annettu tarkkoja etäisyysvaatimuksia.

Kaavaprosessi

Hankkeen sijoittumiseen vaikuttavat useat tekijät (mm. sähköverkon liityntämahdollisuus, maanomistus). Kaupungin rooli kaavoituksesta vastaavana viranomaisena on arvioida hankkeen kokonaisvaikutukset ja soveltuvuus alueelle.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

osallistuvat varmasti haluavat ajaa Orimattilan ja orimattilalaisten etua.

Fortum on esittänyt keskeiseksi perusteeksi paikan valinnalle helpon liitettävyyden sähköverkkoon. Pennalan teollisuusalueen sähkökeskus sijaitsee todellakin ihan lähellä. Olen itse tässä kesän aikana lukenut paljon erilaista materiaalia. Tutustumien arvoista on esim. Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergieselvitys (2023), joka on tehty ympäristöministeriön rahoituksella ja joka liittyy alueen maakuntakaavoituksen valmisteluun. Selvityksen tilaaja on Etelä-Pohjanmaan liitto ja toteuttaja FCG Finnish Consulting Group Oy.

Mainitussa selvityksessä otetaan kantaa aurinkovoimaloiden sijoitteluun: *”Teollisen kokoluokan aurinkovoimalassa on huomioitava sen vaikutukset ympäristöön... (Taulukossa) suojaetäisyydet, jotka on jätettävä teollisen kokoluokan aurinkovoimalan ja erilaisten kohteiden välille.*

Suojavyöhykkeet perustuvat viranomaisten antamiin ohjearvoihin ja muiden tahojen antamiin suosituksiin”.

Selvityksen taulukossa suojaetäisyys mm. asuntoihin on 250 metriä (taulukko sivulla 6). Samassa selvityksessä on myös käsitelty aurinkovoimalaitosten verkkoliittymän periaatteet; Yli 100MV voimaloissa *”Tuotantolaitos voidaan liittää jopa 30 km päähän verkosta, koska kokonaisinvestointiin nähden liitoskustannukset jäävät riittävän pieniksi”* (taulukko sivulla 8).

Vaikka selvityksessä on kyse maakuntakaavan valmistelusta Pohjanmaalle, voitaneen tulkita näiden sinällään olevan kelvollisia pointteja myös muualle Suomeen. On todella erikoista, että Orimattilassa lähdetään edes suunnittelemaan kaavoitusta ja luvitusta alueelle, johon sitä nyt on lähdetty tekemään. Kaupunginjohtajan postauksessa tuodaan esiin, kuinka koko hanke on Fortumin, eikä kaupungilla ole oikeastaan mitään sanottavaa asiaan. Näinhän se ei tietenkään ole – kaupungilla on todellakin rooli ja myös lain suoma mandaatti linjata, että tämä paikka ei ole soveltuva aurinkovoimalan rakentamiseen esim. sen muiden käyttötärpeiden vuoksi tai alueella olevien asukkaiden vuoksi. Kaupunki voinee myös aktiivisesti edistää parempaa paikan valintaa.

Esimerkiksi Kouvolassa kaupunki tyrmäsi aurinkovoimalasuunnitelmat tietylle alueelle perustellen mm. asukasviihtyvyyden ja maisemien kärsivän liikaa hankkeesta. Monissa kunnissa on jo omat ohjeistukset, joiden perusteella aurinkovoiman sijoittelua rajataan kestävämmäksi kansallisen lainsäädännön laahatessa vielä pahasti jäljessä.

Hankkeen pysäyttämiseen on olemassa kaksi mahdollista kanavaa: Joko hankekehittäjä eli Fortum vetäytyy tai sitten kaupunginvaltuutetut toteavat, että tämä ei nyt toimi eikä palvele orimattilalaisten kokonaisetua ja pysäyttävät kaavaprosessin etenemisen. Fortum on käydyissä keskusteluissa ilmoittanut, että he eivät tule vetäytymään

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

hankkeesta ja näin ollen meidän kaupunkilaisten ainoa kanava vaikuttaa on tuoda huoltamme esiin kaupungin suuntaan. Kaupunginvaltuutetuilla on mandaatti edustaa kaupunkilaisia ja velvollisuuskin katsoa asiaa monelta kantilta ja punnita kaikki hyödyt ja haitat – tämä arviointi on, tai ainakin sen tulisi olla, ihan toista luokkaa kaupungin päättäjillä kuin Fortumilla yksityisenä yrityksenä, jonka tavoite on luonnollisesti maksimoida omat etunsa.

Raha on aina helppo peruste kaikelle mahdolliselle toiminnalle. Kukapa voisi olla vastaan, kun kaupungin kirstu kilisee. Nyt on kuitenkin kyse ”yrittäjätoiminnasta” nimenomaan hipsuilla, sillä kokonaiselinkaaresta kyseinen laitos tuottaa varsinaisia työllisyysvaikutuksia käytännössä max. 5 % elinkaarestaan (2 vuotta rakentamista 40-vuoden elinkaaresta). Ylläpito vaatii 1–3 henkilötyövuotta ja eivät liene edes orimattilalaisia. Lisäksi samat rakentavat yritykset voiva olla rakentamassa aurinkovoimalaa johonkin toiseen sijaintiin, jolloin työllisyysvaikutus on itseasiassa ihan sama. Nimenomaan tämmöisissä hankkeissa tulisi käyttää todella tarkkaa harkintaa, mitä saavutetaan, mitä menetetään ja millä hinnalla.

Haluan myös tuoda esiin, että Fingridin mukaan sähkön saatavuudessa esimerkiksi suunnitellulle Fortumin datakeskukselle ei ole ongelmaa, joten sitäkään varten tämä hanke ei ole mitenkään pakollinen toteuttaa.

Lisään alle vielä muutamia muita huomioita.

Kaupungin oma rakennusjärjestys (voimassa 1.6.2025 alkaen) on mielestäni jännitteinen tämän Fortumin suunnitelman kanssa. Kappaleessa 23 otetaan kantaa maisemallisesti arvokkaisiin alueisiin, joita on laajalti hankealueella. ”Arvokkaille kulttuuriympäristö- ja maisema-alueille rakentamista suunniteltaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä rakennuskohteen sijoittumiseen ympäristöön, maisemaan, rakennuskantaan ja alueen ominaispiirteiden säilymiseen” ja myöhemmin ”rakentamisen tulee tapahtua alueen kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja korostetusti huomioiden”. On vaikea kuvitella tapaa sijoitella nuo aurinkopaneelit maisemallisesti arvokkaalle alueelle niin, että maisemalliset arvot olisi korostetusti huomioitu.

Kaupungin omassa strategiassa on mainittu, että ”vaalimme luontoa vastuullisilla valinnoilla” ja ”kaavoituksemme on ennakoivaa ja tavoitteellista. Tonttimarkkinointimme herättää mielenkiintoa ja johtaa tonttien myyntiin. Keskitymme Pasinan, Pennalan ja keskustan kasvun vauhdittamiseen”. Pohdin kovasti, miten hyvin tämä hanke nyt täyttää nämä strategiset tavoitteet.

Myös vuoden 2020 kaavassa nykyinen aurinkovoimala-alue oli mm. merkitty asumiselle sekä maisemallisesti arvokkaille peltoalueille. Mitä tapahtui tässä muutamassa vuodessa? Alueelle on rakennettu ihan hiljattain uusia taloja, kunnallistekniikka on vedetty muutama vuosi sitten, valokuitua ollaan vetämässä ihan lähiaikoina – silti nyt

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

olla valmiita tekemään näistä Lahden lähimmistä kylistä teollisuusalueita. Tämä ei vilpittömästi vaikuta ihan loppuun saakka harkitulta.

Suurin kasvupotentiaali Orimattilan kylissä lienee nimenomaan Pennalassa ja Virenojalla. Moni käy alueelta esimerkiksi Helsingissä töissä ja Lahden Renkomäen palvelut ovat kehittyneet erittäin positiivisesti viime vuosina. Myös aidosti riittävä julkinen liikenne on helposti saavutettavissa, liekö ainoina Orimattilan kylistä?

Kaavaselosteessa on useita ongelmia:

Kaavan tarkoitusta kuvaavassa kappaleessa ei mainita akkuvarastoja, vaikka niitäkin ollaan alueelle tekemässä ja niistä puhutaan muualla selosteessa. Palveluista jätetty mainitsematta kokonaan Virenojan koulu. Haikulan ja Kauniston alueelta on ”unohdettu” kolme alle 10-vuotiasta taloa, niitä ei olekaan olemassa. Kauniston asuinalue on itseasiassa käsittelemättä kokonaan kaavaselosteessa, vaikka alue jäisi kaavaluonnoksen mukaan aivan keskelle paneelialueita. Valtakunnallisista maankäyttötavoitteista sivuutettu kokonaan ”toimivat yhteiskunnat ja kestävä liikkuminen” sekä ”liikennejärjestelmä” – erityisesti ensimmäinen on aivan keskeinen osa kaavoitusta alueelle, jossa on huomattavasti olemassa olevaa asutusta.

Melumallinnusta ei ole tehty, vaikka aikomus on hakata puustoa pois Lahdentien varrelta (ja pellot myös poistuvat imemästä ääntä) – vaikuttaa melun lisääntymiseen alueella varmasti. Vaikutus ilman laatuun on jäänyt käsittelemättä kokonaan, vaikka puut ja pellot tunnetusti kykenevät sitomaan itseensä epäpuhtauksia ja parantavat ilmanlaatua. Tällä on merkitystä erityisesti siksi, että aluetta halkoo tuo vilkkaasti liikennöity seututie.

Luontoselvityksissä on ristiriitoja kaavaluonnoksen kanssa ja osa selvityksistä on kesken – silti kaavaluonnos on haluttu asettaa jo kommentoitavaksi. Tässä ei ole kaikki huomioidut, mutta näin alkajaisiksi maistiaisiksi, minkälaisista töistä me alueella asuvat nyt joudumme tekemään tässä kesälomamme aikana. Ihan vilpittömästi kysyn, eikö tätä työtä kuuluisi ihan jonkun muun tahon tehdä?

Kaavoituksesta vastaa aina kaupunki. Siinäkin tapauksessa, että sitä valmistelee konsultti ja sen maksaa hankekehittäjä. Edelleen en voi olla ihmettelemättä, miksi kaupunki päästää käsistään julkaisuun näin heikosti valmistellun materiaalin kesän ajaksi ja edellyttää, että alueen asukkaat kahlaavat tätä läpi ja käyttävät kesälomansa kommentointiin. Tämä ei ole omiaan herättämään luottamusta Orimattilan kaavoituksen laatuun. Orimattila on kaupunki – olemassa asukkaitaan varten. Jokainen kaupunkilainen saa mielestäni ihan perustellusti olettaa, että kaupunkilaisia koskevat asiat valmistellaan ja perustellaan huolellisesti. Toivon vilpittömästi, että tämä kirjoittamani teksti herättää ajatuksia ja mahdollistaa asian tarkastelun myös näistä näkökulmista.

Linkkejä materiaaleihin niistä kiinnostuneille:

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergieselvitys: https://eplitto.fi/wp-content/uploads/2023/03/B_111_Etela-Pohjanmaan_aurinkoenergieselvitys_2023_web.pdf Orimattilan strategia: https://orimattila.fi/wp-content/uploads/Orimattilan-kaupunkistrategia-2.pdf Pennala-Virenojan osayleiskaavan luonnoskartta: https://orimattila.fi/wp-content/uploads/PennalaVirenoja-osayleiskaava-luonnoskartta-20052025.pdf Pennala-Virenojan osayleiskaavan luonnosselostus: https://orimattila.fi/wp-content/uploads/PennalaVirenoja-osayleiskaava-luonnosselostus-20052025.pdf	
--	--

2.5 Mielipide 5

Mielipide 5, 10.7.2025	Vastine
Orimattilan aurinkovoimalahanke / Pennala-Virenoja Olemme ostaneet tontin yksityiseltä maanomistajalta Pennalan Loukkaanmäestä ja rakentaneet sinne talon, johon muutimme 2/2023. Muuttoperusteemme Lahdesta oli päästä maaseudulle, mutta kuitenkin lähelle palveluita ja työpaikkoja. Maalaismaisema; pellot, eläimet, kauniit aurionlaskut sekä ympäröivä metsä houkuttelivat meidät tekemään tonttikaupat. Tonttia hankkiessamme maanomistaja kertoi, että tämä maa-ala (5000m2) on viimeinen, jonka hän Loukkaanmäeltä voi myydä ja kaupungin antama suunnittelutarveratkaisu, sekä suulliset kommentit [nimi poistettu] tukivat tätä. Maksoimme tontista melko hintavasti. Nyt suunnitteilla oleva aurinkovoimalahanke aiheuttaa perheessämme hyvin negatiivisia tunteita, sillä: 1. Kaavamuutoksen mennessä läpi, Loukkaanmäeltä maanomista voikin myydä tontteja niin paljon kuin haluaa ja tämä vesittää koko synn, miksi tänne rakensimme ja kaikki meille aiemmin annetut argumentit, joille osto- ja rakennuspäätöksemme perustimme. Väljä asuminen omassa luonnonrauhassa metsän keskellä on uhattuna kaavamuutoksen myötä ja koko Loukkaamäen/Pennalan maalaismaisema on uhattuna. Nykyiset kolme Loukkaanmäen mustaa puutaloa on rakennettu naapurin ja maastoa kunnioittaen, niin että kaikilla on oma rauhansa. Vastustamme kaavamuutosta Loukkaamäen osalta. Mikäli kaavamuutos vastustuksesta huolimatta kuitenkin menisi läpi, toivomme koko naapurustomme kanssa hyvin avointa keskustelua sekä kaupungin, että maanomistajan kanssa, miten mahdolliset myytävät tontit ja rakennukset on sijoitettava, samoin kuin millainen niiden	<i>Suunnittelualan raja on tarkentunut suunnitteluprosessin edetessä. Kaupungin maankäytön tarpeet ovat toimineet suunnittelualan rajauksen uudelleenarvioinnin pohjana. Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.</i> <i>Loukkaanmäki säilyy vanhan yleiskaavan mukaisena pientalovaltaisen asumisen pitkän aikavälin reservialueena, ja Pennala-Virenojan osayleiskaavalla ei muuteta alueen maankäyttöolosuhteita.</i> <i>Vaikutuksia maisemaan ja luontoon arvioidaan kaavaprosessissa alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti. Selvitykset on laadittu tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Havainnekuvat on laadittu vastaamaan kaavatyön tueksi laadittua viitesuunnitelmaa. Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Myös EN/au-alueiden ja asutuksen välisiä suojavyöhykkeitä on tarkistettu. Lieventämistoimenpiteistä on määrätty myös kaavamääräyksessä (suojavyöhykkeet sekä maisemointi).</i> <i>Selvitykset on laadittu ottaen huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Selvitykset on tehty koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

ulkoasu tulee olla. Loukkaanmäeltä löytyneitä muinaisjäänteitä ja luontoa on kunnioitettava. 2. Hankkeen esittely ja kuvahavainnot todistavat sitä kauheaa näkyä, mitä Pennalan-Virenojan maalaismaisemalle kokonaisuudessaan kävisi, jos hanke toteutuisi. Maalaismaisemasta ei olisi juuri mitään jäljellä ja meille tärkeä luonto tuhoutuisi. Kasvisto ja eläimistö kärsisi mittavasti, samoin paneelialueille jäivät asukkaat. Alueella tehtyjä luontokartoituksia (kasvit ja eläimet) ei ole tehty ympärivuositaisesti, joten nyt lajeja on voinut jäädä huomaamatta. Omalla tontillammekin on lajeja, joita selvityksessä ei huomioitu. Samoin muuttolintujen määrää ja merkitystä on selvityksessä vähätelty. Päätöksiä ei saisi tehdä puutteellisten selvitysten pohjalta ja asukkaita tulisi kuunnella. Esitellyt havainnekuvat eivät vastaa todellisuutta mm. paneelien korkeuden ja maaston osalta. Kuvis näkyvissä olevaa metsäähän on aikomus kaataa - paneelit eivät sijoittuisi vain pelto-alueille. Toivomme, että päättäjät pysähtyvät miettimään maalaismaiseman ja luonnon merkitystä Pennalan ja Vireonjan kylille ja ennen kaikkea niissä asuvia ihmisiä ja hankkeen vaikutuksia heihin. Nämä nykyiset maalaismaisemat ovat merkittävä osa Orimattilan identiteettiä. Ne eivät ole kuitenkaan pelkkiä näkymiä vaan ihmisten ja eläinten koteja ja elinympäristöjä, joihin on hakeuduttu nimenomaan näistä syistä. Vastustamme tätä aurinkovoimalahanketta tässä nyt esitellyssä laajuudessaan. -- Haluaisin tarkentaa tätä aikaisempaa kirjelmäämme esim puutteellisten luontohavaintojen osalta. Selvityksessä ei ole mainittu kaikkia lajeja joita alueilta löytyy. Loukkaanmäellä, ihan omalla tontilla on joka ilta useita lepakoita. Samoin kesäpellossa on kuultu useasti ruisrääkän ääni. Näitä ei ole puutteellisista selvityksessä mainittu ollenkaan.	
--	--

2.6 Mielipide 6

Mielipide 6, 4.7.2025	Vastine
Asumme kyseisellä luonnoksen alueella. Ei mitään järkeä tuoda tällaisia lautasia pilaamaan perinteistä maalaismaisemaa! Ei ole ihmisellä mitään tolkkua, kunhan saadaan rahat taskuun myydyistä pelloista. Tuolla syrjässä on varmasti metsää minne tällaiset lautas hirvitykset voitte viedä. Entä talojen asukkaat ja talojen arvon aleneminen? Kukaan ei ole tullut kysymään haluatteko tällaisia asutuksen	<i>Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Myös EN/au-alueiden ja asutuksen välisiä suojavyöhykkeitä on tarkistettu. Suojavyöhykkeet on osoitettu myös kaavakartalle.</i> <i>Vaikutuksia arvioidaan kaavaprosessissa alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti, ja selvitykset on laadittu tiiviissä</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

viereen, saatika tarjonnut mitään korvauksia talon arvon alenemisesta. Kuka vastaa tähän?? Alueella on myös paljon muuttolintuja, jotka kulkevat joka kevät ja syksy tästä. Viette niiden elintilat, tosi hienoa. Eihän tällaiset rakennelmat haittaa niitä ihmisiä, jotka eivät asu kaava alueella. Sehän on selvä. Lähes kolmekymmentä vuotta saimme nauttia kauniista virenojan alueesta, nyt sekin on loppu ihmisten tyhmyydestä johtuen. "Kiitos", varmasti kaikkien asukkaiden puolesta.	viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Vaikutuksia on arvioitu kattavasti mm. maisemaan sekä luonnonympäristöön. Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti tai systemaattisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määritellyyn käyttötarkoitukseen. Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneelien alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet.
---	--

2.7 Mielipide 7

Mielipide 7, 4.7.2025	Vastine
Suunnitteilla on iso aurinkovoimalaprojekti Virenojalle ja Pennalaan. Vilkas Lahti-Orimattila tie tulee jäämään aurinkopaneelien väliin tässä suunnitelmassa. Työmatkailua on tällä tiellä paljon. Seutu on vanhaa historiallista maanviljelysalueita. Metsää kaadettaisiin paneelien alta kohtuuttomasti. Yli 100 ha. Maisemat muuttuisivat totaalisesti ja osa ihmisistä koteineen tulee jäämään saarroksiin aurinkopaneelien keskelle. Heille todellinen katastrofi. Myös meidän yksi 3 ha palsta, mikä juuri nyt siirtymässä pojalle, on jäämässä paneelien keskelle. Hänellä on suunnitelmissa rakentaa omakotitalo sinne tontille lähivuosina. Tässä kohtaa rakennussuunnitelmat on nyt pysäytettävä. Kaikki kokevat aurinkopaneelit rumina ja häiritsevinä. Juuri näille pelloille laskeutuu muuttolinnut ja kulkee hirvieläinten reitit. Näin massiiviset rakennelmat pitää sijoittaa	Aurinkovoimatuotantoon tarkoitettujen energiahuollon alueiden (EN/au) aluevarauksia on tarkistettu, jotta haitallisia vaikutuksia maisemaan ja ympäröivään asutukseen saadaan lievennettyä. Paneelialueiden määrää on vähennetty oleellisesti verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Merkittäviä maisema- ja luontovaikutuksia on arvioitu alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti. Kaavaan liittyvät selvitykset on laadittu tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Maanomistajalla on oikeus kehittää maanomistustaan, mutta tämä kehittäminen on rajattu lainsäädännöllä ja kaavoituksella. Kunnilla ja kaupungeilla on kaavoitusmonopoli,

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

ehdottomasti asutuksen ulkopuolelle syrjään. Kaupungin tonttien myynti juuri Virenoilla ja Pennalassa varmasti pysähtyy tällaisen hankkeen vuoksi. Todella huonoa suunnittelua ja hukkaan heitettyä rahaa. Maaseudun tulee näyttää maaseudulta! Tuotot kaupungille on vain kiinteistöverot. Ei mitään etua kaupunkilaisille, jotka saisivat katsoa näitä paneelimeriä päivittäin. Historiallisten seutujen pilaaminen ei voi olla mitenkään tämän arvoista. Hyväksyn aurinkovoiman, mutta en asutuksen keskelle. Luontoarvot eivät tässä nyt kohtaa. Toivon hartaasti hankkeen siirtämistä muualle vähemmän häiritsevään paikkaan. Joukkokanne viriää, jos tämä projekti menee läpi.	<i>mikä tarkoittaa, että kunnat ja kaupungit kaavoittavat alueita ja määrittävät, mihin tarkoitukseen maata saa käyttää.</i> <i>Vuorovaikutteisen kaavoitus- ja selvitysprosessin tavoitteena on minimoida kehityshankkeen haitallisia vaikutuksia. Osayleiskaava laaditaan viranomaisohjauksessa huomioiden sille laissa annetut sisältövaatimukset.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>
---	---

2.8 Mielipide 8

Mielipide 8, 1.7.2025	Vastine
Havahduin vasta nyt tähän aurinkopaneelihankeeseen. Aivan järkyttävää, miten hieno maalaismaisema tullaan pilaamaan valtavalla määrällä aurinkopaneeleita! Sekä Virenojan jokilaakso että Pennalan avoimet viljelys- ja peltomaisemat ovat korvaamaton osa Orimattilan identiteettiä. Ne eivät ole pelkkä näkymä - ne ovat kotejamme, arkeamme, historiaa ja yhteisöllisyyttä. Aurinkovoimala vaikuttaisi merkittävästi alueen viihtyvyyteen, asuin ympäristön vetovoimaan sekä kiinteistöjen arvoihin ja sijoittuisi Pennalassa pohjavesialueelle. Orimattila on meille koti, ei pelkkä investointikohde. Kaupungin päätösten tulee heijastaa myös asukkaiden arvoja ja ääntä. Me emme hyväksy sitä, että Virenoja ja Pennala muutetaan paneelikyliksi. Emme vastusta uusiutuvaa energiaa, vaan vaadimme, että sitä sijoitetaan kestävällä ja oikeudenmukaisella tavalla. Sellaisia alueita olisi paljon, missä nämä eivät vaikuttaisi alueen ulkonäköön, luontoon ja eläimistöön. Aurinkopaneelien asentaminen voi muuttaa eläinten elinympäristöjä, jos ne sijoitetaan tällaisille luonnonalueille. Aurinkovoimapuistot voivat vähentää myös alueen luonnon monimuotoisuutta. Aurinkopaneelien akustot voivat vuotaa ja aiheuttaa ongelmia maaperään. Miten aurinkopaneelit vaikuttavat, jos ne asennetaan pohjavesialueille? Onko näitä asioita mietitty hankkeessa ollenkaan? Eikö jatkuvasti puhuta siitä, että luontoa pitäisi ennallistaa ja monimuotoisuutta vaalia? Tämä ei kyllä edesauta sitä ollenkaan. Aurinkopaneelit tuottavat sähköä vain päivänvalossa, joten niiden tuotanto on kausittaista ja riippuvaista sijainnista ja vuodenajasta. Suomessa aurinko ei kovinkaan paljon	<i>Aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen saatujen palautteiden ja lausuntojen sekä täydentyneiden selvitysten pohjalta.</i> <i>Merkittäviä maisemavaikutuksia ja vaikutuksia viihtyvyyteen, ihmisten terveyteen, talouteen sekä luonnonympäristöön (myös eläimistöön) on arvioitu alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti. Kaavaan liittyvät selvitykset on laadittu tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa.</i> <i>Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määritellyn käyttötarkoitukseen.</i> <i>Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

paista, joten onko hyöty muka suurempi, kuin kaikki nämä mainitsemani haitat (ja listasta puuttuu varmasti monta muutakin haittaa)? Onko tutkittu, miten aurinkopaneelit vaikuttavat ihmisiin ja ihmisten terveyteen? Suunnitelmassa hankkeelle on arvioitu vahva positiivinen vaikutus työllisyyteen, mutta pidän tätä arviota liioiteltuna. Rakentamisvaiheessa alueen kuljetusyritykset, sähköalan ammattilaiset ja urakoitsijat hyötyvät varmasti projektista, mutta paneelien ylläpito hoituu rakentamisen jälkeen kuitenkin pääosin etänä, jolloin paikallinen hyöty jää todellisuudessa vähäiseksi. Toivottavasti mietitte tätä hanketta vielä lisää ettekä rupea rakentamaan näitä hienoihin peltomaisemiin, vaan johonkin muualle, missä paneelit eivät haittaa ihmisiä eikä eläimiä!	<i>asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneelien alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet.</i> <i>Pohjavesialueilta EN/au-alueiden määrää on vähennetty oleellisesti, ja kaavassa on annettu asianmukaiset pohjavettä koskevat kaavamääräykset. Lisäksi pohjaveden pilaamiskielto tulee ympäristönsuojelulainsäädännöstä kaavasta riippumatta. Hankkeen toteutuessa pohjavesialueelle, suunnittelualueelle ja sen lähiympäristöön asennetaan riittävästi pohjavesiputkia, joilla hankkeen toimintojen pohjavesivaikutuksia voidaan asianmukaisesti tarkkailla. Mikäli vaikutusalueella on yksityisiä talousvesikaivoja, myös niiden pohjaveden pinnankorkeutta ja laatua tarkkaillaan. Tarkkailu aloitetaan ennen toiminnan alkamista. Pohjaveden tarkkailusta laaditaan erillinen tarkempi tarkkailuohjelma, kun hankesuunnitelma tarkentuu ja lupavalmistelu käynnistetään.</i> <i>Vaikutuksia pohjaveteen voi muodostua perustusten, tiestön ja sähkönsiirtoverkoston rakentamisen vaiheessa, kun kasvillisuutta poistetaan ja suoritetaan maankaivuja ja massanvaihtoja – erityisesti silloin, jos pohjaveden pinta on muokattavalla alueella lähellä maanpintaa. Pohjavesialueella tapahtuvaa toimintaa ja rakentamista rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto. Vaikutuksia pohjaveteen on arvioitu kaavaselostuksessa.</i> <i>Yleiskaavan laatiminen kuuluu kunnan toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualan rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen. Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.</i>
--	---

2.9 Mielipide 9

Mielipide 9, 23.6.2025	Vastine
Virenojan asukkaana mielipiteeni on, että on vastenmielistä, miten luontoarvoja epäkunnioittavalla tavalla tätä hanketta runnotaan eteenpäin. Ymmärrän sen, että pelloille sijoitetaan aurinkopaneeleja, jos maanomistaja on tällaiseen myötämielinen, mutta että metsiäkin aletaan kaataa ja vielä varsin rankalla kädellä! Mielestäni tämä on hyvin vastenmielistä - ilmeisesti rahankiilto silmissä	<i>Aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen Aurinkopaneelilta suunnitellaan sijoitettavaksi ensisijaisesti ja pääosin peltoalueille. Kaavaprosessin aikana tutkitaan, millä laajuudella tämä on mahdollista. Tasaisempia metsäalueita hyödynnetään silloin,</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

annetaan Fortumin kaltaisen jättyrityksen tehdä tuhoa alueen upealle maalaismaisemalle. Tämä ei ainakaan tee Virenoista houkuttelevaa paikkaa uusille asukkaille tai tonttia miettivälle. Yhtään kukaan ei halua rumaa aurinkopaneelimeritä lähelle kotiaan. Ne tulisi mielestäni sijoittaa syrjäisemmille, enemmän piilossa oleville paikoille.	<i>kun rakentaminen on teknistaloudellisesti mahdollista eikä kaavan laatimisen yhteydessä ole noussut esiin sellaisia luontoarvoja tai seikkoja, jotka estäisivät metsäalueen hyödyntämisen aurinkopaneelien rakentamisessa.</i> <i>Luontoarvot otetaan kaavoituksessa asianmukaisesti huomioon olemassa olevaa lainsäädäntöä ja viranomaisohjausta noudattaen. Muutoin merkitään tiedoksi.</i>
--	---

2.10 Mielipide 10

Mielipide 10, 2025	Vastine
Haikulan aukea on vuosituhansia ollut muuttolintujen levähdyspaikka. Onko arvioitu vaikutusta kevät- ja syysmuuttoihin hanhilla, kurjilla ja joutsenilla?	<i>Alueelle on toteutettu luontoselvitysten yhteyteen pesimälinnustaselvitys, jossa kiinnitettiin erityistä huomiota huomionarvoisiin lajeihin, kuten valtakunnallisesti uhanalaisiin sekä alueellisesti uhanalaisiin lajeihin, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin, EU:n lintudirektiivin muuttolintulajeihin sekä Suomen kansainvälisiin erityisvastuulajeihin. Luontoselvitykset ovat kaavaehdotusmateriaalin liitteenä.</i>

2.11 Mielipide 11

Mielipide 11, 2025	Vastine
Miksi aivan tien viereen paneelimeret! Suomi on täynnä ”tyhjää” tilaa. Rautamäki lähellä, ja hyvin harvaan asuttua! Pitää miettiä muita vaihtoehtoja.	<i>Aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen saatujen palautteiden, lausuntojen ja täydentyneiden selvitystietojen pohjalta. Kaavaprosessissa tutkitaan, minkälaisin reunaehdoin aurinkopaneelien on mahdollista suunnittelualueelle sijoittaa. Muutoin merkitään tiedoksi.</i>

2.12 Mielipide 12

Mielipide 12, 11.6.2025	Vastine
Pennalan asukkaana vastustan Pennalan alueelle suunnitellun laajan aurinkopaneelientien rakentamista seuraaviin syihin vedoten: 1. Rakentaminen pohjavesialueelle Suunniteltu alue sijaitsee pohjavesialueella, mikä tekee siitä erityisen herkän. Rakennustyöt, maansiirrot ja kentän ylläpito voivat vaarantaa veden laadun ja määrän. Pohjavesi on kriittinen resurssi, jonka suojeleminen on lainsäädännössä ensisijainen tavoite.	<i>1. Vaikutukset pohjaveteen arvioidaan kaavaselostuksessa, pohjavesiselvitystä on täydennetty kaavaehdotukseen. Hanketta varten toteutettavalla vesienhallinnan suunnitelmalla varmistetaan riittävistä toimenpiteistä ja rakenteista, joilla hallitaan aurinkovoimaloiden vaikutuksia vesistöihin niin voimala-alueiden sisällä kuin ulkopuolella. Pohjaveden pilaantumisen riskiä on mahdollista vähentää työkalujen</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2. Vaikutukset asutukseen Paneelikenttä sijoittuu aivan asuinalueiden läheisyyteen, mikä muuttaa olennaisesti alueen luonnetta ja maisemaa. Tämä voi heikentää kylän asukkaiden elinympäristön laatua, tuoda mukanaan heijastuksia ja vähentää kiinteistöjen arvoa. 3. Luonnon ja virkistysalueiden menettäminen Alueella oleva luonto ollaan korvaamassa paneeleilla. Se tarkoittaa, että alueen asukkaiden mahdollisuudet ulkoilla metsässä, marjastaa ja rauhoittua luonnon äärellä tuhoetaan. Paneelikenttä sulkee pois nämä mahdollisuudet vuosikymmeniksi ja muuttaa luonnon korvaamattomalla tavalla teolliseksi ympäristöksi. 4. Luonto on osa hyvinvointia – ja yhteisöllisyyttä 5. Tutkimukset osoittavat, että lähiluonto: • Vähentää stressiä ja ahdistusta • Edistää fyysistä aktiivisuutta ja mielenterveyttä • Lisää yhteisöllisyyden kokemuksia Paneelikentän rakentaminen rikkoo tätä eheyttä ja vähentää kyläläisten hyvinvointia. Tällaiset vaikutukset ovat pitkäaikaisia ja vaikeasti korvattavia. 6. Hankkeen kokoluokka ei ole suhteessa ympäristöön Aurinkopuiston mittakaava ei sovi yhteen alueen maaseutumaisen ja kylämäisen luonteen kanssa. Kyseessä ei ole pienimuotoinen paikallinen energiatuotanto, vaan teollinen energiainfrastruktuuri, joka muuttaa koko alueen maisemallisen identiteetin. Pyydämme, että viranomaiset ja päättäjät ottavat nämä huomiot vakavasti ja harkitsevat uudelleen alueen soveltuvuutta teollisen mittakaavan aurinkopuistolle. Uusiutuvaa energiaa tarvitaan, mutta ei asukkaiden, luonnon ja pohjaveden kustannuksella.	polttoaineiden ja muiden kemikaalien huolellisella käsittelyllä sekä säännöllisillä huoltotoimenpiteillä. 2. Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Myös EN/au-alueiden ja asutuksen välisiä suoja- vyöhykkeitä on tarkistettu. Suojavyöhykkeet on osoitettu myös kaavakartalle. 3. Maanomistajalla on oikeus kehittää omistamaansa maata lainsäädännön asettamin reunaehdoin. Vaikutuksia virkistykseen arvioidaan kaavaselostuksessa. Alueella säilyy runsaasti maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla virkistäytyminen jokaisen oikeuksin on edelleen jatkossakin mahdollista. Aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) on vähennetty merkittävästi metsäalueilta niiden säästämiseksi. 4. Vaikutuksia ihmisen terveyteen ja elinoloihin on arvioitu kaavaselostuksessa alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä tavalla. Suunnittelualueella säilytetään lähiluontoa, jossa virkistäytyminen on myös tulevaisuudessa mahdollista. 5. Kaavaprosessin aikana tutkitaan viranomaisyhteistyössä, miltä osin aurinkopaneeleita on mahdollista alueelle sijoittaa. Kaavan laatiminen on yhteinen, vuorovaikutteinen ja hioutuva prosessi, ja kaavan hyväksyminen tai hyväksymättä jättäminen on kunnan/kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden päätös. Matalana rakenteena aurinkovoimaloiden maisemavaikutukset ovat luonnollisesti vähäisempiä kuin esim. tuulivoiman tapauksessa, mutta on kiistatonta, että aurinkovoimaloilla on merkittävää vaikutusta visuaaliseen lähimaisemakuvaan verrattuna alueen nykytilaan. Ihmisen tottuessa maisemassa tapahtuviin muutoksiin voidaan puhua ns. "sensorisesta adaptaatiosta" – maiseman muutos on paikallisesti ensi vaiheessa silmiinpistävä, mutta ajan kuluessa muutoksen tuomat uudet elementit asettuvat maisemaan, luoden uusia maamerkkejä sekä ihmisperäisen kulttuurimaiseman ominaispiirteitä. Keskeisimmät maisema-arvot maiseman arvoalueilla säilyvät, ja aurinkovoimaloiden vaikutuksia pyritään lieventämään esimerkiksi maisemoinnilla ja riittävän
--	---

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

suojavyöhykkeen osoittamisella suhteessa asutukseen.

2.13 Mielipide 13

Mielipide 13, 11.6.2025	Vastine
Pennala-Virenoja osayleiskaavan kaavaluonnoksessa on useampia maatilojen talouskeskusten alueita ympäröity aurinkopaneelikentillä, joista palautteeni koskee erityisesti Kaunistontie 58 lähiympäristön suunniteltuja paneeli-alueita. Tilalla on pidetty jo vuosikymmeniä hevosia, joiden kanssa on myös liikuttu lähimaastoissa virkistystarkoituksessa. Kaavaluonnoksen ja hankkeen toteutuminen tarkoittaisi käytännössä kyseiselle tilalle hevosista luopumista. Rakennusvaiheesta aiheutuva melu ja yleinen häiriö aiheuttaisi liiallisen stressin hevosten elinympäristöön, sekä pysyvän melutason nousun koko talouskeskuksen alueelle metsän hävitessä ympäriltä (varsinkin Lahdentien suunnalta). Raskaan kaluston lisääntynyt liikenne lähiteillä, tiekatkokset sekä paneelialueita ympäröivät aidat tulisivat myös estämään lähialueilla liikkumisen hevosen kanssa - niin rakennusvaiheessa kuin sen jälkeenkin. Hevoset ovat leimallinen osa alueen kulttuurista maalaismaisemaa ja niiden häviäminen alueelta vaikuttaisi merkittävästi alueen yleistunnelmaan. Pyytäisin ottamaan myös tämän näkökannan huomioon metsien säästämisen puolesta kyseisellä alueella.	<i>Aurinkopaneeleita sijoitetaan ensisijaisesti peltoalueille. Tarkastetaan EN/au-alueiden ulottuvuuksia osayleiskaava-alueella ihmisiin, elinympäristöön ja maisemaan aiheutuvien vaikutusten lieventämiseksi.</i>

2.14 Mielipide 14

Mielipide 14, 5.8.2025	Vastine
Vastine Pennala-Virenojan osayleiskaavaluonnokseen Viitaten Orimattilan kaupungin kuuluttamaan Pennala-Virenojan osayleiskaavaluonnokseen (MRL 30 §), esitän tässä mielipiteeni suunnitellusta aurinkovoimalahankkeesta. Vastustan hanketta useista syistä, joista haluan nostaa erityisesti esiin hevosiin ja ratsastustoimintaan kohdistuvat riskit sekä vaikutukset maisemaan, luontoon, virkistyskäyttöön ja lähiasutukseen. Osayleiskaavan valmistelu pitäisi keskeyttää kokonaan. Hevoset ja eläinten hyvinvointi Asun ja pidän hevosta alueella, jolle suunnitellaan aurinkovoimalaa. Alueella on useita hevosia ja yksityisiä hevosenomistajia (kartoissa nimellä Laurila) , joiden päivittäinen toiminta ja eläinten hyvinvointi ovat suoraan riippuvaisia rauhallisesta ympäristöstä. Haluan	- Hevoset sietävät hyvin erilaisia ääniä eläessään maatalousympäristössä. Aurinkovoimaloiden rakentamisessa käytettävät koneet ja laitteistot vastaavat pitkälti maataloudessa käytettäviä työkoneita ja laitteistoja. Toimintavaiheessa aurinkovoimalat eivät aiheuta merkittävää melua tai tärinää. Mikäli hevosten säännölliset harjoitusaikataulut ja -reitit ovat tiedossa, rakentamisen aikaisesta liikenteestä voidaan sopia etukäteen siten, että hevoset ja ajoneuvot eivät osu samoille tieosuuksille samaan aikaan vuorokaudesta. - Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen saatujen

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

erityisesti tuoda esiin seuraavat asiat, joita kaavassa ei ole otettu huomioon:

Rakentamisen aikainen melu ja liikenne

- Hevoset ovat erittäin herkkiä eläimiä, jotka reagoivat stressaavasti jatkuvaan meluun, äkillisiin ääniin ja tärinään.

- Rakennusvaiheeseen liittyvä raskas liikenne, koneiden äänet, paalutustyöt tai maanrakennus voivat aiheuttaa hevosille pelkotiloja, stressiä, pakoreaktioita, jotka voivat johtaa jopa fyysisin vammoihin.

- Stressin aiheuttamat seuraukset vaativat eläinlääkärin hoitoa.

Liikenneturvallisuus

- Ratsastustiet ja kulkureitit kulkevat osin samoilla teillä, joita rakentamisen aikana käytettäisiin raskaan kaluston liikkumiseen.

- Tällainen yhdistelmä muodostaa vakavan riskin ratsukoille, erityisesti lapsille ja nuorille, jotka harrastavat ratsastusta alueella.

Harrastan ratsastusta tavoitteellisesti, hevoseni talli sijaitsee kartoissa paikalla nimeltä Laurila. Rakennustyö aiheuttaisi suuria vaikeuksia treenaamiseen, meluhaitat sekä rakennuskalustosta aiheutuva liikenne ratsastusreiteilläni. Tiet ovat todella kapeita etenkin meidän pihatie joka todennäköisesti joutuisi rakennusliikenne käyttöön. Täten en pääsisi treenaamaan hevostani kunnolla. Hevosta stressaisi kokoajan rakennustyöt ja uusi "maisema" täynnä aurinkopaneeleja, tämä ei ole oikein hevosen luontaisia tarpeita kohtaan. Ainakin rakennustöiden ajaksi hevoseni pitäisi muuttaa toiselle tallille ja tästä koituvat kustannukset eivät pitäisi olla minun ongelmani, koska minä en niitä paneeleita tähän halua tai ole pystyttämässä. Tämä on ollut hyvä tallipaikka koko elinikäni ja olen saanut rauhassa harrastaa. Ei ole oikein että minä joutuisin siirtämään hevoseni toiselle tallille ja maksamaan siitä, kun tässä olisi hyvä koti hevosille ilman niitä paneeleja. Maksaako Fortum hevoseni tallivuokran, jos on kerran valmis rakentamaan aurinkopaneelit näin lähelle asutusta? Paneelit tulisi pystyttää vähintään 250m asutuksista.

Hevosharrastajien oikeusturva

- Aurinkovoimahankkeen toteutus vaarantaa yksityisten hevosharrastajien oikeutta turvalliseen ympäristöön.

- Kysyn siis, onko Fortum tai Orimattilan kaupunki valmis korvaamaan aiheuttamansa haitat? Esitän seuraavat kysymykset, joihin odotan kaupungin tai hankkeesta vastaavan osapuolen vastausta:

- Kuka vastaa, jos hevonen loukkaantuu tai sairastuu stressin vuoksi?

palautteiden, lausuntojen ja täydentyneiden selvitystietojen pohjalta.

3. *Ks. kohta 2. Aurinkovoimaloiden alueita sijoitetaan ensisijaisesti ja pääosin peltoalueille ihmisiin ja virkistykseen kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi.*
4. *Rakentamisen aikaisia melu- ja pölyvaikutuksia kohdistuu eri osa-alueille eriaikaisesti sitä mukaa, kun alueita rakennetaan. Rakennusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota ympäristölle ja asukkaille aiheutuvien haittojen minimointiin, kuten melun- ja pölyntorjuntaan, sekä työmaaliikenteen ja -pysäköinnin järjestämiseen. Työmaan vaiheista ja etenkin melua tai muuta häiriötä aiheuttavista töistä tulee tiedottaa lähialueen asukkaita hyvissä ajoin etukäteen. Rakennusaikana tulee kiinnittää erityistä huomiota myös esim. kävely- ja pyöräilyreittien sekä mahdollisten tilapäisjärjestelyjen turvallisuuteen. Sovittujen rakennusvaiheen toimenpiteiden toteutumista valvotaan työmaa-aikana, ja esim. asukaspalautteiden vuoksi voidaan hankkeeseen ryhtyvän toimijan kanssa sopia tarvittavista lisätoimenpiteistä, jotta rakennusaikaiset haitat asukkaille saadaan mahdollisimman vähäisiksi.*
5. *Ks. kohdat 2 ja 3. Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Myös EN/au-alueiden ja asutuksen välisiä suojavyöhykkeitä on tarkistettu. Suojavyöhykkeet on osoitettu myös kaavakartalle.*

- Onko Fortum valmis maksamaan toisen tallipaikan kustannukset rakennustöiden ajaksi?
- Miten turvataan hevosalan harrastajien turvallinen ja stressivapaa harrastus hankkeen aikana?
- 2. Maisemahaitta ja kulttuuriympäristö
 - Alue sijoittuu maisemallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön, jossa avoin peltomaisema on säilynyt pitkään, ja on alueen asukkaille tärkeä. Teollisen mittakaavan aurinkovoimala muuttaa maiseman pysyvästi ja heikentää ympäristön arvoa kukaan ei halua muuttaa maalle jossa maisemana ovat paneelientät.
 - Rakennelmat, aidat, huoltotiet ja paneelientät rumentavat maisemaa laajasti myös niille, jotka asuvat alueella tai liikkuvat sen halki päivittäin, tämä on kohtuutonta.
- 3. Luontoarvot ja virkistyskäyttö
 - Alueella on metsälain mukaisia arvokkaita kohteita, liito-oravien potentiaalisia elinalueita sekä muita luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita. Alueella olen havainnut karhun, ilveksiä, kettuja, hirviä, peuroja sekä erilaisia lintuja, kuten ruiskääkkä. Pellot ovat myös muuttolintujen levähdysalueita. Joka kevät on saanut ihastella muuytolintujen parvia ja nyt se estettäisiin täysin.
 - Lisäksi aluetta käytetään aktiivisesti ulkoiluun, ratsastukseen, luonnossa liikkumiseen ja metsästykseseen. Teollinen käyttö estää tai ainakin rajoittaa näitä toimintoja merkittävästi.
- 4. Liikenne ja melu
 - Hanke tuo alueelle merkittävää raskasta liikennettä rakentamisen ajaksi. Kapea maantieverkko ei ole suunniteltu raskaalle kalustolle. On kohtuutonta tukkia ja pilata hyvät hiekkatiet, joita käytämme tallille liikkumiseen.
 - Melu ja pöly voivat aiheuttaa terveyshaittoja ihmisille ja eläimille – erityisesti tiloille, jotka sijaitsevat aivan hankealueen läheisyydessä, kuten meidän tila.
- 5. Sijainti on aivan liian lähellä asutusta
 - Aurinkovoimala sijoittuu hälyttävän lähelle olemassa olevia asuinrakennuksia. Tämä rikkoo selvästi reuna-alueen asukkaiden oikeuden terveelliseen, kauniiseen ja turvalliseen asuinympäristöön.
 - Kaavaratkaisussa tulee huomioida myös kiinteistöjen arvojen mahdollinen lasku, joka on riski erityisesti maaseudun omakotiasujille. Ei ole reilua pilata meidän maisemaa ja "vangita" meitä tonteillemme. Fortumin pitäisi vuokrata tai ostaa talolliset tontit, jotka aurinkopaneelit tulevat piirittämään

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

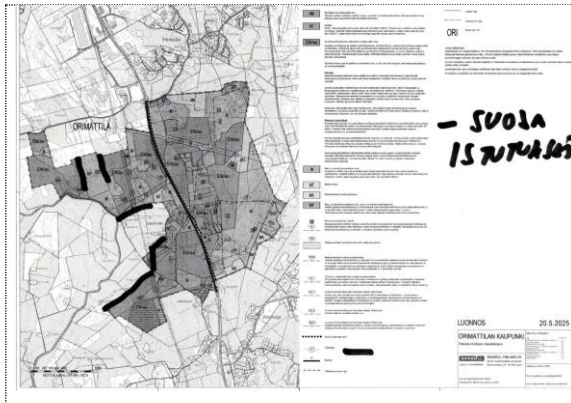
• en halua että lapsuudenkotini ja -maisemani piirritetään aurinkopaneeleilla. 6. Yhteenveto ja vaatimus Tässä vastineessa tuon esiin useita huomattavia haittoja, joita suunniteltu aurinkovoimala aiheuttaa alueen asukkaille, eläimille ja ympäristölle. Perustelen, miksi kaavamuuotos ei ole hyväksyttävissä nykyisessä muodossaan: • Ympäristövaikutukset, melu ja liikenne ovat vakavia haittoja. • Hanke heikentää kulttuurimaisemaa ja virkistysmahdollisuuksia. • Kotieläinten, kuten meidän hevosten hyvinvointi pitää ottaa huomioon, on kohtuutonta aiheuttaa stressiä viattomille eläimille ilman, että omistaja voi vaikuttaa tähän. Vaadin, että osayleiskaavan valmistelu keskeytetään kokonaan. Luontoselvitykset pitää tehdä kunnolla, ja huomioida alueen asukkaiden hyvinvointi ja taloudelliset haitat. Haluan myös virallisen vastauksen siihen, kuka on vastuussa hevosten mahdollisista vammoista tai tallipaikkakuluista!	
---	--

2.15 Mielipide 15

Mielipide 15, 2.8.2025	Vastine
Tilan Tasanko edustajana vastustamme aurinkokennojen sijoittelua kiinteistöjemme ja maa-alueiden lähelle! Asuinrakennuksen lähelle kaavailtu kennoryteikkö peittää näkymän itä- eteläsuuntaan talolta. Talo on Haikula-aukean alimmalla kohdalla ja siten nouseva kennosto on erityisen häiritsevä peittäen jopa talvisin auringon horisontin alapuolelle. Metsän osalta molemmiin puolin suunniteltu kennosto ja datakeskus aitauksineen motittaa metsän täysin. Lisäksi läheltä kaadettava metsä ja kennotetut pellot kuivattavat metsän ympäristöä ja varmasti vaikuttavat metsän elinvoimaisuuteen ja eläinkantaan. Jos hanke kuitenkin aiotaan asukkaiden vastustuksesta huolimatta ja asukkaita kuulematta toteuttaa, vaadimme suojaistutusten ja kaistojen perustamista. LIITE 1.	<i>Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Myös EN/au-alueiden ja asutuksen välisiä suojavyöhykkeitä on tarkistettu. Suojavyöhykkeet on osoitettu kaavakartalle ja vaikutusten arviointia on täsmennetty edellisen pohjalta.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2.16 Mieliwide 16

Mieliwide 16, 2025	Vastine
Pennala-Virenoja kaavasunnittelu aurinkovoimalaa varten Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa: - Asun Virenoja Jokitöyryntien loppupäässä (Jokitöyryntie 154, 16310 Virenoja). Talon tontin, Jokitöyryntien toiselle puolelle on [nimi poistettu] talousmetsään suunnitteilla aurinkovoimakenttä. Oma tontti kasvaa korkeaa koivua, samoin viereinen metsä. Lisäksi edempänä Jokitöyryntietä on Mäkipuun kuolinpesän metsää. Yhteenvetona: Metsä varjostaa kolmesta eri suunnasta suunniteltua aurinkopaneelikenttää. Lisäksi omistan Kuisman metsän vieressä olevan pellon (Jokitörmä). Kalkin levityksen yhteydessä tuulen mukana kalkkia leviää väistämättä suunniteltuun aurinkopaneelikenttään. Lisäksi metsän kaataminen aurinkopaneelikenttää varten on selkeästi hallitusohjelman vastaista. Suositaanko hankkeella metsänomistajaa, jonka aurinkopaneelikenttä ulottuu kaistaleena hyvin lähelle pihapiiriä, vaikka omakotalosta pitää olla vähintään 50 m etäisyyttä ja tiestä myös riittävä etäisyys. Reilu etäisyys Jokitöyryntien loppupäässä on vähintään 100 m tiestä. Edellä luetellut tekijät tulee huomioida suunnittelussa. - Edellisen muistutuksen jälkeen em. kohtaan piirretty ilmeisesti tontti 5000 m² ? - Invertterien aiheuttama meluhaitta tulee selvittää luotettavasti, mittauspöytäkirjat. - Jokitöyryntie on kapea yksityistien, eikä se kestä rakennusaikaista kuormitusta. Tien on oltava avoin työmatkaliikenteelle, eikä sitä saa sulkea aurinkopaneelikentän rakentamisen ajaksi. Kaikki rakennusaikaiset haittatekijät (melu) tulee selvittää etukäteen. - Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö ei ole hyvä sijoituskohde aurinkopaneelleille.	- Osoitetaan mielipiteessä esitetty suojavyöhyke asumuksen ja EN/au-alueen väliin maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M). - Edellä mainittu kohta osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jossa on sallittua hajaluonteinen asuinrakentaminen kaavamääräyksessä esitetyin ehdoin. - Osoitetaan meluun liittyen kattava yleismääräys mahdollisten meluntorjuntatoimenpiteiden sekä rakentamislupavaiheessa tarvittavien meluselvitysten osalta. Ehdotusvaiheen kaavamateriaalin tueksi on laadittu liitteenä oleva osayleiskaavatasoinen meluselvitys, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksen mukaisia ohjearvojen ylityksiä ei aiheudu aurinkovoimaloiden alueista. - Tieoikeudellisia yksityistieitä ei tulla sulkemaan aurinkovoimalan rakentamisaikana, vaikka tilapäisiä liikennehäiriöitä voi luonnollisesti syntyä. - Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-ala on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Tarkistetaan myös mky-merkinnän määräystä alueellisen vastuumuseon lausunnon mukaisesti. - Aurinkovoimaloiden alueita on vähennetty metsäisiltä alueilta siten, että EN/au-alueita sijoittuu pääosin ja ensisijaisesti peltoalueille. - Kaavassa annetaan kattavien pohjavesiselvitysten perusteella pohjavesiin liittyvät määräykset, jotta estetään haitallisten vaikutusten muodostuminen sekä pohjaveden laatuun että määrään. Kaavamääräysten lisäksi pohjavesiä suojellee

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

6. Talousmetsän hakkaaminen ja tasoittaminen aurinkopaneelikenttää varten aiheuttaa metsän maapohjan ravinteiden kulkeutumisen Porvoonjokeen. 7. Jokitöyryntie 154 omakotitalossa on lähdekaivo omalla tontilla. VESILAKI: Jos hankkeen alueella tai sen läheisyydessä on esim. juomavesikaivo (lähde). saattaa olla tarpeen hakea vesilain mukaista lupaa tai poikkeuslupaa tai arvioida hankkeen vaatimustenmukaisuutta vesilain perusteella. Vesilain luvan tarvetta voi arvioida ELY-keskus. Kemiallisten jäänestokemikaalien käytön vaikutus pohjavesiin ja ympäristöön. Pahimmillaan myrkylliset kemikaalit kulkeutuvat pohjavesien mukana Jokitöyryntie 154 omakotitalon lähdekaivoon. Pohjavesien virtaussuunta, ins. tsto. Ristola selvitys.	<i>ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskielto.</i>
---	---

2.17 Mielipide 17

Mielipide 17, 19.7.2025	Vastine
Palaute Pennala-Virenoja osayleiskaavan luonnoksesta Pennala-Virenoja osayleiskaavan suunnitelma on tehty Fortumin teollisen mittakaavan aurinkovoimahankeen mahdollistamiseksi. Fortumin aurinkovoimahanke liittyy täysin kiistattomasti ja yksiselitteisesti Orimattilan kaupungin vireillä olevaan Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavaan, joka käytännössä on Fortumin datakeskushanke. Tämän johdosta näitä hankkeita tulee ehdottomasti käsitellä yhdessä, ja niiden todellisella ja tulevan tarkoituksen mukaisella nimellä, alueen muuttuessa teollisuusalueeksi (Sähköntuotantoalueeksi.) Sen sijaan, että niitä näennäisesti pidetään erillisinä hankkeina, ja toinen niistä nimetään tarkoituksenhakuisesti osayleiskaavaksi, eikä teollisuusalueen osayleiskaavaksi. Nykyinen Pennala-Virenoja osayleiskaavan suunnitelma aurinkovoimapaneelien sijoittamisesta tälle kaava-alueelle on välittömästi keskeytettävä järjettömänä. Alueen osayleiskaavan suunnitelma on jatkossa käsiteltävä sellaisella pohdinnalla, miten alueen maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa (viljelymaisemaa), luontoarvoja, sekä vähäisiä metsäalueita saadaan ylläpidettyä ja kehitettyä. Sekä mille kohtaan aluetta uusien asuintalojen rakentamista halutaan keskittää. Tämä Fortumin teollisen mittakaavan aurinkovoimahanke, eli teollisuusalue, tulee sijoittaa Pennalan teollisuusalueen yhteyteen ja nykyisen Fingridin Pennalan sähköaseman välittömään läheisyyteen, sen pohjoispuolelle, sekä länsipuolelle. Lisäksi tulee pohtia sellaista innovaatiota, että saadaanko paneelit sijoitettua datakeskusrakennuksien ja nykyisin olemassa olevien Postin hallien katoille ja seinäarakenteisiin. Mikäli tämä ei ole jostain syystä	<i>Orimattilan kaupunki päättää yleiskaavoituksesta vastaavana tahona oman alueensa kaavojen rajauksista sekä kaavojen tehtävistä ja tavoitteista. Kaupunki päättää luonnollisesti myöskin nimistä, joita kaavahankkeista käytetään.</i> <i>Pennala-Virenojan osayleiskaavan tavoitteet on tuotu ilmi kaavaselostuksessa. Kaavaprosessin aikana tutkitaan, millä laajuudella ja minkälaisin reunaehdoin aurinkovoimatuotantoon varattuja energiahuollon alueita (EN/au) on suunnittelualueelle mahdollista osoittaa. Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen niin, että vaikutuksia ihmisiin, elinympäristöön ja maisemaan on voitu lieventää.</i> <i>Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

mahdollista, paneelit tulee sijoittaa Pennalan teollisuusalueen pohjois-, koillis, ja länsipuolelle. Kuten kaavasunnitelmasta tulee ilmi, Pennala-Virenojan osayleiskaava on maakunnallisesta arvokasta kulttuurimaisemaa ja lisäksi alue, sekä sen läheisyydessä sijaitseva Porvoonjoen alue on Suomen vanhimpia asutusalueita. Maaseutumaisena asutusalueena alue tuleekin säilyttää, ja tulevan asutuksen tulee keskittyä Lahdentien, Kaunistontien, Antintien, Hannulantien ja Haikulantien läheisyyteen. Nykyisessä suunnitelmassa teollisesta alueesta (sähköntuotantoalue) asutuksen ympärillä on se perustuvanlaatuinen ongelma, että asukkaat jäävät tämän teollisen alueen ympäröimänä saarroksiin. Tämä vaikuttaa useisiin kymmeneen asukkaasiin mittaamattomien henkisten kärsimysten lisäksi siten, että heidän omaisuutensa (kiinteistöjen) arvo romahtaa käytännössä olemattomiin. Jokainen järkevä ihminen ymmärtää tämän, ettei kukaan maaseudulle muuttoa harkitseva ihminen halua ostaa taloa, jota ympäröi teollisuusalue. (teollisen mittakaavan aurinkovoima-alue). Tämän jo kaavojen suunnittelijatkin yleensä ymmärtävät, eivätkä siten suunnittele teollisuusalueiden tuotantoalueiden sisäpuolelle erillisiä asuinkeskittymiä, eivätkä kunnat ja kaupungit lähde kauppaamaan tontteja näiltä alueilta. Yhtäältä myös luontoarvojen osalta tämän Pennala-Virenoja osayleiskaavan suunnitelma pitää muuttaa siltä osin, että sen teollinen osa (Fortumin teollisen mittakaavan aurinkovoimahanke) tulee siirtää osaksi Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavan suunnittelua, jolloin luontokohteiden pilaaminen saadaan keskitettyä alueella yhteen tiettyyn kohteeseen. Pennala-Virenoja osayleiskaavan suunnittelussakin huomioidut, ja tiedossa olevat muut luontoarvot tulee huomioida siltäkin osin, jos ja kun tälle alueelle halutaan uutta asutusta.	<i>mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määritellyyn käyttötarkoitukseen.</i> <i>Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneeleiden alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>
---	--

2.18 Mielipide 18

Mielipide 18, 6.8.2025	Vastine
Mielipide koskien kaavaluonnosta Vastustan Orimattilan Vähä-Sorjalan (65-80 MW) ja Virenojan (100 MW) alueille suunniteltuja teollisen mittakaavan aurinkovoimalahankkeita. Vähä-Sorjalan alue sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella ja Virenojan hanke ulottuu 170 hehtaarin alueelle, joka on osin pellon päällä, luonteeltaan avointa ja metsäistä ympäristöä rikkoen. Aurinkopuiston toteutuessa Orimattilan houkuttelevuus asutusrakentamiseen heikkenee merkittävästi. Hankkeen suunnittelualue sijaitsee keskeisen sisäntuloväylän varrella Lahden suunnasta, ja alueen maisemallinen luonne muodostaa tärkeän osan Orimattilan nykyistä vetovoimaa.	<i>Pennala-Virenojan aurinkovoimalan sijoittuminen perustuu merkittävältä osin Fingrid Oyj:n Orimattilan sähköasemaan, olemassa olevaan voimajohtoinfrastruktuuriin sekä niiden tarjoamiin liityntämahdollisuuksiin. Kyseessä on Suomenkin tasolla merkittävä energiainfraverkon solmukohta, joka mahdollistaa aurinkovoimalan sijoittamisen alueelle. Kaavaprosessissa tutkitaan, minkälaisella laajuudella ja minkälaisin reunaehdoin aurinkovoimala on mahdollista alueelle sijoittaa, mm. luonnonympäristöä ja maisemaa huomioiden.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Mikäli alueelle rakennetaan aurinkopaneleita ei sisääntuloväylä anna positiivista kuvaa rauhallisesta ja maisemallisesti miellyttävästä haja-asutusalueesta, joka on tällä hetkellä yksi Orimattilan suurimmista valteista asukkaiden ja uusien rakentajien houkuttelemisessa. Maisemaselvityksen mukaan hankealueella on merkittävää maisemallista arvoa, joka vaarantuu aurinkovoimalan rakentamisen myötä. Lisäksi virkistysmahdollisuudet alueella heikkenevät visuaalisten ja maisemallisten vaikutusten seurauksena, mikä vähentää alueen viihtyisyyttä ja asukkaiden kiinnostusta pysyä alueella tai muuttaa sinne. Samalla nykyisen rakennuskannan arvo heikkenee maisemamuutoksen ja alueen imagon heikkenemisen vuoksi. Alueen maiseman, luonnonarvojen ja virkistyskäytön heikkeneminen on vastoin Orimattilan strategisista tavoitteista asukkaiden pysyvyyden ja vetovoimaisuuden vahvistamisesta. Orimattilan vetovoimatekijänä on idyllinen haja-asutusmaisema. Paneelit disrumpoivat tätä imagoa, joka vähentää alueen houkuttelevuutta uusien asukkaiden silmissä. Esitetty hanke ei täytä kestävä kehityksen eikä hyvän alue- ja maisemasuunnittelun vaatimuksia. Edellä esitettyyn viitaten vastustan aurinkovoimalahankkeen toteuttamista esitetyllä alueella ja pyydän, että hankkeen vaikutukset arvioidaan uudelleen erityisesti maiseman, asutusrakentamisen ja virkistyskäytön näkökulmasta.	<i>Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen saatu viranomais- ja osallispalaute huomioiden. Kaavan vaikutukset (mm. maisemaan, asutukseen ja virkistyskäyttöön) arvioidaan alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti kaavaselostukseen kattavaan selvityksineen ja myös viranomaisien ohjaukseen pohjautuen.</i> <i>Osayleiskaavan tavoitteista ja rajauksesta päättäminen kuuluu kaupungin toimivaltaan, ja kaavaprosessissa toteutetaan alueidenkäyttölain edellyttämät vuorovaikutus- ja osallistamismenettelyt.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>
--	--

2.19 Mielipide 19

Mielipide 19, 4.8.2025, 7.8.2025, 8.8.2025	Vastine
Vastine Pennala -Virenoja aurinkovoimala kaavasunnitteluun. Kartassa alueet 1 , 2, 3 merkitty viheralueiksi kiinteistöjen edustalla. Näillä alueilla on otettu huomioon kiinteistöjen lähellä olevat alueet. Alueet on jätetty vapaiksi aurinkopaneleista. Karttaan merkitty alue 4 halutaan myös viheralueeksi. Alueella 4 on kiinteistöjä joiden edusta halutaan myös viheralueeksi. Kiinteistöt osoite no: Antintie 63,69,74,77,80, Haikulantie128,sekä Päivärinta kiinteistöllä oleva kesämökki. Alue 4 on kaunista peltoaluetta ,siihen ei haluta aurinkopaneleita tai siihen liittyviä rakennuksia, koska ne rumentavat nyt kaunista maisemaa. Tähän alueeseen ei toimi puiden istutukset koska korkeusuoero on niin suuri, talot ovat mäen päällä. Aluetta ympäröi haikula-kaunisto tie ,mikä on kaikkien alueella asuvien lenkkeily paikka. Alue on keväisin ja syksyisin muuttolintujen levähdyspaikka. Tämä on tunnettu lintubongauskohde,mihin tulee jopa linja-	<i>Kaavaehdotukseen EN/au-alueiden määrää karsitaan merkittävästi ja etäisyyksiä asutukseen lisätään ottaen huomioon saatu osallispalaute sekä täydentyneet selvitykset. Mielipiteessä mainitun alueen 4 osalta aurinkovoimaloiden aluetta on niin ikään pienennetty. Kaavaehdotuksen liitteessä olevassa viitesuunnitelmassa on osoitettu tarvittavia maisemointiväyhykkeitä.</i> <i>Aurinkovoimaloiden ja asutuksen väliselle etäisyydelle ei ole lainsäädännössä tai kaupungin linjauksissa annettu tarkkoja etäisyyksivaatimuksia. Tarkistetaan kaavaehdotukseen suojavyöhykkeiden pituutta suhteessa asutukseen.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

autolla lintu harrastajia. Harvinaisempia lintuja mikä asuu tällä alueella on hiiripöllö ,mikä saalistaa juuri tällä alueella.

Maanomistajat : [nimet poistettu] ovat vuokranneet maita Fortumille niin että heille on jätetty suoja alueet, paneelit eivät näy heille. [nimi poistettu] vuorannut myös maansa.mutta muuttaa pois. Joten kellekkään vuokraajalle ei aiheudu mitään haittaa.Vähimmäis etäisyys taloista pitää paneeleilla olla 200m.

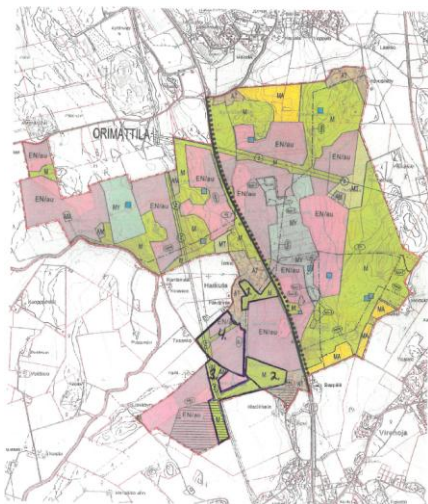
Täällä on ilmoitettu että aurinkovoimalan etäisyys taloista on 50m.Porvoon ja Niinikosken hyväksytty aurinkovoimalan etäisyys taloista on 200m, mikä pitää tälläkin seudulla olla.

Jos alueelle tulisi rakennuksia tai aurinkopaneeleita näkymä olisi ruma ,se menettäisi luontoarvonsa ja se myös alentaisi kiinteistöjen hintoja ja jopa estäisi kiinteistöjen myynnin.

Fortum, [nimi poistettu] sanoi että alue 4 on vaihdettavissa toiseen alueeseen. [nimi poistettu] on hakenut jälkikäteen maitaan aurinkopaneelialueeksi, joten tässä on vaihtokelpoinen alue mikä täyttäisi 200m etäisyyden. [...] myös tukee esitystäni ja on sanonut että hänen maansa on käytettävissä tähän tarkoitukseen.

Alueen numero 4 halutaan jäädä arvokkaaksi luontomaisemaksi.

Alueen 4 luontomaisemaksi tukevaa esitystä haluavat alueella asuvat kiinteistöjen omistajat jotka ovat allekirjoittaneet tämän .

1. TAUSTA

Olemme aiemmin toimittaneet kaupungille 2.8.2025 päivätyn vastineen, jossa vastustimme aurinkovoimalan osoittamista nykyiselle sijainnilleen Pennala-Virenojan osayleiskaavaluonnoksessa. Tässä vastineessa tuomme esiin uuden vakavan seurauksen: kiinteistömme arvon merkittävän alenemisen kaavasuunnittelun johdosta.

2. ARVON ALENEMA JA TODISTEET

1. Tausta 2. Arvon alenema ja todisteet 3. Korvausvastuu

Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Omakotitalomme arvo on kahdessa vuodessa laskenut noin 50 000 €, mikä on 25 % kiinteistön kokonaisarvosta. Tämä käy ilmi kiinteistövälittäjämme tekemästä arviosta, jossa nykyinen kaavasunnitelma on suoraan vaikuttanut arvioon alentavasti. → Vuonna 2023 arvio: 180 000 € → Vuonna 2025 arvio (kaavan toteutuessa): 130 000 € Tämä on suora ja mitattavissa oleva taloudellinen vahinko, jonka ainoa syy on esitetty kaava aurinkovoimalasta. Kiinteistönvälittäjän kirjallinen lausunto toimitetaan erillisellä sähköpostiviestillä.

3. KORVAUSVASTUU

Mikäli kaava toteutetaan esitetyssä muodossaan ja vahinko realisoituu, pidätämme oikeuden hakea korvausta aiheutuneesta taloudellisesta menetyksestä. Kyseessä ei ole ainoastaan arvion teoreettinen lasku, vaan todellinen haitta, joka vaikuttaa perheemme talouteen, mahdollisuuksiin myydä kiinteistö ja käytännössä estää omistuksemme arvon säilymisen. Kaupunki on tietoinen suunnitelmansa vaikutuksista, ja sen vastuulla on huomioida maanomistajien oikeudet ja omaisuudensuoja, jotka ovat turvattu sekä perustuslaissa että maankäyttö- ja rakennuslaissa.

4. VAATIMUKSET

1. Aurinkovoimalan osoittaminen nykyiselle sijainnille on poistettava kaavaluonnoksesta.
2. Mikäli kaava etenee, vaadimme asianmukaista hyvitystä kiinteistön arvon alentumisesta.
3. Tulevaisuudessa vastaavat hankkeet tulee valmistella aidosti vuorovaikutteisesti – nyt näin ei ole tapahtunut.

5. LOPUKSI

Kaupunki ei voi ulkoistaa ympäristöhaittoja asukkaille ilman seurauksia. Esitetty kaava ei palvele yleistä etua vaan aiheuttaa yksityistä vahinkoa. Perheemme elinympäristö, taloudellinen turvallisuus ja oikeus kotirauhaan ovat jo nyt kärsineet. Vahinko on osoitettavissa, todistettavissa ja se kasvaa, mikäli kaava etenee.

1. TAUSTA

Olemme aiemmin 2.8.2025 ja 7.8.2025 päivämäärillä toimittaneet kaupungille kaksi erillistä vastinetta, joissa olemme yksityiskohtaisesti vastustaneet aurinkovoimalan osoittamista nykyiselle sijainnille Pennala-Virenojan osayleiskaavaluonnoksessa. Tämänpäiväisen kiinteistönvälittäjän lausunnon perusteella voimme nyt osoittaa, että suunnitelmalla on jo nyt mitattavissa oleva, huomattava ja pysyvä vaikutus kiinteistömme ja tonttimaan arvoon.

käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määriteltyyn käyttötarkoitukseen.

Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneeleiden alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet. Maiseman muutoksia voi tapahtua esimerkiksi metsittämisen tai muun rakentamisen muodossa.

Orimattilassa vuonna 2024 rakennettujen asuinpientalokiinteistöjen kauppahinnan mediaani (eli jakauman keskimääräinen arvo) haja-asutusalueella oli 80 000 euroa ([Maanmittauslaitos, Tilastotietoa kiinteistökaupoista](#)).

4. Vaatimukset

Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen maisemaan, elinympäristöön ja asutukseen kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi.

Kaavaprosessissa on toteutettu ja toteutetaan alueidenkäyttölain mukainen vuorovaikutus- ja osallistamismenettely.

Kaavaehdotuksessa esitetään toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lieventää aurinkovoimalasta aiheutuvia vaikutuksia. Näitä ovat mm. riittävät suojavyöhykkeet suhteessa asutukseen sekä maisemointi.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2. ARVON ALENEMINEN – OMAKOTITALO JA TONTTIMAA

- Vuonna 2025 arvio (sen jälkeen kun osayleiskaavaluonnos tuli julki): 130 000 €

Tonttimaa: - Pinta-ala: 20 000 m² - Orimattilan kaupungin myyntihinta vastaaville tonteille Virenojan koulun vieressä: 20 €/m² → Laskennallinen arvo: 400 000 € - Arvon aleneminen samassa suhteessa (-25 %) tarkoittaa noin 100 000 € taloudellista menetystä.

Kyseessä on siis yhteensä noin 150 000 € todellinen, rahassa mitattava arvonalenema.

3. KORVAUSVASTUU

Mikäli osayleiskaava toteutetaan esitetyssä muodossa, pidätämme täyden oikeuden vaatia asianmukaista ja täysimääräistä rahallista korvausta kaikista aiheutuneista taloudellisista menetyksistä. Kyse ei ole teoreettisesta arvon laskusta, vaan todellisesta haitasta, joka:

- estää kiinteistön myynnin normaalisti
- vähentää omaisuuden käyttöarvoa ja houkuttelevuutta
- heikentää pysyvästi omistuksemme arvoa ja myyntikelpoisuutta

Kaupunki on tietoinen suunnitelman vaikutuksista ja sen vastuulla on huomioida maanomistajien oikeudet sekä omaisuudensuoja, jotka ovat turvattuja sekä perustuslaissa että maankäyttö- ja rakennuslaissa.

4. VAATIMUKSET

1. Aurinkovoimalan osoittaminen nykyiselle sijainnille poistetaan kaavaluonnoksesta.

2. Mikäli kaava etenee, vaadimme täysimääräistä hyvitystä kiinteistön ja tonttimaan arvon alenemisesta. 3. Vastaavat hankkeet on jatkossa valmisteltava aidosti vuorovaikutteisesti – nykyinen prosessi ei ole täyttänyt tätä vaatimusta.

5. LIITE

Kiinteistönvälittäjän lausunto House Lahti Oy 8.8.2025 (sellaisenaan omana A4-liitteenään) osoittaa, että arvioitu myyntihinta on jo nyt alentunut merkittävästi suunnitellun kaavan seurauksena. Lausunnossa todetaan muun muassa, että aurinkovoimalan rakentaminen peltomaisemaan alentaa kiinteistön arvoa noin 90 000 € alkuperäisestä arvosta.

House Asunnot Lahti Oy:llä on myynnissä omakotitalokiinteistö osoitteessa [nimi poistettu].

Yksi kiinteistön myyntivalteista toimeksiantosopimusta tehdessä oli ehdottomasti kiinteistön vieressä oleva näyttävä peltomaisema vaihtuvine maisemoineen.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Jos tuolle peltomaisemalle tulee kaavailtu aurinkovoimala valtavine paneeleineen, muuttaa se myös myytävän kiinteistön myyntiarvoa.

Nyt kiinteistön myyntihinta on 135.000 € ja arvioni kiinteistön uudesta myyntihinnasta aurinkovoimalan muuttaessa maisemaa on n. 90.000 €.

Arvio perustuu omaan kokemukseen ja näkemykseen muutoksen vaikutuksesta kysyntään sekä asiakkaiden aiemmin antamien kommenttien perusteella nykyisestä näkymästä.

2.20 Mielipide 20

Mielipide 20, 6.8.2025	Vastine
JOHDANTO 1 Asiassa on kyse Orimattilan kaupungin yhdessä Fortumin kanssa suunnitteleman laajan aurinkovoimalahankkeen vaikutuksista hankkeen vaikutuspiirissä oleviin asukkaisiin. Pelkästään aivan hankealueen vieressä sijaitsee 57 asuinkiinteistöä ja hankealueen välittömässä läheisyydessä yhteensä noin 200 asuinkiinteistöä. Varovaisestikin arvioiden aurinkovoimahanke vaikuttaisi hyvin merkittävästi yli sataan asukkaaseen, minkä lisäksi vaikutusalueella asuu edelleen varovaisestikin arvioiden useita satoja ihmisiä. 2 Aurinkovoimahankkeen keskeyttämisen puolesta kerätty adressi on kerännyt yli 300 nimeä. Tämä on alueen haja-asutusluonne huomioiden valtava määrä, ja vahva osoitus siitä, miten haitallisena alueen asukkaat hanketta pitävät. Lausuman antajat kokevat, ettei asiassa huomioida riittävästi sitä, että kyse on heidän kodeistaan ja elämästään. 3 Tämän lausuman 26 antajaa joko asuvat hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä, tai ovat muutoin vakiintuneesti sitoutuneet alueeseen kiinteistöomaisuutensa tai rakenteilla olevan asuintalon myötä. Useiden lausuman antajien omistamat vakituksessa asuinkäytössä olevat kiinteistöt sijoittuvat vain 50- 100 metrin päähän suunnitellusta aurinkovoimakentästä. 4 Suurin osa lausuman antajien kiinteistöistä on sijoitettu siten, että pihapiiri ja asuinalueelta ovat päänäkymät olisivat suoraan suunnitellulle aurinkovoimalalle päin. Hankkeen toteutuessa avoimet pellot muuntuvat teolliseksi aurinkopaneelikentäksi, joka on visuaalisesti hallitseva ja rikkoo nykyisen kulttuurimaiseman. Useimmilla kiinteistöillä ei ole suojaavia metsävyöhykkeitä tai korkeita maastonmuotoja. Hankkeen toteutumisen myötä näistä kiinteistöistä aukeavia näkymiä hallitsisivat aurinkovoimalan paneelit peltojen sijaan. 5 Tiivistetysti asiassa ovat vastakkain elinkeinoelämän kaupalliset intressit sekä alla tarkemmin kuvatut muut	JOHDANTO <i>Yleiskaavan laatiminen kuuluu kunnan toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualueen rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen.</i> <i>Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.</i> <i>Osayleiskaavaprosessissa on noudatettu ja tullaan noudattamaan alueidenkäyttölain mukaisia vuorovaikutus- ja osallistamismenettelyjä.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

hyvin tärkeät arvot, kuten luonto- ja maisemaseikat, ja asukkaiden omaisuudensuojaan liittyvät, useissa normistoissa suojatut perustellut odotukset heidän asuinympäristönsä pysyvyydestä. Aurinkovoiman maine puhtaana energianlähteenä ei voi ohittaa em. arvoja eikä oikeuttaa asukkaille aiheutuvaa kohtuutonta haittaa.

LAUSUMAN ANTAJISTA JA ASIANOSAISASEMASTA

6 Lausuman antajat asuvat tai omistavat maa-alueita osayleiskaavan sisältämän aurinkovoimahankkeen vaikutusalueella. Lausuman antajien kiinteistöomistukset ovat: [nimi poistettu]

7 Osayleiskaavan mahdollistama aurinkovoimapuisto vaikuttaa keskeisesti lausuman antajien asumiseen ja/tai heidän maaomaisuutensa käytettävyyteen ja arvoon. Asiassa tehtävä päätökset vaikuttavat siten heidän oikeuksiinsa, etuihinsa ja intresseihinsä tavalla, joka tekee heistä kaikista asianosaisia.

VAATIMUKSET

8 Lausuman antajat vaativat ensisijaisesti ettei osayleiskaavaa vahvisteta siten, että se mahdollistaisi aurinkovoimapuiston rakentamisen suunnitellusti Pennala-Virenoja-alueelle.

9 Lausuman antajat vaativat toissijaisesti, että osayleiskaava palautetaan valmisteltavaksi, jotta tässä lausumassa esitetty näkökohdat tulevat asianmukaisesti huomioiduksi ja valmistelussa tapahtuneet puutteet korjatuiksi.

10 Käsityksemme mukaan asian valmistelu on joka tapauksessa ollut siten puutteellista, ettei kaavan vahvistamiselle tai asian jatkokäsittelylle ole oikeudellisia edellytyksiä ilman sen palauttamista valmisteluun. Missään tapauksessa aurinkovoimalan etäisyys asuinkiinteistöistä ei voi olla suunnitelman mukainen, vaan sen tulee olla merkittävästi suurempi, minimissään 250 metriä.

SUUNNITELTU AURINKOVOIMAHANKE EI SOVELLU PENNALA-VIRENOJAN ALUEELLE, EIKÄ VALMISTELUPROSESSI OLE OLLUT RIITTÄVÄN KATTAVA

11 Ympäristöministeriön vuonna 2023 tilaama taustaselvitys laajasti maa-alaa vaativien aurinkoenergiահankkeiden suunnittelua, luvitusta ja vaikutusten arviointia on valmistunut äskettäin. Työn tuloksena on valmistunut laaja opasaineisto, joka soveltuu tähän tapaukseen. Ympäristöministeriö on nostanut keskeisen tärkeäksi aurinkovoimarakentamisen vaikutusten arvioinnin kaavoituksessa. Ympäristöministeriön muistiossa on todettu:

”Vaikutusten merkittävyyteen vaikuttavat hankkeen sijainti, koko ja alueen olemassa oleva käyttötarkoitus. Vaikutusten

LAUSUMAN ANTAJISTA JA ASIANOSAISASEMASTA

Merkitään tiedoksi.

VAATIMUKSET

Osayleiskaavan valmistelu on kesken, ja kaavaluonnos on ollut nähtävillä kesällä 2025. Vuorovaikutteiseen kaavaprosessiin kuuluu aloitus- ja valmisteluvaiheen lisäksi myös ehdotusvaihe. Kaava etenee hyväksymiskäsittelyyn vasta ehdotusvaiheen jälkeen. Osayleiskaavaprosessissa on noudatettu ja tullaan noudattamaan alueidenkäyttölain mukaisia vuorovaikutus- ja osallistamismenettelyjä.

Aurinkovoimaloiden ja asutuksen väliselle etäisyydelle ei ole lainsäädännössä tai kaupungin linjauksissa annettu tarkkoja etäisyysvaatimuksia. Tarkistetaan kaavaehdotukseen suojavyöhykkeiden pituutta suhteessa asutukseen.

SUUNNITELTU AURINKOVOIMAHANKE EI SOVELLU PENNALA-VIRENOJAN ALUEELLE, EIKÄ VALMISTELUPROSESSI OLE OLLUT RIITTÄVÄN KATTAVA

11 Aurinkoenergiահankkeiden suunnittelu, luvitus ja niiden kautta tapahtuva osallistaminen ja vaikutusten arviointi ovat olennaisia työkaluja, jotka mahdollistavat hankkeiden toteutuksen ympäristöä, maisemaa ja paikallisyhteisöä kunnioittavalla tavalla. Saatavilla olevat opasaineistot tarjoavat ohjeistusta vaikutusten arviointiin ja helpottavat suunnittelutyötä, mutta aurinkovoimarakentamista ohjaava lainsäädäntö on toistaiseksi kesken.

merkittävyttä lisää hankkeen sijoittuminen ympäristön kannalta herkälle alueelle tai lähelle asutusta.”

12 Osayleiskaavan sisältämän aurinkovoimahankkeen suunnittelu sijoittuu kahdelle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (Pennalan kulttuurimaisema sekä Virenojan kulttuurimaisema). Näiden maisema-alueiden merkitys maakunnallisesti arvokkaina maisema-alueina on vahvistettu maakuntakaavassa vuonna 2014.

13 Aurinkovoimahankkeen valmisteluaineistoa tuntuu ohjaavan ajatus siitä, että tehdyt toimet olisivat aikanaan tarvittaessa helposti ennallistettavissa, eivätkä ne olisi pysyviä sanan lopullisessa merkityksessä. Lausuman antajat ovat eri mieltä. Aurinkovoimahankkeen elinkaari lieene varovaisestikin arvioiden lukuisia vuosikymmeniä ollakseen taloudellisesti kannattava. Tyypillistä myös on, että tultuaan kerran valituksi mainitun kaltaiseen teolliseen tarkoitukseen, tulisi kyseinen alue jatkossakin säilymään teollisena, vaikka sen alkuperäinen käyttötarkoitus joskus muuttuisikin. Hankkeen elinkaari on joka tapauksessa niin pitkä, että se tosiasiaa rinnastuu lausuman antajien kannalta pysyvään olotilaan.

14 Aurinkovoimahankkeen valmisteluaineistoa lukiessa ei voi välttyä myöskään siitä ilmenevän sen mahdollisia haittoja vähättelevän sävyn havaitsemisesta. Esimerkkinä viittaamme Ramboll Oy:n laatimaan maisemavaikutuksia koskevaan selvitykseen, jossa on todettu:

”Aurinkopaneelien mahdollinen häiritsevyys maisemassa on riippuvaista maiseman tulkitsijan ja näkijän subjektiivisesta kokemuksesta, suhteesta ja tunteista vaikutusalueeseen sekä suhtautumisesta aurinkoenergian tuotantoon. Näin ollen maisemavaikutuksen häiritsevyyttä tai sen merkittävyyden kielteisyyttä on haastavaa arvioida.”

15 Lausuman antajat pitävät em. kohtaa osoituksena visuaalisen haitan vähättelemisestä. Visuaalinen haitta on asiassa merkityksellinen seikka siinä missä mikä haitanmuoto tahansa.

16 Merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen tarkoittaa nimenomaisesti visuaalisten arvojen ja lähimaiseman säilyttämistä. Selvänä voitaneen pitää sitä, että teolliset rakenteet eivät kuulu luontomaisemaan ja ovat siksi maisemaa häiritseviä. Tätä ei poista se, että aurinkovoimaan myönteisesti suhtautuva henkilö ei rakenteista häiriintyisi. Mitä enemmän teollisia rakenteita on, sitä häiritsevämpiä ne ovat. Lisäksi voidaankin perustellusti kysyä, mitä aiemman kaavan määräyksellä merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyttämisestä tarkoitetaan, jos ei juuri visuaalisia ja lähiympäristöarvoja?

17 Valmisteluaineiston lähestymistapa on osin jopa ylimielinen, ja saa perustellusti epäilemään valmisteluaineiston laatijoiden suhtautumisen asianmukaisuutta. On selvää, että konsulttityönä tehdyt selvitykset heijastelevat aina reaali maailmassa niiden

12 Arvokkaat maisema-alueet tunnistetaan suunnittelun lähtökohtina.

13 Aurinkovoimapuistojen infrastruktuuri, kuten paneelit ja tukirakenteet, ovat suhteellisen hyvin ennallistettavissa ja poistettavissa elinkaarensa lopussa. Tämä tekee niistä joustavan vaihtoehdon verrattuna perinteisempiin teollisiin rakenteisiin tai esim. tuulivoimaloihin perustuksineen.

14-16 Maisemavaikutusten subjektiivisuus on tärkeää huomioida. Kauneus tai häiritsevyys ovat henkilökohtaisia kokemuksia, ja joillekin aurinkopaneelit voivat olla modernin kulttuurimaiseman edustajia sekä symboli kestävästä tulevaisuudesta. Positiivinen suhtautuminen aurinkoenergiaan voi helpottaa aurinkovoimaloiden hyväksymistä osana muuttuvaa maisemaa. On kiistatonta, että aurinkopaneeleilla on väistämätöntä visuaalista maisemavaikutusta niiden lähivaikutusalueella. Maisemavaikutuksia on arvioitu kaavaselostukseen AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla.

Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen, jotta vaikutuksia maisemaan, ihmisiin ja elinympäristöön voidaan minimoida.

17. Ramboll Finland Oy on konsultointiyritys, joka noudattaa tiukkoja eettisiä ohjeita ja pyrkii aina laatimaan selvitykset objektiivisesti ja neutraalisti. Kaikkien osapuolten intressejä pyritään huomioimaan tasapuolisesti, ja lopullisissa raporteissa esitetään kattavat ja monipuoliset arviot vaikutuksista. Selvitysten tarkoituksena on tarjota kattavaa tietoa päätöksenteon tueksi, eikä niiden tavoitteena ole ajaa yksittäisten maksajien taloudellisia intressejä. On tärkeää, että päätöksenteossa tarkastellaan kaikkia esitettyjä näkökulmia ja argumentteja yhteistyössä ja avoimesti.

18–20. Kaavaehdotukseen EN/au-alueiden määrää karsitaan merkittävästi ja etäisyyksiä asutukseen lisätään ottaen huomioon saadut viranomaislausunnot, osallispalaute sekä täydentyneet selvitykset.

Alueidenkäyttölain 39 §:n mukaiset vaatimukset ovat keskeisiä kaikessa kaavoituksessa.

Turvallisen ja terveellisen elinympäristön sekä rakennetun ympäristön ja maiseman vaaliminen ovat tärkeitä periaatteita, joita noudatetaan aurinkoenergiահankkeiden suunnittelussa. Aurinkovoimapuistot voivat olla merkittävä askel

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

maksajan taloudellisia intressejä. Kyseessä on sisäänrakennettu asetelma kaikessa asiantuntijatyön hankkimisessa, jota mitkään eettiset ohjeet eivät kykene täysin poistamaan. Valitettavasti lausuman antajat ovat pakotettuja toteamaan, etteivät Ramboll Oy:n laatimat selvitykset ole heidän mielestään täysin neutraaleja. Niille ei siten voida antaa ratkaisevaa merkitystä asian ratkaisemisessa ainakaan tilanteessa, jossa vastakkaisia argumentteja on esitetty.

18 Aurinkovoimalahankkeen valmisteluaineistoa voidaan pitää tarkoitushakuisesti laadittuna myös siksi, että siinä ei suhtauduta riittävän suurella vakavuudella aurinkovoimalan ja asutuksen välisen suojaetäisyyden tarpeeseen. Osayleiskaavan muutos mahdollistaisi paneelientien sijoittamisen vain 50 metrin päähän asuinkiinteistöistä, mikä olisi kestävämpiä asukkaiden oikeussuojan kannalta. Kuitenkin jo vuonna 2023 konsulttiyhtiö Finnish Consulting Group Oy on ympäristöministeriön rahoituksella laaditussa Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvityksessä, esittänyt 250 metrin suojaetäisyyttä teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden ja asuinrakennusten välille. Kyseinen suositus perustuu viranomaisten ohjearvoihin ja käytännön kokemuksiin vaikutuksista mm. maisemaan, asumisviihtyvyyteen ja psykologiseen kuormitukseen. Näitä suojaetäisyyksiä ei ole tässä kaavaluonnoksessa lainkaan huomioitu.

19 Suunnitelman vain 50 metrin suojaetäisyys osoittaa vakavaa välinpitämättömyyttä vaikutusalueen asukkaiden oikeuksia ja oikeusturvaa kohtaan. Se ei myöskään vastaa maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n sisältövaatimuksia, joissa korostetaan muun muassa turvallisen ja terveellisen elinympäristön turvaamista sekä rakennetun ympäristön ja maiseman vaalimista. Jos paneelit todella sijoitetaan 50 metrin päähän kiinteistöistä, kyse ei ole enää mistään lievästä maisemavaikutuksesta – vaan asuinympäristön täydellisestä muuttamisesta asukkaille vahingollisella tavalla.

20 Mikäli aurinkovoimahanke hyväksytään suunnittelussa muodossaan, mitätöisi päätös Orimattilan kaupungin itse tunnustamien maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden merkityksen. Tällainen ratkaisu olisi vastoin Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1§:n määräystä tai vähintäänkin sen tarkoitusta, joka velvoittaa huomioimaan aikaisemmin tehdyt selvitykset. Kyseessä ei olisi vain hallinnollisesti huono päätös, vaan myös merkittävä negatiivinen ennakkoratkaisu arvokkaiden alueiden merkityksen kannalta.

21 Lisäksi aurinkovoimahankeen alueella sekä sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee niin maakunnallisesti kuin paikallisestikin arvokasta rakennuskantaa. Lausuman antajien näkemyksen mukaan on selvää, ettei rakennuskannan merkitystä kulttuurihistoriallisesti voida arvioida irrallaan sitä ympäröivästä maisemasta. Tosiasia on, että ympäristöön ilmiselvästi kuuluminen

kohti kestävää tulevaisuutta, mutta niiden suunnittelussa tulee huomioida kaikki vaikutusalueen asukkaiden oikeudet ja huolenaiheet.

Yhteenvedon voidaan todeta, että aurinkovoimapaistot – kun ne toteutetaan vastuullisesti ja läpinäkyvästi – voivat tarjota merkittäviä ympäristöhyötyjä ja edistää kestävää energiantuotantoa. Suunnittelemalla huolellisesti suojaetäisyydet ja kuulemalla kaikkia sidosryhmiä voidaan varmistaa, että aurinkovoimahankeet kunnioittavat asukkaiden näkemyksiä ja tukevat terveellistä elinympäristöä.

20–22. Kaavaprosessi on kesken, ja kaavaluonnos on ollut nähtävillä kesällä 2025. Kaava etenee ennen mahdollista hyväksymistään ehdotusvaiheeseen, jossa kaavaehdotukseen hiotaan ja jalostetaan ratkaisu saatujen lisäselvitysten sekä palautteiden ja lausuntojen pohjalta. Huomioon otetaan myös kulttuurimaisemat, linnustollisesti arvokkaat alueet sekä ekologisten käytävien säilyminen.

Aurinkovoimahanke voidaan toteuttaa kunnioittamalla näitä arvoja ja suunnittelemalla hanke siten, että se minimoi visuaaliset ja ekologiset vaikutukset maisema-alueille. Aurinkovoimapaistot edistävät kestävää kehitystä ja ympäristöystävällistä energiantuotantoa, mikä tuo mukanaan merkittäviä hyötyjä sekä paikalliselle että laajemmalle yhteisölle. Tämä ylittää pelkät maisemaesteettiset kysymykset, ja osoittaa sitoutumista ilmastomuutoksen torjuntaan ja kestävyyteen. Moderni aurinkovoimala ei välttämättä vähennä tai heikennä rakennuskannan merkittävyyttä, vaan voi osoittaa alueen ja maankäytön sitoutumista nykyaikaisiin ja kestäviin energiantuotantotapoihin. Aurinkopaneelit voivat täydentää ja luoda uutta ajallista kerrosta paikalliseen maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

aurinkovoimala tulisi vähentämään myös ko. arvokkaan rakennuskannan merkittävyyttä.

22 Orimattilan kaupungin omassa rakentamisjärjestyksessä, joka on astunut voimaan 1.6.2025, on useita kohtia, jotka ovat vastoin aurinkovoimalahankkeen hyväksymistä. Aurinkovoimalan rakentaminen suunnitellulle Pennala-Virenojan osayleiskaava-alueelle on lausuman antajien näkemykse mukaan ristiriidassa rakennusjärjestyksen kanssa seuraavilta osin:

- Rakennusjärjestyksen 5 § mukaan rakennuskohteen tulee muodostaa ympäristöön sopusuhtainen kokonaisuus.

Aurinkovoimalat ovat teknisiä ja laajoja rakenteita, jotka eivät sopeudu maisemallisesti arvokkaaseen ympäristöön eikä perinteiseen maalaismaisemaan, erityisesti avoimilla peltoalueilla tai näkyvillä maaston kohdilla. Ne eivät myöskään ole luonteva osa haja- ja kylätyyppistä asutusta.

- Rakennusjärjestyksen 29 § rajoittaa rakentamista avoimille peltoalueille ja maisemallisesti näkyville paikoille. Aurinkovoimaloiden sijoittaminen tällaisille alueille olisi suoraan ristiriidassa tämän määräyksen kanssa.

- Rakennusjärjestyksen 28 § mukaan rakentamisessa tulee huomioida luonnonarvoiltaan huomionarvoiset alueet. Aurinkovoimalat voivat vaikuttaa haitallisesti alueen ekologiaan ja elinympäristöihin, erityisesti, jos ne sijoitetaan lähelle luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita. Nyt paneeleja ollaan laittamassa mm. tärkeälle lintualueelle sekä ekologiset käytävät eivät ole ehyitä.

- Maisema on osa paikallista identiteettiä ja kulttuuriperintöä. Aurinkovoimaloiden sijoittaminen maisemallisesti arvokkaiden alueiden läheisyyteen voi heikentää alueen vetovoimaa ja aiheuttaa vastustusta paikallisten asukkaiden keskuudessa.

OIKEUDELLINEN ARVIO

23 Rakentamislain 5§ velvoittaa suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat tahot huomioimaan seuraavat lähtökohdat (korostukset tässä):

"rakennuskohteen on oltava käyttötarkoitukseensa soveltuva ja edistettävä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän, korkealaatuisen, sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamista;"

"rakennuksen on sovellettava rakennettuun ympäristöön ja maisemaan sekä oltava kaunis, arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen tai sopusuhtainen;"

"rakentamisen on perustuttava kulttuuriarvoja luoviin ja säilyttäviin ratkaisuihin siten, että historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kulttuuriympäristöjä ei turmella..."

OIKEUDELLINEN ARVIO

23–27 Osayleiskaavaa laaditaan vuorovaikutteisesti ja tarkoituksenmukaisiin selvityksiin pohjautuen, tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Kaavan sisältövaatimusten täyttyminen varmistetaan viranomaisohjauksessa (lausunnot ja neuvottelut). Kaavan vaikutukset arvioidaan alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä tavalla. Mitoitusratkaisulla, suojavyöhykkeillä, sekä kaavamääräyksillä varmistetaan, että yleiskaavan sisältövaatimukset täyttyvät.

28–40 Yleiskaavalle on asetettu kohtuullisuusvaatimus, eli se ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa – tästä säädetään AKL 39.4 §:ssä. Kohtuullisuuden arviointi on yksittäistapauksellista. Pennala-Virenojan osayleiskaavan kaavaratkaisussa pyritään siihen, ettei maanomistajille aiheudu AKL:ssä

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

24 Yllämainitut lähtökohdat eivät toteudu osayleiskaavan muutoksen sisältämässä aurinkovoimahankkeessa. Aurinkovoima ei missään määrin edistä viihtyisän sekä esteettisen tasapainoisen asuinu ympäristön toteutumista, eikä se sovellu alueella olevaan rakennettuun ympäristöön saati maisemaan. Olisi keinotekoista väittää muuta esimerkiksi sillä perusteella, että alueella on sähköverkkorakenteita tai sen metsäalat ovat talousmetsää – mikä on tilanne suurelta osin asutuksen lähellä Suomessa.

25 Lausuman antajat katsovat, ettei asian valmistelussa ole riittävällä tavalla huomioitu alueidenkäyttölain 1§:n ilmentämiä tavoitteita eikä 9§:n 1-2 momenttien asettamia vaatimuksia. Lausuman antajien näkemyksen mukaan yhdyskuntataloudellisia, sosiaalisia, kulttuurisia sekä aurinkovoimapuiston aiheuttamia muita vaikutuksia ei ole asianmukaisesti huomioitu.

26 Alueidenkäyttölain 39§:n määräykset koskien yleiskaavan sisältövaatimuksia eivät täyty asianmukaisesti asian tämänhetkiselä valmisteluaineistolla. Erityisesti kyseisen lainkohdan vaatimukset koskien asumisen tarpeita, rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimista, sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä eivät toteudu, mikäli valmisteltava osayleiskaava mahdollistaa suunnitellun mittakaavan aurinkovoimapuiston.

27 Suunniteltu aurinkovoimapuisto aiheuttaisi merkittävää haittaa lähiseudun asukkaalle yleisesti. Haitta ilmenisi niin maisemallisena sekä luonnonarvojen heikkenemisenä, kuin viihtyvyyden ja virkistysmahdollisuuksien vähenemisenäkin. On selvää, etteivät alueen hiekkatiet ja peltomaiset tarjoaisi nykyisenkaltaisia virkistys- ja maisema-arvoja aurinkovoimahankkeen toteutumisen jälkeen. Kaavaluonnos ei edistä ekologista kestävyttä, vaan uhkaa tuhota laajoja pelto- ja metsäalueita, joita ei tosiasiaa voida enää palauttaa niiden alkuperäiseen tilaan. Virkistyskäyttö, joka perustuu nykyiseen avoimeen maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon kokemiseen, heikkenisi merkittävästi.

28 Alueidenkäyttölain 39.4§ mukaan: ”Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.”

29 Oikeuskäytännössä ”kohtuuttoman haitan” on katsottu täytyneen mm. tilanteessa, jossa asuinpientalojen korttelialuetta yritettiin muuttaa asemakaavassa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi. Kyseessä on samanlainen aivan keskeinen käyttötarkoituksen muutos, kuin käsillä olevassa aurinkovoimahankkeessa.

30 Oikeuskirjallisuudessa maanomistajalle aiheutuvan haittaa arvioidaan suhteessa alueen aiempaan käyttötarkoitukseen sekä siihen, miten aluevaraukset ovat aikaisemmasta kehittyneet. Tapauksessa alueen aiempi käyttötarkoitus pitkälti peltona ja suunniteltu merkittävä

tarkoitettua kohtuutonta haittaa Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen maisemaan, asutukseen ja elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

Pelkästään sitä, että aurinkopaneelit näkyvät kiinteistölle tai se, että aurinkovoimalan maisemavaikutukset yleisemminkin voivat mahdollisesti vaikuttaa kiinteistöjen arvoon aurinkovoimapuiston ulkopuolisella alueella, ei voitane pitää alueidenkäyttölain 39 §:n 4 momentissa tarkoitettuna kohtuuttomana haittana. Maanomistajilla on oikeus kehittää omistamiaan alueita. Kaavasuunnittelussa huomioidaan, että ympäröiville kiinteistöille ei ulotu sellaisia kiinteistön käyttöä rajoittavia vaikutuksia, että niistä voitaisiin katsoa aiheutuvan AKL 39 §:n 4 momentissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa.

Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määriteltyyn käyttötarkoitukseen.

41–43 Kiinteät muinaisjäännökset ja arkeologinen kulttuuriperintö huomioidaan asianmukaisesti kaavaratkaisussa. Muinaismuistojen osalta asiasta lausuu sektoriviranomaisena alueellinen vastuumuseo, Lahden museot, ei Museovirasto.

44–48 Kaavaehdotukseen EN/au-alueiden määrää on karsittu merkittävästi ja etäisyyksiä asutukseen lisätty ottaen huomioon saadut viranomaislausunnot, osallispalaute sekä täydentyneet selvitykset.

Tarkentunut kaavaehdotus tullaan asettamaan nähtäville AKL 65 §:n ja MRA 27 §:n mukaisesti,

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

muutos pellosta paneelikentäksi muodostavat lausuman antajien näkemyksen mukaan em. lainkohdan tarkoittaman kohtuuttoman haitan.

31 Lainkohdan tarkoittama kohtuuton haitta voi ilmetä monin eri tavoin. Yllä kuvattujen negatiivisten vaikutusten lisäksi ilmenee se tässä tapauksessa lausumien antajille heidän omaisuutensa arvon heikkenemisenä. Vaikka asiasta on vaikeaa saada eksaktia näyttöä, voidaan selvänä pitää sitä, että rauhallista maaseutumaisemaa kodikseen etsivä henkilö ei ole kiinnostunut asumaan suuren aurinkovoimalan välittömässä läheisyydessä. Aurinkovoimalahanke on jo vaikuttanut negatiivisesti lausuman antajien maaomaisuuden arvoon, ja tulisi toteutuessaan vaikuttamaan yhä enemmän.

32 Lisäksi alueidenkäyttölain 54.2§ edellyttää asemakaavan (ja soveltuvin osin myös yleiskaavan) laadinnan luovan edellytykset turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön toteutumiselle. Mainitussa lainkohdassa on nimenomaisesti korostettu rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön vaalimista ja kielletty niihin liittyvien erityisten arvojen hävittäminen. Tässä tapauksessa vaikutukset ympäristöön, maisemaan ja asukkaiden hyvinvointiin ovat niin merkittäviä, että voidaan perustellusti katsoa, ettei näitä vaatimuksia ole täytetty; aurinkovoimalahanke tulisi toteutuessaan hävittämään alueen ominaispiirteelliset peltomaisemat sekä virkistysmahdollisuudet.

33 Alueidenkäyttölain 54.3§ kieltää kohtuuttoman haitan aiheuttamisen maanomistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle asemakaavalla, mikä soveltuu myös osayleiskaavaan. Lainkohta sisältää intressipunnintaa koskevan varauman aiheutuvan haitan ja kaavan tavoitteiden välillä. Lausuman antajat katsovat, ettei asiassa ole edellytyksiä suorittaa mainittua intressipunnintaa, koska asiassa ei ole asianmukaisesti selvitetty aurinkovoimapuiston vaihtoehtoisia rakentamispaiikkoja, eikä konkreettisesti esitetty niitä toimenpiteitä, joita hankkeen aiheuttamien haittojen estämiseksi on tehtävissä. Näin ollen asiassa ei ole edellytyksiä edetä ratkaisun tekemiseen, vaan asia tulee palauttaa valmisteltavaksi.

34 Voimassa oleva lainsäädäntömme sisältää useita asukkaiden suojaa osoittavia ilmentymiä. Naapurussuhdelain 17§ kieltää kohtuuttoman rasituksen aiheuttamisen esimerkiksi lähistöllä asuville. Lainkohdan vanhahtavasta sanamuodosta huolimatta on selvää, että maisemalliset ja heijastusvaikutukset kuuluvat lainkohdan soveltamisalaan.

35 Lainkohdan 2-momentti on asiassa keskeinen sen määrittellessä rasituksen kohtuuttomuuden arviointiin liittyviä seikkoja. Näitä ovat erityisesti paikalliset olosuhteet – tässä tapauksessa rauhallinen maalaisalue peltomaisemineen – sekä rasituksen tavanomaisuus; asuinalueen muuttuminen teolliseksi aurinkovoimapuistoksi on kaikkea muuta kuin tavallista. Muutos on tapauksessa

ja siitä tullaan pyytämään myös tarvittavat viranomaislausunnot.

Viranomaisohjauksessa laaditut selvitykset ja niiden kautta tapahtuva vaikutusten arviointi turvaavat osayleiskaavalle asetettujen sisältövaatimusten täyttymistä (myös luonnonympäristön ja maiseman vaalimisen osalta).

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

niin merkittävä, ettei kukaan lausuman antajista ole voinut sellaista ennakoida. Lainkohta ilmentää aurinkovoimapuiston asukkaiden nauttiman suojan vahvuutta.

36 Suomen perustuslain (731/1999) 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tämä tarkoittaa, että omaisuuteen ei saa kajota ilman hyväksyttävää ja laissa säädettyä perustetta, eikä kajoaminen saa tapahtua ilman korvausta. Vaikka kyse ei nyt ole varsinaisesta lunastuksesta, on kyseessä merkittävä puuttuminen omaisuuden käyttöarvoon ja markkina-arvoon.

37 Lausuman antajien omistamien kiinteistöjen arvo perustuu paitsi rakennusten ja sijainnin ominaisuuksiin, myös elinympäristön laatuun – erityisesti maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon läheisyyteen. Näihin kaikkiin tekijöihin aurinkovoimahanke vaikuttaa negatiivisesti. Hankkeen toteutuessa näkymät usean lausuman antajan kodista muuttuvat laajasta pelto- ja metsämaisemasta teolliseksi aurinkopaneelikentäksi, jonka mittakaava ja visuaalinen vaikutus ovat poikkeuksellisen häiritseviä.

38 Selvää on, että tällainen muutos ilman korvausta on vastoin omaisuudensuojan periaatteita. Jo pelkkä hankkeen eteneminen suunnittelussa on aiheuttanut asuntokaupan pysähtymisen alueella, epävarmuutta kiinteistöjen arvoista ja käytännössä tehnyt mahdottomaksi kiinteistöjen myymisen tai kehittämisen. Tämä on selkeä osoitus siitä, että omaisuuden käytettävyys ja markkina-arvo ovat jo nyt heikentyneet – ilman, että mitään rakentamista on vielä edes tapahtunut.

39 Perustuslaillisen omaisuudensuojan tulee ulottua myös tällaisiin tilanteisiin, joissa julkinen suunnittelu- ja kaavoitusprosessi aiheuttaa omaisuudelle arvoa alentavaa vaikutusta. Jos omaisuuteen kohdistuva haitta on merkittävä ja pysyvä, on siitä lähtökohtaisesti suoritettava korvaus. Tämä on tunnustettu myös esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä.

40 Lausuman antajat ovat syvästi huolissaan siitä, etteivät heidän perusoikeutensa toteudu. Asian jatkokäsittelyssä on otettava huomioon hankkeen vaikutukset yksittäisten kiinteistönomistajien näkökulmasta – ei pelkästään koko alueen yleisestä maankäytöstä käsin. Maiseman muuttuminen ei ole ainoastan subjektiivinen kokemus, vaan konkreettinen kiinteistön arvoa ja asumisviihtyvyyttä heikentävä seikka.

41 Hankeaineistosta ilmenee, että hankealueella sijaitsee useita muinaisjäännöksiä. Muinaismuistolain (295/1963) 1-2§:n mukaan kaikki kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja ilman eri toimenpiteitä. Niitä ei saa peittää, muuttaa, vahingoittaa tai hävittää ilman Museoviraston lupaa (13§), ja maankäyttösuunnitelmat on sovittava siten, että muinaisjäännökset säilyvät (14§).

42 Aurinkovoimaloiden sijoittaminen muinaisjäännöksen päälle olisi vastoin muinaismuistolain tarkoitusta. Lausuman

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

antajat eivät pidä mahdollisena, etteikö aurinkovoimalan sijoittaminen muinaisjäännöksen päälle väistämättä hävittäisi tai vähintäänkin vahingoittaisi suojelukohdetta. Asian luonne huomioiden aiheutunut vahinko ei olisi ennallistettavissa. Lausuman antajien käsityksen mukaan asiasta tulisi tilata Museoviraston lausunto, eikä asiassa ole edellytyksiä edetä ennen em. lausunnon huomioimista.

43 Lausuman antajat viittaavat yllä asian valmistelusta todettuun. Osayleiskaavan vahvistamiselle ei ole edellytyksiä valmistelussa tapahtuneiden puutteiden vuoksi.

44 Keskeisimpiä puutteita ovat aurinkovoimalahankkeen sijoittamisen vaihtoehtojen arvioimatta jättäminen, niin sijainnillisesti kuin hankkeen koonkin osalta, sekä se, ettei asiassa ole esitetty konkreettisia ehdotuksia siitä, miten hankkeen aiheuttamia haittoja voitaisiin estää tai vähintäänkin vähentää. Tältä osin valmisteluaineisto on ylimalkaista, eivätkä hankkeen vaikutuspiirissä olevat henkilöt voi luottaa mainittujen toimien toteutumiseen, mikäli hanke etenee.

45 Erityisesti aurinkovoimalahankkeen sijoittamiseen liittyviä suojaetäisyyksiä ei ole arvioitu riittävällä tarkkuudella. Asiasta päättäminen edellyttää lausuman antajien näkemyksen mukaan asuinkiinteistökohtaisesti suojaetäisyyksien ja aurinkovoimalan vaihtoehtojen sijoituspaikkojen arvioimista.

46 Aurinkovoimahanke tulee palauttaa valmisteltavaksi jo yksistään siksi, ettei valmistelun aikana ole selvitetty Museoviraston kantaa alueella sijaitsevien muinaismuistolaissa tarkoitettujen kohteiden suojelin osalta.

47 Luontoarvojen osalta valmisteluaineiston perusteella on syytä epäillä, ettei aurinkovoimahankkeen luontovaikutuksia ole selvitetty riittävän perusteellisesti. Hankkeen alkuperäisessä luontoselvityksessä (Metsänen 2025) tuotiin esiin useita merkittäviä huomioita, jotka koskivat muun muassa alueella havaittuja lajeja, tärkeiden ekosysteemipalveluiden, kuten pölytyksen, säilymistä sekä alueen maisema- ja metsärajaväyhykkeiden merkitystä eläinlajiston liikkumisväylinä. Näitä seikkoja ei kuitenkaan kaavaluonnoksessa tai suunnitelman perusteluissa ole lainkaan nostettu näkyvästi esiin, eikä niitä ole riittävästi huomioitu suunnitelman mitoituksessa tai sijoittelussa.

48 Aurinkopaneelikentän rakentaminen tarkoittaisi ekosysteemipalveluiden – kuten pölytyksen, pienilmaston säätelyn ja virkistykseen – merkittävää heikentymistä. Orimattilan alue on tunnetusti tärkeää siirtymävyöhykettä monille eläinlajeille ja sen maaseutumaisuus on ollut kaupungin vetovoimatekijä. Luonnon heikko huomioiminen näin merkittävässä hankkeessa on vakava uhka Orimattilan monimuotoiselle luontoympäristölle ja asukkaiden luontosuhteelle.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2.21 Mielipide 21

Mielipide 21, 7.8.2025	Vastine
Kommentti/muutosehdotus Pennala-Virenoja aurinkovoimalan kaavaluonnokseen Haikulan alueelle Vanhoja metsiä tulisi säästää siellä missä se vain on mahdollista. En tunne hankkeen muita metsäalueita, mutta Kuisman tilan metsä on vanha ja toimii peurojen ja hirvien siirtymä- ja lepoalueena ja se pitäisi säilyttää sellaisenaan. Ehdotan, että Kuisman tilan metsä korvataan Yrjölän tilan pelloilla.	<i>Ns. Kuisman metsä on osoitettu kaavaehdotuksessa M-alueeksi, eli EN/au-alueen merkintä on poistettu metsäalueelta.</i>

2.22 Mielipide 22

Mielipide 22, 7.8.2025	Vastine
Muutosehdotus Pennala-Virenoja aurinkovoimalan kaavaan Haikulan alueelle Ehdotan Yrjölä 10 peltoalueiden liittämisen aurinkovoimala kaava-alueeseen. Pyytäisin ottamaan Haikulan alueelle [nimi poistettu] esityksen riittävästä suoja-alueista. Rauhoittamaan [nimi poistettu] vanhan metsäalueen hirvien ja peurojen siirtymäalueena ja makuupaikkoina. Samoin huomioiden [nimi poistettu] kotipiirin ja omikotialueen.	<i>Ns. Kuisman metsä on osoitettu kaavaehdotuksessa M-alueeksi, eli EN/au-alueen merkintä on poistettu metsäalueelta.</i> <i>EN/au-alueita on vähennetty merkittävästi huomioiden täydentyneet selvitykset ja osallispalaute.</i> <i>Kaava-aluetta ei laajenneta tässä vaiheessa. Merkitään tiedoiksi.</i>

2.23 Mielipide 23

Mielipide 23, 7.8.2025	Vastine
342 henkilön allekirjoittama adressi ja 336 henkilön allekirjoittama adressi Arvoisa kaupunginjohtaja Oheinen adressi on laadittu Pennala-Virenojan alueen asukkaiden muiden ja alueesta huolestuneiden tahojen toimesta. Se kokoaa yhteen laajaa huolta siitä, miten suunniteltu aurinkovoimala hanke vaikuttaisi kyläalueen maisemaan, luontoarvoihin ja yhteisön identiteettiin. Adressiin on kertynyt merkittävä määrä allekirjoituksia lyhyessä ajassa, mikä osoittaa asian yhteiskunnallisen painoarvon ja paikallisen merkityksen. Allekirjoituksia kertyi yhteensä 356. Adressi on ollut avoimena adressit.com -sivustolla aikavälillä 1.7. - 6.8.2025. Esitämme, että: • Adressi otetaan viralliseen käsittelyyn kaupunginhallituksessa ja esitetään kaupunginvaltuustolle • Adressi esitellään kaupunginvaltuutetuille päätöksenteon tueksi, kun kaava-asiaa käsitellään valtuustossa	<i>Yleiskaavan laatiminen kuuluu kunnan toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualueen rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen. Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.</i> <i>Osayleiskaavaprosessissa on noudatettu ja tullaan noudattamaan alueidenkäyttölain mukaisia vuorovaikutus- ja osallistamismenettelyjä. Lisäksi kaavaprosessi laaditaan alueidenkäyttölain edellyttämät riittävät selvitykset kaavan merkittävien vaikutusten arvioimiseksi – kaavan vaikutuksia selvitetessä ja arvioitaessa otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Selvitysten riittävydestä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset (mm. LVV sekä alueellinen vastuumuseo). Esitetyt huolenaiheet ovat keskeisiä arviointikokonaisuuksia, ja niiden johdosta kaavaehdotukseen EN/au-alueiden</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

• Aurinkovoimalahanke tulee keskeyttää ja kehittää kaavoitusta jatkossa aiempien kaavojen pohjalta alueen ominaispiirteitä ja asukkaita kunnioittaen • Päätöksenteossa tulee huomioida maiseman, ympäristön ja yhteisön arvo - ei pelkästään taloudellista hyötyä. Me allekirjoittaneet emme vastusta uusiutuvaa energiaa sinällään, vaan haluamme varmistaa, että kehitys tapahtuu harkitusti, ympäristöystävällisesti ja yhteisöä kuunnellen. Toivomme, että adressihuomioidaan päätöksenteossa ja että sen sisältämä huoli saa ansaitsemansa vastaanoton. -- Sekä Virenojan Jokilaakso että Pennalan avoimet viljelys- ja peltomaisemat ovat korvaamaton osa Orimattilan identiteettiä. Ne eivät ole pelkkä näkymä - ne ovat kotejamme, arkeamme, historiaamme ja yhteisöllisyyttämme. Aurinkovoimala vaikuttaisi merkittävästi alueen viihtyvyyteen, asuinympäristön vetovoimaan sekä kiinteistöjen arvoihin ja sijoittuiksi pohjavesialueille. Emme vastusta uusiutuvaa energiaa vaan vaadimme, että sitä sijoitetaan kestävällä ja oikeudenmukaisella tavalla. Suunnitelmassa hankkeelle on arvioitu vahva positiivinen vaikutus työllisyyteen, mutta pidämme tätä arviota liioiteltuna. Rakentamisvaiheessa kuljetusyritykset, sähköalan ammattilaiset ja urakoitsijat hyötyvät varmasti projektista. Paneelien ylläpito hoituu kuitenkin pääosin etänä, jolloin paikallinen hyöty rakentamisen jälkeen jää todellisuudessa vähäiseksi. Olemme huolissamme siitä, että luontoselvitykset eivät ole kattaneet koko vuotta, jolloin monet lajit, luontotyytit ja niiden suojeluarvot voivat jäädä kokonaan huomioimatta. Päätöksiä ei tule tehdä puutteellisten selvitysten perusteella. Orimattila on meille koti, ei pelkkä investointikohde. Tällä adressilla haluamme osoittaa, että kaupungin päätösten tulee heijastaa myös asukkaiden arvoja ja ääntä. Me emme hyväksy sitä, että Virenoja ja Pennala muutetaan paneelikyläksi. Tämä on vetoamus koko Orimattilan puolesta. Me haluamme kaupungin, jossa kehitys tapahtuu ihmisten hyväksi - ei heidän kustannuksellaan. Me vaadimme hankkeen keskeyttämistä ja asukkaiden äänen kuulemista.	<i>määrää karsitaan merkittävästi ja etäisyyksiä asutukseen lisätään.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>
--	--

2.24 Mielipide 24

Mielipide 24, 6.8.2025	Vastine
Mielipide koskien kaavaluonnosta: Vähä-Sorrilan ja Virenojan aurinkovoimalahankkeet	Kaavaprosessin myötä kaavaluonnos jalostuu kaavaehdotukseksi saadun osallis- ja

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Vastustan Orimattilan Vähä-Sorrilan (65–80 MW) ja Virenojan (100 MW) alueille suunniteltuja teollisen mittakaavan aurinkovoimalahankkeita. Vähä-Sorrilan alue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, ja Virenojan suunnittelualue kattaa jopa 170 hehtaaria, joista suuri osa on avointa peltoa sekä metsäistä ympäristöä. Hankkeet muuttaisivat alueiden luonteen merkittävästi ja pysyvästi, rikkoen nykyistä maisemallista eheyttä. Aurinkopuistojen toteutuminen heikentäisi Orimattilan houkuttelevuutta asuinpaikkana. Erityisesti Vähä-Sorrilan alue sijaitsee keskeisen sisääntuloväylän varrella Lahden suunnasta, tarjoten tällä hetkellä miellyttävän ja rauhallisen maalaismaiseman, joka on yksi Orimattilan suurista vetovoimatekijöistä uusien asukkaiden silmissä. Teollinen aurinkovoimala tällä alueella antaisi sisääntulijalle täysin toisenlaisen, vähemmän viehättävän kuvan kaupungista. Alueella tehty maisemaselvitys osoittaa, että suunnittelualueella on huomattavaa maisemallista arvoa, joka vaarantuu hankkeen myötä. Myös alueen virkistyskäyttö kärsii merkittävästi, kun avoin ja luonnonmukainen ympäristö muuttuu laajaksi tekniseksi tuotantoalueeksi. Tällä on kielteisiä vaikutuksia paitsi alueen viihtyisyyteen ja imagoon, myös nykyisten kiinteistöjen arvoon. Aurinkovoimahankkeet ovat ristiriidassa Orimattilan strategisten tavoitteiden kanssa, joiden mukaan kaupungin vetovoimaa ja asukkaiden pysyvyyttä tulisi vahvistaa. Haja-asutusalueiden idyllinen maisema on yksi Orimattilan tärkeimmistä kilpailutekijöistä – maisemaa hallitsevat aurinkopaneelikentät heikentäisivät tätä imagoa ja vaikeuttaisivat uusien asukkaiden houkuttelemista alueelle. Kyseiset hankkeet eivät täytä kestävä kehityksen, hyvän aluesuunnittelun eikä maiseman vaalimisen periaatteita. Tämän vuoksi vastustan aurinkovoimaloiden rakentamista esitetyille alueille ja pyydän, että hankkeiden vaikutukset arvioidaan uudelleen erityisesti maiseman, asuinrakentamisen sekä virkistyskäytön näkökulmista.	<i>viranomaispalautteen sekä tarkentuneiden selvitysten myötä. Kaavan merkittäviä vaikutuksia mielipiteessä esitettyihin asioihin on arvioitu kaavaselostuksessa AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Vaikutusten arviointia täydennetään kaavaehdotusvaiheessa päivitettyjen suunnitelmien ja selvitysten pohjalta.</i>
--	--

2.25 Mielipide 25

Mielipide 24, 6.8.2025	Vastine
Virenojan koulun vanhempainyhdistyksen lausunto koskien Pennalan ja Virenojan aurinkovoimahankkeita Pennalan ja Virenojan alueille kaavaillut aurinkovoimahankkeet herättävät vakavaa huolta alueen asukkaissa. Alueita markkinoidaan luonnonläheisinä ja perheystävällisinä asuinpaikkoina, mutta samalla suunnitellaan massiivisia aurinkovoimaloita nimenomaan näiden asuinalueiden välittömään läheisyyteen – viljelysmaille ja metsiin.	<i>Kaavaprosessin myötä kaavaluonnos jalostuu kaavaehdotukseksi saadun osallis- ja viranomaispalautteen sekä tarkentuneiden selvitysten ja suunnitelmien myötä. Kaavan merkittäviä vaikutuksia mielipiteessä esitettyihin asioihin on arvioitu kaavaselostuksessa AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Vaikutusten arviointia täydennetään kaavaehdotusvaiheessa päivitettyjen suunnitelmien ja selvitysten pohjalta.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Oppilasmäärien laskiessa Virenojan koulun tulevaisuus on tarkastelun alla. Tämä tekee alueen vetovoimasta entistäkin tärkeämmän tekijän. Virenojan on oltava houkutteleva erityisesti lapsiperheille. Suunniteltu aurinkovoimala uhkaa heikentää alueen vetovoimaa merkittävästi, mikä voi pysäyttää mahdollisen muuttoliikkeen ja vaarantaa koulun toimintaedellytykset.

Me vanhempainyhdistyksessä olemme huolissamme siitä, miten suunnitteilla oleva laaja aurinkovoimalahanke vaikuttaa alueen vetovoimaan. Aurinkopaneelikentät, jotka saattavat ulottua aivan kotien ja pihapiirien tuntumaan, eivät luo kuvaa viihtyisästä, luonnonläheisestä maaseutuasumisesta – päinvastoin. Hankkeiden vaikutukset paikallisiin asukkaisiin ovat merkittävät ja pääosin negatiiviset. On täysin kohtuutonta, että yksittäisiä koteja voidaan ympäröidä paneelikentillä joka suunnasta. Suunnitteilla olevat hankkeet heikentävät alueen asumisviihtyvyyttä, estävät uusien asukkaiden houkuttelemisen ja johtavat kiinteistöjen arvon alenemiseen.

Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaan aurinkovoimaa tulisi ensisijaisesti sijoittaa rakennettuun ympäristöön, turvetuotantoalueille ja joutomaille. Peltojen ja metsien käyttöä tulisi välttää. Orimattilassa ollaan nyt toimimassa päinvastoin: suunnitellut voimalat uhkaavat maisemallisesti arvokkaita peltoja ja hiilinieluinä toimivia metsiä. Tällainen toimintamalli ei ole kestävä, eikä se edusta vastuullista vihreää siirtymää. Millaiseksi Orimattila haluaa tulevaisuutensa rakentaa ja mitä arvoja se heijastaa toiminnallaan? Tällä hetkellä viesti on selvä: luonto, maisema ja asukkaat ovat toissijaisia, raha ja megawattit ratkaisevat.

Toivomme, että aurinkovoimahankkeen laajuus arvioidaan uudellaan, huomioiden sen vaikutukset maisemaan, asutukseen, luontoarvoihin, kylämme elinvoimaisuuteen ja koulumme tulevaisuuteen. Elinympäristöllä on merkitystä; lapsuus aurinkopaneelien saartamana ei ole sama kuin viihtyisässä peltomaisemassa. Pyydämme ottamaan huomioon Ympäristöministeriön suositukset. Toivomme myös, että alueen asukkaat otetaan aidosti mukaan keskusteluihin ja päätöksentekoon.

Toivomme, että kaupungin päättäjät kuulevat Virenojan kyläläisten huolen ja tekevät päätöksiä, jotka mahdollistavat kestävä kehityksen niin ympäristön kuin yhteisöjen näkökulmasta. Kestävä kehitys ei voi tarkoittaa sitä, että yhden alueen hyvinvointi uhrataan. Nyt on kyse siitä, millaiseksi Orimattila halutaan rakentaa – tulevaisuutta ei voi rakentaa paikallisten ihmisten hyvinvoinnin kustannuksella.

Aurinkovoimapuistot voivat tuoda mukanaan lukuisia etuja, jotka voivat jopa parantaa alueen vetovoimaa. Niiden tuottama puhdas energia auttaa vähentämään hiilidioksidipäästöjä, ja edistää Orimattilan mainetta ympäristöystävällisenä ja kestävässä paikkana asua. Aurinkovoimapuisto voi myös toimia oppimismahdollisuutena ja -ympäristönä lapsille ja nuorille, tarjoten kouluille ja yhteisölle tietoa uusiutuvasta energiasta ja ilmastomuutoksen torjunnasta.

Pennala-Virenojan osayleiskaavassa osoitettu aurinkovoimapuisto pyritään toteuttamaan niin, että aurinkovoimalat harmonisoituvat ympäristöönsä. Paneelien sijoittaminen ja luonnolliset maisemointiratkaisut voivat minimoida visuaalisia haittoja. Huolellisesti suunnitellut aurinkovoimalat eivät vähennä alueen maisemallista arvoa, vaan voivat olla symbolina Orimattilan kaupungin sitoutumisesta ympäristönsuojeluun ja kestäväan kehitykseen.

Aurinkovoimapuistot tarjoavat osaltaan mahdollisuuden parantaa alueen taloudellista tilannetta esimerkiksi kiinteistöverotulojen muodossa. Kestävä kehityksen edistäminen voi olla myös houkuttelevaa lapsiperheille ja uusille asukkaille.

Kaavaehdotukseen EN/au-alueiden määrää karsitaan merkittävästi ja etäisyyksiä asutukseen lisätään ottaen huomioon saadut viranomaislausunnot, osallispalaute sekä täydentyneet selvitykset.

Kaavan lopullinen hyväksymispäätös hyväksymisvaiheessa on luottamushenkilöiden päätös.

2.26 Mielipide 26

Mielipide 26, 5.8.2025

Vastine

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Pennala-Virenoja aurinkovoimalahanke, osayleiskaavan luonnos

Kaava-alueelle kuuluvina maanomistajina vaadimme hankkeen keskeyttämistä ja sijainnin tarkastelua uudelleen. Suunnitteleme aurinkovoimalaa Orimattilan vetovoimaisimmalle alueelle, mikä tulee vähentämään asukasviihtyvyyttä, alueella sijaitsevien kiinteistöjen arvoa sekä tonttien ja kiinteistöjen myyntiä. Orimattilan yritysystävällisyydellä ei voi ratsastaa asukkaiden edelle, minkä vuoksi näin suuria voimalahankkeita tulisi suunnata Orimattilan vähäasutetuimmille alueille. Vaikutusten arviointi on tehty puutteellisesti eikä luvutulla tavalla vastaten YVA-menettelyssä tehtäviä arviointoja.

Suunnittelualueeseen kuuluvat metsä- ja pohjavesialueet ovat jätettävä koskemattomiksi vedoten valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin elinvoimaisesta luonto- ja kulttuuriympäristöstä sekä luonnonvaroista ja terveellisestä ja turvallisesta elinympäristöstä sekä MRL: 137 §:n mukaisesti edellytyksiin, mitä kaavaluonnos ei nykyisellään vastaa. Maakuntakaavassa Kuivistonmäki on merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti merkittäväksi alueeksi. Mainittakoon, että suunnitelmassanne Kuivistonmäen lisäksi paneeleita on sijoitettu myös useille muille alueille, jotka ovat merkitty maakunnallisesti merkittäviksi alueiksi. Kyseisillä alueilla harvennushakkuutkin ovat vaatineet kaupungilta maisemointiluvan, mutta nyt metsää ollaan kaatamassa kokonaan paneelien edestä pois. Lisäksi Kuivistonmäellä on tunnistettu hiilimiilun muinaisjäänös, joka on suunniteltu jätettäväksi suoraan aurinkovoimalakentän alle. Hiilimiiluja suojellaan Muinaismuistolain (259/1963) perusteella, johon tulisi hakea viranomaisen kajoamislupa.

Kulttuuriympäristön ja maiseman lisäksi metsät ensisijaisesti muodostavat elintärkeitä viheryhteyksiä. Luonnonsuojelulain yleisperiaate 5 § velvoittaa säilyttämään luonnon monimuotoisuutta ja ekologisista yhteyksiä. Viheryhteys mahdollistaa lajien liikkumisen, vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemien kestävyyttä, myös ilmastonmuutosta vastaan. Suunnittelussa on tärkeää turvata kriittiset viheryhteydet, jotta eläimistön ja kasviston luonnolliset reitit eivät katkea rakentamisen seurauksena. Kuivistonmäellä on kaavassakin esitetty kriittinen viheryhteys, joka ollaan nyt aurinkovoimakentillä käytännössä katkaisemassa tai merkittävästi pirstaloittamassa. Kuivistonmäellä on useampia isoja nisäkkäitä, jotka käyttävät kyseistä aluetta reittinä. Aurinkovoimalakenttien väliin jätettävät kulkureitit eivät toimita viherreitien virkaa, koska ne eivät tarjoa suojaa eikä luonnonmukaista ympäristöä. Fortumin teettämät selvitykset ekologisesta verkostosta näyttävät hyvin puolueellisina. Uudet viheryhteydet ovat suunniteltu osittain aurinkopaneelien päältä ja mutkitellen aurinkopaneelien välistä eivätkä mukaile luonnollista viheryhteyttä. Maakuntakaavoissa osoitetuille luonnon

Pennalan alue on valikoitunut aurinkovoiman hankealueeksi, koska alue on kooltaan sekä sijainniltaan tarkoitukseen hyvin soveltuva ja alueella sijaitsee Fingridin sähköasema. Maankäytöllisesti hanke tukee alueen kehitystä laajentaen pohjoispuolelle sijoittuvaa Pennalan teollisuusaluetta sekä hyödyntäen olemassa olevaa infrastruktuuria.

Kaavaratkaisu ja vaikutusten arviointi täydentyvät ja hioutuvat kaavaprosessin edetessä. Selvitykset ja vaikutusten arviointi laaditaan alueidenkäyttölain mukaisesti ja tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa.

Suunnittelun tavoitteena on tasapainottaa ja yhteensovittaa uusiutuvan energiantuotannon, asukkaiden elinympäristön laadun ja Orimattilan vetovoiman näkökohdat. Tehtävillä rajauksilla ja suojavyöhykkeillä varmistetaan, ettei asukasviihtyvyys tai kiinteistöjen käytettävyyks heikkene kohtuuttomasti.

Maakuntakaavan mukaisuudesta lausuu maakunnan liitto (Päijät-Hämeen liitto), ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta alueellinen vastuumuseo (Lahden museot).

Kaavaehdotukseen EN/au-alueiden määrää karsitaan merkittävästi myös Kuivistonmäen alueelta. Merkittävä paneelialueiden poisto erityisesti metsäalueilta parantaa alueen ekologista verkostoa ja viheryhteyksiä. Myös muistutuksessa esitetty muinaisjäänös jää paneelialueiden ulkopuolelle.

Viheryhteyksiä ja ekologisista yhteyksiä huomioidaan osayleiskaavatyössä vähentämällä aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) määrää merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnosvaiheeseen.

Kuivistonmäen kautta kulkeva Kuivistonmäkiniminen tieyhteys säilyy edelleen asukkaiden käytössä. Aurinkovoimalahankkeen toteuttaminen ei rajoita jokaisenoikeuksien käyttöä hankealueen ulkopuolisilla maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla.

Pohjavesiin liittyen kaavaprosessissa tehdään viranomaisten edellyttämät selvitykset, ja tätä kautta vaikutusten arviointi, ja kaavassa osoitetaan luonnollisesti asianmukaiset, kattavat merkinnät määräyksineen. Myös ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskiello suojelee pohjavesiä riippumatta kaavasta. Aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) vähennetään merkittävästi pohjavesialueilta. Erilaisia maankäytön muotoja ja pohjavesien hyvää tilaa on voitu yhteensovittaa hyvin

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

viherverkoston ydinalueille ja niiden välisille arvokkaille yhteisalueille ei tule lainkaan suunnitella metsiä merkittävästi pirstovaa maankäyttöä. Maakuntakaavaa alemmassa kaavoituksessa tulee huolehtia riittävästä yhteyksien säilymisestä riittävän kaavavarauksin ja velvoittavin määräyksin.

Viheryhteyden lisäksi Kuivistonmäelle on merkitty ohjeellinen ulkoilureitti, mikä on hyvin aktiivisessa käytössä niin pyöräilijöiden kuin kävelijöidenkin osalta. Luonnoksessa ei ole esitetty vaihtoehtoisia ulkoilureittejä. Aurinkovoimaloiden väliin jätettävät kulkureitit eivät ole käyttötarkoituksen mukaisia ulkoilureittejä, koska ne eivät ole suunniteltu virkistykseen vaan ovat ajatuksella ”vain tilaa kulkea”.

Luonnonsuojelulakiin 55 § vedoten aurinkovoimalaa ei tulisi nykyisen lajiston vuoksi sijoittaa Kuivistonmäelle. Luontoselvityksessä todettiin Kuivistonmäellä olevan huomionarvoisia pesimälintulajeja ja niiden keskittymiä, jotka on suositeltu huomioitavan maankäytön suunnittelussa. Aurinkovoimalan kaavaluonnoksessa huomionarvoisten lintujen keskittymästä ollaan kaatamassa metsää. Lisäksi luontoselvityksessä todettiin, että lepakkojen kartoittaminen kannattaa aloittaa yleisökyselyllä. Yleisökyselyä tai tarkempaa selvitystä ei ole kuitenkaan tehty. Kuivistonmäellä on lepakko havaintoja, joten selvitys on aiheellista tehdä.

Kuivistonmäki on merkitty tärkeäksi pohjaveden valuma-alueeksi, jonka suojelu on säädetty ympäristösuojelulaissa (YSL, 5277/2014). Mäen päällä on myös lähde, jota ei ole merkitty selvityksiin. Pohjavesi virtaa etelästä pohjoiseen, pelkästään jo Kuivistonmäen pohjoispuolella kolme kotitaloutta käyttää pohjavettä talousvetenään. Jo rakennusaikaiset maanmuokkaukset, kuten telineiden perustukset, kaapelikaivannot ja hiekkateiden perustukset voivat muuttaa valunnan käyttäytymistä, tiivistää maata tai poistaa suojamaakerroksia. Myöhemmin myös paneelialustat voivat lisätä pistekuormitusta ja paikallista maaperään eroosiota, etenkin sateella, jolloin valumakäyttäytyminen voi muuttua tai saastumisriski nousta. Aurinkovoimalakentillä käytetään kemikaaleja kasvuston kasvun estämiseen sekä aurinkopaneeleiden puhdistukseen, mitkä voivat saastuttaa pohjaveden. Lisäksi riskit erilaisista vuodoista ovat luonnollisesti olemassa. Ympäristösuojelulakiin 17 § ja 133 § vedoten toimintaa ei saa sijoittaa siten, että siitä aiheutuu vaaraa pohjavedelle sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin 72 § vedoten rakentamisesta ei saa aiheutua haittaa pohjavesialueelle. Valtioneuvoston periaatepäätökseen vedoten pohjavesien suojelusta (1998/päivitys 2021) tärkeille pohjavesialueille ei tule sijoittaa sellaista toimintaa, josta voi aiheutua: haitallisia aineita maaperään tai valunnan muutos. Pelastuslakiin 379/2021, 3 § ja 9 § nojaten pohjavesialueilla ei saa olla toimintaa, joka

esimerkiksi Lahden Renkomäessä ja Hollolan Salpakankaalla

Aurinkovoimaloita varten tullaan rakentamaan uusia huoltoteitä, ja alueen rakentamisessa ja toiminnassa tullaan hyödyntämään olemassa olevaa yksityistiestä. Yksityistiestöön tullaan kohdentamaan luonnollisesti parannus- ja kunnostustoimenpiteitä tarpeen mukaan. Osayleiskaavatyötä varten on laadittu meluselvitys, ja osayleiskaavan yleismääräyksissä on annettu veloitteet melun selvittämiseen sekä mahdollisesti tarvittavien meluntorjuntatoimenpiteiden esittämiseen rakentamislupavaiheessa.

Selvitykset ja vaikutusten arviointi laaditaan alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä tavalla, tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa.

Yhteysviranomainen on antanut lausuntonsa, ettei hankkeessa ole tarvetta soveltaa erillistä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

tulipalotilanteissa aiheuttaa sammutusvesien myrkyllisyyttä, kuten muuntajat ja kaapeloinnit. Alueelle kuuluu yksityisteitä, joiden läpi ei saa rasiteoikeudetta ohjata liikennettä. Yksityisteitä ei ole mainittu suunnitelmissa mitenkään. Liikenteeseen liittyen arvioinnissa on todettu, ettei aurinkovoimala lisää merkittävästi liikennettä. Kuitenkin liikenteen läheisyyteen sijoitettu suuri paneelikenttä heijastaa voimakkaasti ääniä, joita entisestään voimistaa kaadettavaksi suunniteltu metsä ja kaikua lisää ympäröivän alueen ollessa vanhaa merenpohjaa. Kaava-alueelle sijoittuu useampia kotitalouksia, joten meluselvitys on syytä tehdä asumisterveellisyyteen vedoten. Meluselvityksen tulee koskea paneelien lisäksi suunniteltuja aurinkovoimalaan liittyviä rakennuksia Pennalan teollisuusalueella. Käytännössä arvioinneissa tunnistetaan paljon luontoarvoja ja muita hankkeeseen vaikuttavia tekijöitä, mutta niiden huomiointi on jäänyt lopulta hyvin puutteelliseksi. Selvitykset näyttävät hyvin puolueellisenä eikä luonnoksen suunnittelussa ole huomioitu mitenkään paneelikenttien lähialueen asukkaita tai maanomistajia. Fortumin toimesta tehty oheismateriaalina toimiva video paneelialueista on hyvin kyseenalainen. Paneelikentät eivät ole mittasuhteessa ja videoon on jätetty metsiä, joita on suunniteltu kuitenkin kaadettavaksi. Tähän teollisen kokoluokan hankkeeseen tulisikin soveltaa puolueettomasti YVA:ta sekä jalkautua asukkaiden ja maanomistajien pariin jo suunnitteluvaiheessa. Elinympäristön terveellisyydellä ja viihtyvyydellä on väliä.	
---	--

2.27 Mielipide 27

Mielipide 27, 9.8.2025	Vastine
Aloitan palautteeni musiikin maalatessa matkaani. Katson maalaismaisemaa ja ymmärrän, kuinka onnellinen voikaan olla hän. Toisena: Ahonlaitaa, minä ilman paitaa. Kolmas ehkäpä suosikkini Porvoon jokke lähin soutamaan. Ts. kun 43 vuotta sitten tänne muuttaessamme, nuo kaikki olivat hyvinkin ajankohtaiset asiat ja ovat edelleenkin. Toivon/uskon ja haluan niiden jäävän myös meidän jälkeemme tuleville jälkipolville. Tässä pelloilla olen nähnyt ihan viimevuosina suden jolkottavan pihan poikki tielle, metsäkauriit syövät puutarhassani omenoita, kettu viipottaa peltöjen poikki. Ruisrääkkä soittaa omaa säveltään, samoin työttöhyppä Tuhannet, kymmenentuhannet muuttolinnut kokoontuvat pelloille,keväin, syksyisin. Siellä on hanhia, joutsenia ja kurkia, joiden ikiaikaan huuto halkoo tienoota. Hirvet nousevat joelta tielle katsomaan autoilijaa. Jatkaen peltöjen poikki metsään, joka myös on tarkoitus kaataa paneelien tieltä.	<i>Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Voiko luonto enää kauniimpi olla, mielestäni ei. Siksi olisi suorastaan pyhäinhäväistys tuoda näille pelloille aurinkopaneelit, jotka sotkevat luonnon kiertokulun aivan piloille. Teen kaikkeni, ettei niin kävisi, vaikka olenkin myymässä taloani, Taidevinttiä navetan ylisillä ja tätä ihanaa pihapiiriä, jota varsinkin näyttelyvieraat ovat kehuneet sadoin, jopa tuhansin sanoin. Samoin ikaikainen kauppapaikka tuhoutuu pihatien alun kohdalla, paikka jossa meren rannalla tehtiin kauppaa. Tämän kohdan löysi [nimi poistettu] sekä [nimi poistettu], tutkiessaan ikivanhaa karttaa, jossa meri ulottui pihatien alkuun. Ostajat saapuivat veneillä ostamaan tuotteita, joita näillä pelloilla viljeltiin!

Emme saa taloamme myytyä, koska panelit ympäröivät meidät. On jopa tarjouksen tehneitä, jotka ovat vetäneet tarjouksen pois, kun ovat ymmärtäneet, miten paneelit tuhoavat heidän tulevat kotinsa ympäristön!

Ts. olemme jäämässä kotimme vangiksi, vaikka haluamme muuttaa helpommalle, elämämme viimeisiksi vuosiksi. Olen jo 73 v vanha mies ja vaimonikin 64 vuotias.

Kun tätä aurinkokennokenttä aloitettiin ja suunniteltiin, emme saaneet siitä mitään tietoa, vaikka näin olisi pitänyt tehdä. Sain tiedon kiinteistövälittäjältä. Voitte arvata, että olin kauhusta kankeana, kuullessani suunnitelman ja nähdessäni kartan sekä Forumin videon youtubesta.

Ainoa oikea lopputulos olisi mielestäni koko voimalakennojen ja hankkeen keskeytys. Koska tässä tuhotaan esim. Porvoonjoen suiston ikäinen seutu sekä kulttuurimaisema, niin kuin [nimi poistettu] hyvin totesi Orimattilan Sanomien lehtijutussa 24.6 eli ainakaan sitä ei saa pilata rakentamalla kennoja sen lähelle. Ainutlaatuinen paikka ainakin Orimattilan mittakaavassa, myös maakunnallisesti, ehkä jopa valtakunnallisesti.

Tästä Porvoonjoen vartta käyttävät virkistysalueen niin Pennalan, kuin Virenojan asukkaat. Tämä rauhan tyyssija tuhotaan täysin näillä aurinkokennoilla!!!!

Myös polkupyöräilijöitä, moottoripyöräilijöitä sekä autoilijoita kulkee kesäisin jopa satoja parhaana viikona.

Jos ajatus koko hankkeen kaataminen tuntuu liian isolta, haluamme ainakin 250 metriä suojaetäisyyttä talostamme. Silloin olisi, ehkä, mahdollista saada talomme myytyä oikealla hinnalla tai edes ylipäättään saada tämä miljöö myytyä. Kiitos ymmärryksestänne hyvät Orimattilan poliitikot! Niinkuin ranskalainen kirjailija Antoine Dr Saint-Exuperyn Pikku Prinssi kirjassa tämä päähenkilö sanoo: Vain sydämellään näkee oikein. Kiitos, että katsotte hätämme myös sydämellänne

2.28 Mielipide 28

Mielipide 28, 9.8.2025

Vastine

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Lausunto koskien Pennala-Virenoja -alueen osayleiskaavaluonnosta ja suunniteltua aurinkovoimahanketta kohtaan.

Asumme ja omistamme kiinteistön Virenojalla osoitteessa Vanha Lahdentie 102. Samassa osoitteessa toimii yrityksemme Finspecta Oy. Vastustamme nykyisen muotoista kaavahanketta siinä muodossa, joka mahdollistaisi laajan aurinkovoimapuiston rakentamisen alueelle.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita kymmeniä asuinkiinteistöä ja vaikutusalueella asuu satoja ihmisiä, joihin hanke välittömästi vaikuttaisi.

Aurinkovoimapuisto muuttaisi olennaisesti asuinympäristöämme, elinolosuhteitamme ja voi pahimmillaan vaikuttaa ihmisiin ja heidän omaisuuteensa jopa ylisukupolisesti.

Perustelut

1. Maisema- ja kulttuuriarvot

Hanke sijoittuu kahdelle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Virenojan kulttuurimaisemiin. Näiden arvojen säilyminen edellyttää nimenomaan visuaalisten arvojen ja lähimaiseman varjelemista. Suunnitellut aurinkopaneelikentät ovat teollisia rakenteita, jotka turmelisivat pelto- ja kylämaisemat peruuttamattomasti. Nykyinen kaava muun muassa määrittelee viereisen Lähdepellon kaavamerkinnällä "MA" eli maisemallisesti arvokas peltoalue. Tuntuu uskomattomalta että tämä pyyhkäistäisiin pois ja korvattaisiin teollisuusalueella.

2. Luontoarvot

Hankealueella ja sen läheisyydessä sijaitsee merkittäviä luontoalueita, jotka ovat tärkeitä niin luonnon monimuotoisuudelle kuin paikallisille asukkaille. Kiinteistömme viereinen Lähdepelto on joka vuotinen muuttolintujen laskeutumispaikka. Paikalla on pysähtynyt useampana vuonna valtavia jopa tuhansien yksilöiden valkoposkikhanhi parvia. Pellolla tapaa usein myös joutsenia, fasaaneja ja peuroja. Meidän tontilla tavataan säännöllisesti lepakoita ja muutaman kerran tontilta on todistettavasti bongattu myös erittäin uhanalainen viherpeippo. Nähdäkseni alueen pellot ja metsänreunat ovat tärkeitä lintujen pesimä- ja ruokailualueita. Virenojalla tavataan jatkuvasti lintubongareita kiikareineen ja kameroineen, joka osaltaan vahvistaa käsitystä alueen ainutlaatuisuudesta. Näitä vaikutuksia ei ole mielestäni huomioitu nykyisessä kaavaluonnoksessa riittävällä vakavuudella.

3. Suojaetäisyys ja asumisvihiytyvyys

Osayleiskaavaluonnos sallii paneelikenttien sijoittamisen vain 50 metrin päähän asuinkiinteistöistä. Tämä on kestäväntöntä sekä asumisvihiytyvyyden kannalta ja loukkaa asukkaiden oikeusturvaa. 50m suojaetäisyys ja myös ristiriidassa muiden vastaavissa hankkeissa suositeltujen suojaetäisyyksien kanssa. Mielestäni vähimmäisvaatimus

Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen saatujen mielipiteiden ja viranomaislausuntojen perusteella. Asuinkiinteistöjen läheisyydestä on poistettu tuotantoaluumerkintöjä (EN/au) / paneelialueita maisemaan ja ihmisten elinoloihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Asemakaavaan on myös osoitettu suojavyöhykkeet.

Yleiskaavan laatiminen kuuluu kunnan toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualueen rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen.

Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.

Maisema- ja luontovaikutusten arviointi tapahtuu muun vaikutusten arvioinnin ohella tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Samalla arvioidaan osayleiskaavalle asetettujen sisältövaatimusten täyttymistä (AKL 39 §). Sisältövaatimukseen kuuluu mm., että yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. AKL 39.2 §:ssä tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Selvitykset ja vaikutusten arviointi täydentyvät ja hioutuvat kaavaprosessin edetessä.

Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määriteltyyn käyttötarkoitukseen.

Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisvihiytyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

olisi että tontin rajojen ympärille tulisi taata vähintään 200-300m suojavyöhyke.

Vaikka suojaetäisyys olisi satoja metrejä aurinkovoimalan läheisyys vaikuttaisi siitä huolimatta negatiivisesti kiinteistöjen arvoon ja myytävyyteen. On selvää, että suuri osa nykyisestä asumisviihtyvyydestä perustuu avoimeen maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon läheisyyteen – ominaisuuksiin, jotka hanke poistaisi. Virenojalle kotinsa perustaneet ovat nimenomaisesti valinneet alueen näiden asioiden takia.

4. Omaisuudensuoja

Jo Suomen perustuslaki määrittelee omaisuudelle suojan. Aurinkovoimapuiston toteutuminen heikentäisi merkittävästi kiinteistömme arvoa ja myytävyyttä. Teen itse työtä asuntokauppojen parissa ja olen käynyt keskusteluja hankkeen vaikutuksista aluetta tuntevien kiinteistövälittäjien kanssa. Välittäjien hyvin yksimielinen näkemys on että toteutuessaan panelikentät tulevat laskemaan kiinteistöjen arvoa merkittävästi. Pelkkä hankkeen vireillä olon aiheuttama epävarmuus on aiheuttanut potentiaalisten ostajaehdokkaiden perääntymisen kaupoista. Yhden kiinteistövälittäjän mukaan asuntokauppa alueella on ”täysin jäissä”.

Meidän koti on arkkitehti Markku Vaaran nimenomaan tähän ainutlaatuiseen peltomaisemaan suunnittelema kokonaisuus, missä isot ikkunat, parveke ja terassit on suunnattu juuri näiden laakeiden peltomaisemien suuntaan, joihin nyt on suunnitteilla valtavat panelikentät. Talomme sijaitsee soraharjun laella, missä yläkerran lattia on yli kymmenen metriä viereisten peltojen tason yläpuolella. Näkymä ulottuu useiden kilometrien pituudelle ja korkeusasemansa takia panelikenttiä on täysin mahdoton maisemoida piiloon. Useiden muidenkin kiinteistöjen päänäkömä suuntautuu suoraan hankealueelle ilman suojaavaa metsävyöhykettä.

Toteutuessaan hanke tulee romahduttamaan lähikiinteistöjen arvon ja pelkoni on että tulee tekemään niistä lähes myyntikelvottomia. Väitän että alueen asukkaista suurimmalla osalla pääosa varallisuudesta on kiinni juuri näissä kiinteistöissä ja hankkeen toteutuminen olisi alueen ihmisille henkilökohtainen ja taloudellinen tragedia. Asia joka vaikuttaa ihmisiin ja heidän perheisiin taloudellisesti jopa ylisukupolisesti.

5. Orimattilan imago

Alueena Virenoja ja Pennala ovat muutoinkin huono ratkaisu tällaiselle rakentamiselle. Lahti -Orimattila tie on hyvin vilkas. Siinä kulkee päivittäin jopa 10 000 autoa ja tie toimii Orimattilan käyntikorttina pohjoisesta tulevan liikenteen suuntaan. Nykyinen tie on upeimmillaan juuri niillä kohdin missä tieltä aukeaa kilometrien mittainen laakea kumpuilevia peltomaisemia. Mielestäni tien vierustat tulee suojata jo siitä syystä että mielestäni Orimattilan imago kuntana kärsii siitä että nykyisen sijasta tietä

asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneelien alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet.

Muutoin merkitään tiedoksi.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

ympäroisi nykyisen upean maiseman sijasta kylmä teollisuus alue. Vetoan teihin päättäjinä että ajattelisitte asiaa myös tältä kantilta. Orimattila ansaitsee parempaan.

Vaatus

Aurinkovoimahanke Pennala-Virenoja -alueelle aiheuttaisi merkittävää ja pysyvää haittaa alueen asukkaille, maisemalle, kulttuuriarvoille, luonnolle ja Orimattilan kunnalle. Hankkeen vaikutuksia ei ole valmistelussa arvioitu riittävällä perusteellisuudella, ja suunnitelma on ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa.

Pyydämme Orimattilan kaupunkia huolehtimaan siitä, että alueen asukkaiden ja kiinteistönomistajien oikeudet ja ympäristön arvot turvataan, ja että päätöksenteossa huomioidaan pitkäaikaiset ja palautumattomat vaikutukset. Esitämme, että:

1. Osayleiskaavaa ei vahvisteta siten, että se mahdollistaa aurinkovoimapuiston rakentamisen nykyisen suunnitelman mukaisessa muodossa.

2. Mikäli hanke etenee, kaava palautetaan valmisteluun, jotta:

- Arvioidaan vaihtoehtoiset sijoituspaikat ja hankkeen mittakaava.
- Määritellään kaavassa vähintään 250 metrin suojaetäisyys asutukseen.
- suoritetaan perusteellinen luontovaikutusten arviointi puolueettoman tahon toimesta.

2.29 Mielipide 29

Mielipide 29, 9.8.2025	Vastine
1. Kaavan vaikutukset arvokkaaseen maisema- ja kulttuuriympäristöön Kaava-alue sijoittuu kahdelle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle: Pennalan ja Virenojan kulttuurimaisemiin. Näiden alueiden erityispiirteitä ovat avarat viljelyalueet, perinteinen kylärakenne ja pitkälle säilynyt kulttuurimaisema. Kaavassa esitetty mittava aurinkovoimala muuttaa maisemarakennetta pysyvästi ja heikentää arvokkaan kulttuuriympäristön säilymisedellytyksiä. Tämä ei ole alueidenkäyttölain 39 §:n mukainen, jonka mukaan kaavan tulee vaalia kulttuuriarvoja ja maiseman ominaispiirteitä. Aurinkovoimalan rakenteet, kuten laajat paneelikentät, huoltotiestö ja mahdolliset muut rakennukset/varastot, muuttaisivat maiseman luonteen pysyvästi ja heikentäisivät merkittävästi kulttuurihistoriallisia arvoja. Kaavaselostuksen (s. 22–31) mukaan avoimet näkymät ja peltojen eheys ovat maisemallisesti tunnistettuja arvoja, joita kaava ei onnistu tässä muodossaan säilyttämään.	1. Kaavan vaikutukset arvokkaaseen maisema- ja kulttuuriympäristöön Kaavakarttaa on tarkennettu saatujen mielipiteiden ja viranomaislausuntojen perusteella. Asuinkiinteistöjen läheisyydestä on poistettu merkittävästi tuotantoaluemerkintöjä (EN/au) / paneelialueita maisemaan ja ihmisten elinoloihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Lisäksi aurinkovoimaloiden alueiden ja asutuksen välisiä suojaetäisyyksiä on tarkistettu ja ne osoitetaan kaavakartalla.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2. Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja eläimistöön

Kaava-alueella on useita ekologisesti merkittäviä luontokohteita, kuten viitasammakon lisääntymisalueita, saukon kulkureittejä Porvoonjoen varressa sekä maakunnallisesti tärkeä linnustoalue (MAALI). Suunnittelualueella esiintyy myös useita luonnontilaisia tai vähän heikentyneitä suotyyppisiä, joita ei voida korvata.

Aurinkovoimala-alue sijoittuu esimerkiksi näiden edellä mainittujen lajien elinympäristöihin tai niiden välittömästi läheisyyteen, ja kaavassa ei ole riittävästi arvioitu mahdollisia heikentäviä vaikutuksia – erityisesti valuma-alueiden muutoksia kosteikkoalueilla ja ekologisten yhteyksien katkeamista (s. 20–21).

Kaava-alue kattaa yli 270 hehtaaria, joten hanke vaikuttaa laajasti luonnonympäristöihin, erityisesti kosteikkoihin ja viheryhteyksiin. Vaikutukset ovat merkittäviä eikä niitä voida kaavaratkaisulla riittävästi lieventää.

Kiistatonta on, että hanke tulee vaikuttamaan näiden arvokkaiden kohteiden säilymiseen tulevaisuudessa, vaikka itse kaavassa ne olisi huomioitu säilytettäväksi. Jo pelkästään alueen rakennusaikaiset haitat (esimerkiksi voimalarakenteiden ja tiestön rakentaminen) tulevat vaikuttamaan näihin kohteisiin merkittävästi ja vaarantavat niiden säilymisen tulevaisuudessa.

3. Luontoselvitysten puutteet ja riittämätön lajistoarviointi

Kaavassa esitetyt luontoselvitykset (Metsänen 2024, FCG, Sitowise ym.) ovat lajiryhmävalikoimaltaan ja ajalliselta kattavuudeltaan liian kapeita, ottaen huomioon hankkeen laajuuden (270 ha) ja alueen monimuotoiset elinympäristöt. Selvitykset kohdistuivat lähinnä oletettuihin lajeihin (esim. liito-orava, viitasammakko, saukko), eikä niissä ole järjestelmällisesti tarkasteltu esimerkiksi uhanalaisia hyönteis-, sammal- tai sienilajeja, joiden elinalueita hankkeen vaikutuspiirissä voi olla.

Selvitykset on tehty vain yhtenä vuotena, mikä ei riitä varmistamaan monien lajien esiintymistä, erityisesti harvalukuisten ja satunnaisesti esiintyvien lajien kohdalla. Alueen sijoittuminen eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen ja viljelymaiseman kulttuurihistoriallisiin kerrostumiin lisää todennäköisyyttä löytää harvinaisia ja erityistä suojelua vaativia lajeja, joita ei ole nykyisillä menetelmillä riittävästi etsitty.

Näin ollen ei voida pitää osoitettuna, että kaavaratkaisu olisi luonnon monimuotoisuuden vaalimisen osalta riittävästi perusteltu.

Lisäksi kaavaselostuksessa esitetään mielestäni virheellisiä väittämiä mm. ”saukko on tottunut meluun” ja ”Aurinkopaneelien rakentamisella voi olla myönteisiä vaikutuksia linnustolle luomalla petoeläimiltä suojaisia aidattuja alueita” (s. 78). Selostukseen tulisi tarkentaa,

2. Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja eläimistöön

Maisema- ja luontovaikutusten arviointi tapahtuu muun vaikutusten arvioinnin ohella tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Samalla arvioidaan osayleiskaavalle asetettujen sisältövaatimusten täyttymistä (AKL 39 §). Sisältövaatimuksiin kuuluu mm., että yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. AKL 39.2 §:ssä tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Selvitykset ja vaikutusten arviointi täydentyvät kaavaprosessin edetessä.

Otetaan huomioon maakunnallisesti tärkeä linnustoalue (MAALI) aurinkopaneelialueiden sijoitussuunnitelmassa.

3. Luontoselvitysten puutteet ja riittämätön lajistoarviointi

Luontovaikutusten arviointi pohjautuu kattavaan ja perusteelliseen luontoselvitysaineistoon, joka on laadittu AKL 9 §:n mukaisesti ja tiiviissä viranomaisyhteistyössä, kaavan tehtävää ja tarkoitusta silmällä pitäen. Selvitykset täydentyvät kaavaprosessin edetessä.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

että mihin tutkittuun tietoon nämä väittämät luonnonvaraisten eläinten käyttäytymisestä perustuvat? Hakevatko linnut oikeasti suojaa petoeläimiltä aurinkopaneelien luota? Samassa kappaleessa kuitenkin todetaan, että paneelit voivat aiheuttaa linnuille törmäysriskin, joten siksikin tämä väittämä on hyvin ristiriitainen. Tällaiset väittämät voivat olennaisesti vaikuttaa kansalaisten mielipiteisiin hankkeesta ja antaa heille virheellistä kuvaa siitä, että aurinkopaneelien rakentamisesta voisi muka olla hyötyä näille eläinlajeille. Nämä vaikutustenarvioinnit luontoon ja sen lajistoon tulisi käydä läpi ja oikaista kaikki väittämät, jotka eivät perustu tutkittuun tietoon.

4. Ekologisten yhteyksien katkeaminen ja Porvoonjoen valuma-alue

Suunnittelualue katkaisee Päijät-Hämeen maakunnallisessa viherverkostotarkastelussa tunnistetun kriittisen viheryhteyden. Tällainen katkos heikentää eläinlajien liikkumismahdollisuuksia ja voi ajan myötä johtaa elinalueiden pirstoutumiseen. Lisäksi suunnittelualue kuuluu Porvoonjoen valuma-alueeseen ja rajautuu suoraan jokeen – tämä asettaa erityisiä vaatimuksia vesiensuojelulle. Kaavaselostuksen mukaan Porvoonjoen ekologinen tila on jo nyt vain tyydyttävä, eikä vaikutuksia pintavesiin voi pitää vähäisinä. Ekologisten yhteyksien säilyttäminen on luonnonsuojelulain ja alueidenkäyttötavoitteiden mukainen velvoite.

5. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) puuttuminen

Hanke on poikkeuksellisen laaja ja vaikutuksiltaan monialainen, mutta siitä ei ole tehty varsinaista YVA-menettelyä. Hämeen ELY-keskus totesi 9.8.2024 tekemässään päätöksessä (HAMELY/1179/2024), ettei ympäristövaikutusten arviointimenettelyä tarvitse soveltaa. Päätös perustuu suppeaan tarveharkintaan, eikä se ota huomioon hankkeen yhteisvaikutuksia alueen luontoarvoihin, kulttuurimaisemaan ja vesistöihin.

Tätä arviointia voidaan perustellusti pitää riittämättömänä, koska:

- Hankkeen laajuus (270 ha, 220 MW) on valtakunnallisestikin poikkeuksellinen aurinkovoimahankkeeksi.
- Vaikutukset kohdistuvat arvokkaisiin luontokohteisiin, pohjavesialueisiin, maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöön.
- Vaikutusten yhteisvaikutuksia muihin aluekehityshankkeisiin ei ole arvioitu kattavasti.

Näin ollen voidaan katsoa, että YVA-menettely olisi ollut tarpeellinen, jotta vaikutukset olisi voitu arvioida riittävässä laajuudessa ja kansalaisten osallistumisoikeudet olisi turvattu.

4. Ekologisten yhteyksien katkeaminen ja Porvoonjoen valuma-alue

Kaavakarttaa on tarkennettu saatujen mielipiteiden ja viranomaislausuntojen perusteella. Ekologisia yhteyksiä on huomioitu vähentämällä aurinkovoimaloiden alueita merkittävästi erityisesti metsäalueilta. Vesiensuojelua koskien annetaan tarvittavat kaavamääräykset.

5. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) puuttuminen

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (nykyinen Lupa- ja valvontavirasto) on antanut päätöksensä siitä, ettei Pennala-Virenojan aurinkovoimahankkeessa ole tarpeen soveltaa YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Vaikutusten arviointi tehdään kaavoituksen yhteydessä alueidenkäyttölain mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto toimii kaavoituksessa ohjaavana viranomaisena YVA-menettelyn tapaan.

6. Maanomistajien asema ja oikeusvaikutteisuuden ongelmat

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

6. Maanomistajien asema ja oikeusvaikutteisuuden ongelmat Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että se toimisi suoraan rakentamisluvan perusteena. Tämä rajoittaa merkittävästi alueen maanomistajien ja asukkaiden oikeutta vaikuttaa tuleviin rakennushankkeisiin. Kaava ei anna selkeää mahdollisuutta poissulkea tontteja tai tiloja aurinkovoimahankkeen piiristä. Perustuslain 15 § suojaa omistusoikeutta, ja maankäyttö- ja rakennuslain 54 § edellyttää, että kaava ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa yksittäiselle maanomistajalle. Tämän kaavan soveltaminen rakentamisen suoraan ohjaamiseen voi vaarantaa nämä periaatteet ja aurinkovoimahanke kiistatta aiheuttaa kohtuutonta haittaa alueen asukkaille. 7. Yhteenveto ja vaatimukset Pyydän, että kaavaluonnosta ei hyväksytä nykyisessä muodossaan, vaan se palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Edellä asiakirjan kohdissa 1.-5. esitetyin perustein esitän, että: • Osayleiskaavaehdotusta ei tule hyväksyä esitetyn mukaisena, vaan se palautetaan uudelleen valmisteluun • Teetetään kattava ympäristövaikutusten arviointi (YVA-menettely) tai vaihtoehtoisesti menettelyn tarpeellisuus ainakin arvioidaan uudestaan • Vaikutukset luontoon, maisemaan ja kulttuuriympäristöön on selvityksessä aliarvioitu. Kaavaratkaisut tulee tarkistaa siten, että ne turvaavat maakunnalliset luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot, säilyttävät viheryhteydet sekä kunnioittavat maanomistajien oikeuksia • Luontoselvitykset ovat puutteellisia ja liian rajattuja (sekä lajistoltaan, että ajallisesti tarkasteltuna). Luontoselvitykset tulee toteuttaa pidemmällä ajanjaksolla tarkasteltuna, jotta vaikutustenarvioinnit on mahdollista tehdä riittävällä tarkkuudella • Kaavaselostuksen vaikutustenarvioinnit tulee käydä uudestaan läpi ja oikaista sieltä virheelliset väittämät, jotka eivät perustu mihinkään tutkittuun tietoon luonnonvaraisten eläinten käyttäytymisestä TAI lisätä niihin tieto, mihin tutkittuun tietoon väittämällä viitataan • Maanomistajien ja asukkaiden oikeudet eivät saa vaarantua, heidän vaatimuksensa on otettava täysimääräisesti huomioon kaavan valmistelussa	<i>Maanomistajien ja asukkaiden oikeus osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun on laajimmillaan kaavaprosessin yhteydessä. Juuri kaavalla määrätään, mihin eri maankäyttömuodot sijoittuvat. Mikäli jollekin tilalle ei osoiteta aurinkovoimaloiden aluetta (EN/au), ei alueelle myöskään tule aurinkovoimaloita. Kaava tulee olemaan merkintöjen osalta yksiselitteinen.</i> <i>Yleiskaavalle on asetettu kohtuullisuusvaatimus, eli se ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa – tästä säädetään AKL 39.4 §:ssä. Kohtuullisuuden arviointi on yksittäistapauksellista. Pennala-Virenojan osayleiskaavan kaavaratkaisussa pyritään siihen, ettei maanomistajille aiheudu AKL:ssä tarkoitettua kohtuutonta haittaa. Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen maisemaan, asutukseen ja elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.</i> <i>Pelkästään sitä, että aurinkopaneelit näkyvät kiinteistölle tai se, että aurinkovoimalan maisemavaikutukset yleisemminkin voivat mahdollisesti vaikuttaa kiinteistöjen arvoon aurinkovoimapuiston ulkopuolisella alueella, ei voitane pitää alueidenkäyttölain 39 §:n 4 momentissa tarkoitettuna kohtuuttomana hättana. Maanomistajilla on oikeus kehittää omistamiaan alueita. Kaavasunnittelussa huomioidaan, että ympäröiville kiinteistöille ei ulotu sellaisia kiinteistön käyttöä rajoittavia vaikutuksia, että niistä voitaisiin katsoa aiheutuvan AKL 39 §:n 4 momentissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa.</i> <i>Kaavaprosessi etenee ehdotusvaiheeseen ennen mahdollista hyväksymiskäsittelyä, ja kaavaprosessissa noudatetaan alueidenkäyttölain mukaista asiaan kuuluvaa vuorovaikutusta. Kaavaluonnos jalostuu kaavaehdotukseksi, ja tarkentunut kaavaehdotus tullaan asettamaan nähtäville AKL 65 §:n ja MRA 27 §:n mukaisesti, ja siitä tullaan pyytämään myös tarvittavat viranomaislausunnot.</i> <i>Muutoin merkitään tiedoksi.</i>
--	--

2.30 Mielipide 30

Mielipide 30, 8.8.2025	Vastine
-------------------------------	----------------

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Vastustan Pennala-Virenojan osayleiskaavaluonnokseen merkittyä teollisen mittakaavan aurinkovoimalan rakentamista.

Sijainti on täysin väärä monestakin syystä näin massiiviselle rakennelmalle, joka toteutuessaan muuttaa alueen luonteen ja käyttötarkoituksen kokonaan.

Kaavaluonnoksen epäkohdat

Kaavaluonnos on rumaa katseltavaa. Miten kukaan voi ihan vakavissaan ehdottaa tuollaista luonnon ja ihmisten elinpiirin tuhoamista? Henkilöt, jotka ovat päästäneet tämän edes luonnosvaiheeseen, eivät varmaan ole itse edes käyneet alueella. Suosittelemme aivan jokaiselle asiasta vähänkään kiinnostuneelle, saati päätöksentekoon osallistuville, että ottavat välittömästi polkupyörän alleen ja lähtevät tutustumaan kartan kanssa alueeseen. Siinä kummasti hahmottuu, että kyseessä on valtava alue. Tämä alue on paljon muutakin, kuin yksi hujaus autonratissa matkalla Lahteen. Täällä me asumme, täällä on meidän kodit ja käsittämättömän kaunis maalaismaisema.

Luonnos sisältää myös virheitä; siinä mainitaan lähimmäksi kunnalliseksi palveluksi Pennalan koulu. Muistuttaisin, että Virenojan koulu on vielä olemassa. Tästä tuli aivan sellainen olo, että Virenojan koulun kohtalo on jo piireissä sinetöity, eikä sitä tarvi enää huomioida. Toki niinhän se on, että koulun voi sulkeakin mikäli voimala tulee. Kuka tänne enää muuttaisi. Loputkin lapsiperheistä muuttavat karkuun, jos vain saavat enää taloaan myydyksi. Tähän täytyy sivuhuomautuksena todeta, että koulun viereisen tonttialueen rakentaminen on kyllä ollut täyttä rahan haaskausta, kun koulun sulkemista väläytellään heti alueen valmistumisen jälkeen.

Toinen virhe luonnoksessa on kun kuvaillaan alueen rakennuskantaa jotakuinkin niin, että täällä on sotien jälkeen rakennettuja tiloja sekä -70-90-luvun täydennysrakentamista. Haluaisin huomauttaa, että 2010-luvun talojakin löytyy useampi. Tosin viimeisiksi nämä kyllä jäävät, mikäli voimala toteutuu.

Kennojen ja talojen väliseksi etäisyydeksi kerrotaan 50 metriä, joka on aivan naurettavan, tai pikemminkin itkettävän vähän. Kuitenkin karttaa katsottaessa Kaunistontien ja Haikulantien risteyksessä olevan talon seinästä suunniteltuihin paneeleihin on vain noin 32 metriä.

Luonto

Kaavaluonnosalueella elää paljon erilaisia eläimiä. Ikkunoistamme seuraamme päivittäin kauriiden, kettujen, jänisten, oravien, haukkojen ja lukuisten muiden eri lintulajien elämää. Kerran olemme nähneet myös ahman ja jälkihavaintoja teemme säännöllisesti ilveksestä. Naapurustossa tehdään havaintoja myös lepakoista, jotka ovat rauhoitettuja.

Alue on linnuille erityisen tärkeä. Keväisin ja syksyisin alueella on tuhansittain muuttolintuja ja muulloinkin

Kaavaprosessin aikana tutkitaan, millä laajuudella ja minkälaisin reunaehdoin aurinkovoimatuotantoon varattuja energiahuollon alueita (EN/au) on suunnittelualueelle mahdollista osoittaa. Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen niin, että vaikutuksia ihmisiin, luonnonympäristöön ja maisemaan voidaan lieventää.

Kaavaselostukseen on lisätty tieto Virenojan koulusta, joka on virheellisesti jäänyt selostuksesta mainitsematta.

Kuten todettua, kaavakarttaa on tarkennettu saatujen mielipiteiden ja viranomaislausuntojen perusteella. Asuinkiinteistöjen läheisyydestä on poistettu tuotantoalumerkintöjä (EN/au) / paneelialueita maisemaan ja ihmisten elinoloihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi, ja riittävien suojavyöhykkeiden laajuutta on tarkistettu erityisesti asutuksen läheisyydessä.

Luontovaikutusten arviointi pohjautuu kattavaan ja perusteelliseen luontoselvitysaineistoon, joka on laadittu AKL 9 §:n mukaisesti ja tiiviissä viranomaisohjauksessa, kaavan tehtävää ja tarkoitusta silmällä pitäen. Selvitykset täydentyvät kaavaprosessin edetessä.

Vaikutuksia pohjavesien sekä rakentamisen aikaisten häiriöiden osalta on käsitelty kaavaselostuksessa, kuten myös palo- ja sähköturvallisuutta.

Kaavaprosessissa noudatetaan asiaan kuuluvalla tavalla alueidenkäyttölain mukaisia osallistamis- ja vuorovaikutusmenettelyjä.

Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määritellyyn käyttötarkoitukseen.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

lintulajien kirjo on erittäin laaja. Alueella on teerien soidinalue ja kesäisin pelloilla pesii vaatelaitakin peltolintuja.

Paneeleja on sijoitettu suunnitelmassa pohjavesialueelle (lähes koko Lähdepelto on pohjavesialuetta), joka on aivan liian riskialtista.

Paneelien alta kaadettaisiin lähes sata hehtaaria metsää, siis hiilinielua, joka on väärin. Metsän hävittäminen myös katkaisee alueen ekologisen käytävän ja tuhoaa monien lajien elinympäristön.

Mikroilmasto tulee myös muuttumaan alueella, kun peltojen ja metsien kasvillisuus häviää.

En ole vakuuttunut tehdyistä luontoselvityksistä ja niiden riittävyydestä. Onko ne tehty tarvittavilla resursseilla, riittävän monipuolisesti sekä eri vuoden aikoina?

Kiinteistöjen arvo ja asuminen

On kohtuutonta, että yksityisen ihmisen omaisuuden eli kiinteistön arvo romautetaan tällaisella hankkeella. Tavan kansalaisella suurin omaisuus yleensä on koti. Voimalan toteutuessa kiinteistön arvo romahtaa, mutta parinkymmenen vuoden pankkilaina kyllä pysyy. Taloa ei ehkä saa ollenkaa myydyksi tai ainakin se pitäisi myydä pilkkahintaan, jotta itse pääsisi pois paneelien keskeltä. Tämähän tarkoittaisi henkilökohtaista konkurssia.

Itse olen pyrkinyt ostamaan asunto-osakkeeni sekä kiinteistöni (eli kotini, en ole asutussijoittaja) siten, että kohteiden arvo on vähintäänkin säilynyt, joskus on jopa pientä voittoa onnistunut tekemään myydessä. Tällainen ympäristön turmelemisen mahdollisuus ei todellakaan käynyt mielessä taloa ostaessa. Varmaan on sanomattakin selvää, ettemme missään tapauksessa olisi ostaneet täältä taloa, jos vain olisimme tienneet suunnitelmista.

Marraskuussa 2023 löysimme nykyisen kotimme, josta tehtiin kaupat alkuvuodesta 2024 ja muutettiin saman vuoden pääsiäisenä. Talomme Antintieellä on rakennettu 2017 ja sen arvo on vajaa 300 t euroa. Se on aika iso raha tavalliselle työssäkäyväälle. Kesällä 2024 kuulumme ensimmäiset huolestuttavat huhut alueelle suunnitellusta aurinkovoimalasta. En silti voinut kuvitellakaan, kuinka lähelle asutusta nämä suunnitelmat tuotaisiin. Myös kokonaisuuden pirstaileisuus hämmentää. Suunnitelmassa on joka väliin työnnetty paneeleja piittaamatta asukkaista ja luonnosta.

Kesä 2025 on lenkkeilty kauniissa lähiympäristössämme, mutta uusin silmin. Valehtelematta jokaisella lenkillä olen kaivanut puhelimen välilehdellä asuvan kaavaluonnoskartan ja kauhistellut mitä tuleman pitää, mikäli ei tehdä viisaita päätöksiä. Emme tulevaisuudessa onnistu kotoota käsin tekemään yhtäkään lenkin muodostavaa ulkoilua ilman, että kuljemme "häkissä" paneelien välissä osan matkasta. Puhumattakaan siitä, ettei yksikään lenkki onnistu niin, etteikö joutuisi katsomaan noita korkealle kohoavia

Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneelien alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet.

Havainnekuvat ja havainnevideo on laadittu kaavaan perustuvan viitesuunnitelman pohjalta, ja niissä on esitetty vain ohjeellisia ratkaisuja esimerkiksi maisemoinnin suhteen. Erityisesti erilaiset pajulajit ovat hyvin nopeakasvuisia, ja muodostavat varsin lyhyessä ajassa leveää näkösuojaa aurinkovoimaloihin. Maisemoinnin ratkaisut tarkentuvat rakentamislupavaiheessa.

Yleiskaavan laatiminen kuuluu kunnan toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualueen rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen. Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.

Muutoin merkitään tiedoksi.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

hökötyksiä aivan koko matkan. Meidän vinkkelistä paneeleja tulee kaikkialle. Paneelit näkyvät ikkunoistamme etelässä, pohjoisessa ja luoteessa.

Muutimme Virenojalle peltomaisemien, metsien, luonnoneläinten, kyläkoulun ja lastemme isovanhempien vuoksi. Ilmeisesti näistä juuri mitään ei ole jäljellä muutaman vuoden päästä. Toivottavasti sentään isovanhemmat.

Turvallisuus

Teollisen mittakaavan aurinkovoimalaan sisältyy myös turvallisuushakia. Paloturvallisuus nyt ensimmäisenä tulee mieleen lähellä asuvalle maallikolle. Salaman iskiessä paneeliin ne voivat syttyä tuleen ja kuivassa heinikossa tuli leviää nopeasti laajalle. Massiiviset sammutusvedet puolestaan ovat uhka pohjavesille.

Sähköturvallisuus on myös yksi uhka. Alueelle tulee myös merikonttien kokoisia muuntamoita ja akkuvarastoja.

Perustukset tulisivat olemaan melko massiiviset, jotta paneelit säilyvät liikkumattomina ja täten ehjinä. Voidaanko pohjavesialueella turvallisesti tehdä näin tiheää perustamista/paalutuksia?

Muitakin turvallisuuteen vaikuttavia asioita on erityisesti rakennusaikana. Esimerkiksi koulumatka on mahdotonta kulkea turvallisesti, sillä rakennusaikainen liikenne kapeilla hiekkateillä on erittäin runsasta. Kaikki muukin vapaa-ajan ulkoilu perheen kanssa on epämiellyttävää jo rakennusaikana, sillä paikallista tiestöä ei ole mitoitettu rekkarallille.

Lahdentien melu kantautuu koteihin ihan eri voluumilla kun metsät hakataan. Samoin rakennusaikaiset maansiirto- ja perustustyöt heikentävät ilmanlaatua ja aiheuttavat melua sekä tärinää.

Elämme myös epävakaita aikoja Venäjän naapurina. Mitä jos maailman tilanne eskaloituu entisestään? Tuommoinen vajaa 300 hehtaarin voimala-alue on hyvin nopeasti ohjusten kohteena. Siinäkin tilanteessa mieluummin näkisin kun ylläpidetään maamme huoltovarmuutta viljelemällä ruokaa tähän maahan pelloilla, jotka ovat laadullisestikin maamme huipputasoa.

Prosessi, Fortum ja kaupunki

Alueen asukkaisiin olisi pitänyt olla yhteydessä jo kaavaluonnosta laadittaessa, jotta luonnoksen sisältö olisi moniulotteisempi ja realistisempi.

Koko projektia tuntuu ohjaavan vain ja ainoastaan raha. Fortumin maksimaalinen voitto. Ymmärrän kyllä, että yrityksen tavoite on tehdä voittoa, mutta kyllä kaupungin täytyy pitää myös asukkaidensa puolia. Kaupunki toki tarvitsee rahaa, mutta sen saman kiinteistöverotulon voi saada sijoittamalla vastaavan aurinkovoimalan sellaiselle alueelle, jossa se ei aiheuta näin massiivista haittaa.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Fortumilla ja ehkäpä myös kaupungilla, toivottavasti olen väärässä, tuntuu olevan kova kiire projektin etenemisen kanssa. Tulee olo, että äkkiä nuijitaan rahankiilto silmissä läpi koko kaavoitus, luvat yms, ennen kuin joku keksii lakeja ja ohjeistuksia suitsimaan jotai tolkkua tällaisten voimaloiden toteutukseen. Kiireestä kielii sekin, että kommentointiaika on laitettu kesälomakaudelle. Tämä on niin iso ja tärkeä asia, että moni asukkaista on joutunut käyttämään kesälomastaan monia päiviä, osa jopa viikkoja, asiaan perehtyäkseen, jotta asianmukainen kommentointi määräaikaan mennessä on mahdollista. Asia pyörii mielessäni lähes kaiken aikaa. Ihmiset ovat stressaantuneita ja ahdistuneita asian vuoksi.

Jymylinnan tilaisuudessa Fortum esitteli havainnevideon maisemista. Videolla on ainakin yksi räikeä virhe. Lahdentiellä, Kuivistonmäen eteläpuolelta "kuvatulla" videolla (kuvapiste 02) paneelit ovat vain pellolla ja metsät näkyy niiden takaa. Todellisuudessa metsäthän hakataan siitä kohtaa pois ja paneelit tulevat myös sinne.

On myös harhaanjohtavaa esittää havainnevideolla maisemointiin käytettäviä kuusia (kuvapiste 07), jotka videolla ovat jo noin 20 vuotta vanhoja. Todellisuudessa ei ole kuulema vielä päätetty mitä kasveja maisemointiin käytetään, mutta Jymylinnan tilaisuudessa mainittiin maisemoinnin yhteydessä useasti paju sekä apila. Niilläkö sitten maisemoidaan piiloon 300 hehtaaria 3,5 metrin korkuisia paneeleita? Maavalleista ja iäkkäämpien puiden siirtoistutuksista kysyttäessä Fortumin edustaja valitteli semmoisten toimenpiteiden olevan niin kovin kalliita. Muutoinkin asenne oli hätäämme vähättelevä ja muutoksen massiivisuutta kaunistelevala; paikatellen maisema vähän muuttuu, mutta paneelit suht matalia (3,5 metriä!) ja luonnon monimuotoisuus saattaa jopa lisääntyä kun päästään viljellyistä pelloista eroon. Tilaisuudessa Orimattilan kaavapäällikkö myös keskeytti puheen ja antoi ymmärtää, ettei asukkaiden kritiikki, kommentointi ja kysely kuulu tilaisuuteen, vaan tulee lähettää kirjaamoon.

Suosituksien/ohjeistusten toteutustapoihin

Ympäristöministeriö suosittelee välttämään tuotannossa olevien peltojen ja metsien käyttöä aurinkovoimaloiden rakentamiseen. Suositeltavia alueita ovat rakennetut ympäristöt, joutomaat ja turvetuotannosta vapautuneet alueet

Toivon päättäjiltä todellista asiaan perehtymistä ja tavallisen kansalaisen asemaan asettumista.

2.31 Mielipide 31

Mielipide 31, 6.8.2025	Vastine
Hei!Asiani koskee Kaunisto-Haikula-Hannula aurinkovoimalahanketta.Kuinka Fortumi ja muutama isompi maanomistaja voivat pilata asukkaiden kiinteistöjen-	Kaavakarttaa tarkennetaan saatujen mielipiteiden ja viranomaislausuntojen perusteella. Asuinkiinteistöjen läheisyydestä

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

,luonnonarvon ja jopa mielenterveyden.Tässä kiteytettynä. EI PANELEITA KYLÄLLE.joku muu paikka.	poistetaan tuotantoaluemerkintöjä (EN/au) / paneeli-alueita maisemaan ja ihmisten elinoloihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Lisäksi aurinkovoimaloiden alueita vähennetään merkittävästi erityisesti metsäalueilta verrattuna aiempaan kaavaluonnosvaiheeseen. Yleiskaavan laatiminen kuuluu kunnan toimivaltaan, ja tähän kuuluu myös suunnittelualueen rajaamisesta sekä kaavojen tavoitteista päättäminen. Kaavan hyväksyminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös. Maisema- ja luontovaikutusten arviointi tapahtuu muun vaikutusten arvioinnin ohella tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Samalla arvioidaan osayleiskaavalle asetettujen sisältövaatimusten täyttymistä (AKL 39 §). Sisältövaatimuksiin kuuluu mm., että yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. AKL 39.2 §:ssä tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.
--	---

2.32 Mielipide 32

Mielipide 32, 10.8.2025	Vastine
Vastustan Pennala- Virenoja osayleiskaavassa esitetyn aurinkovoimalan suunnittelualueen osoittamista nykyiselle sijainnille. Aurinkovoimala tulisi sijoittaa käyttämättömille pelloille, tai vähemmän arvokkaille alueille. Antintie, Haikulantie ja Hannulantie muodostuvat arvokkaasta perinnemaisemasta Porvoonjokilaaksoon. Näen makuuhuoneeni ikkunasta avarat peltomaisemat Porvoonjoenvarteen. Keväisin ja syksyisin tuhannet muuttolinnut pysähtyvät pelloille ruokailemaan ja levähtämään. Ostin tämän appivanhempieni rakentaman rintamamiestalon 24.5.2000. Olemme remontoineet tätä taloa uusilla ikkunoilla ja lisäeristeillä. Ilmalämpöpumppu ja viimeisimpänä katolle on asennettu aurinkokennot. Appivanhemmat lahjoitti tästä tilasta yhdeksälle lapselle tontit. Rakensimme tänne ensimmäisen talon 1997, jonka omistaa nyt [nimi poistettu].	Kaavaprosessin aikana tutkitaan, millä laajuudella ja minkälaisin reunaehdoin aurinkovoimatuotantoon varattuja energiahuollon alueita (EN/au) on suunnittelualueelle mahdollista osoittaa. Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja niiden pinta-alaa on vähennetty merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen niin, että vaikutuksia ihmisiin, elinympäristöön ja maisemaan voidaan lieventää. Aurinkovoimaloiden alueen (EN/au) määrää on vähennetty täydentyneiden selvitystietojen sekä saatujen palautteiden ja lausuntojen pohjalta merkittävästi verrattuna aikaisempaan luonnosvaiheeseen. Lisäksi kaavassa osoitetaan tarvittavia maisemointitarpeita ja suojavaikuttajia suhteessa ympäröivään asutukseen. Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Toisen talon rakensimme ostetulle tontille edellisen yläpuolelle. Talo on nyt [nimi poistettu] perikunnalla, eikä ole mennyt kaupaksi tämän aurinkokennosuunnitelman takia. Kolmannen talon rakensimme ostetulle tontille. Sen omistaa nyt [nimi poistettu]. Lisäksi mieheni rakensi talot kolmelle siskolleen. Yksi sisko ei saanut rakennuslupaa "hallitsemattoman asuinalueen" takia. Tontti on ollut vuosia myynnissä. Tilaan kuuluneet pellot omistaa nyt [nimi poistettu]. Olen asunut tällä alueella vuodesta 1977 alkaen. Kaikki poikamme ovat käyneet kylän koulua. Täällä on hyvä asua. Muutaman vuoden kuluttua on tarkoitukseni myydä tämän talon. Jäin leskeksi 2024 helmikuussa. Olen jo 77v, joten en jaksa enää kauan hoitaa taloa ja isoa pihapiiriä yksin. En halua aurinkovoimalaa tänne. En myöskään halua, että hyvässä hoidossa olleen taloni arvo romahtaa.	yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määriteltynä käyttötarkoitukseen. Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneelien alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet. Muutoin merkitään tiedoksi.
--	--

2.33 Mielipide 33

Mielipide 33, 10.8.2025	Vastine
Hei! Virenojan ja Pennalan viljavainiot ovat Orimattilan kauniin maalaiskaupungin maamerkki. Aurinkovoimalat tuhoaisivat sekä maisemat ja Orimattilan imagon että asukkaiden elinolosuhteet. Orimattilan kaupungin maineelle on muuten erittäin kyseenalaista ja ikävää, että asukkaiden omistamien kotien arvo ollaan oltu valmiina mitätöimään. Orimattilaan kaupunkina ja ihmisten kotipaikkana ei jatkossakaan voisi lainkaan luottaa, jos kaavamenettelyissä ei tulla huomioimaan lainkaan virenojalaisten ja pennalalaisten asukkaiden etua. Kaavoituksessa ei tule hyväksyä teollisuuslaitosmaista rakentamista keskelle ihmisten koteja, pihvoja ja kylämiljöötä. Nimenomaan Pennalaan ja Virenojalle on Orimattilan asuinalueista niiden sijainnin ja kyläkoulujen olemassaolon vuoksi eniten ollut kiinnostusta muuttaa. Jos	Kaavaprosessin myötä täydentyneiden selvitysten sekä saatujen lausuntojen ja osallispalautteiden perusteella aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) vähennetään merkittävästi suhteessa aikaisempaan luonnosvaiheeseen. Lieventämiskeinoina osoitetaan kaavassa lisäksi velvoittavat maisemoinnin ja suojavyöhykkeiden tarpeet. Tarkastetaan suojaetäisyyksiä suhteessa asutukseen. Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

aurinkovoimaloita rakennetaan, niin viimeinenkin toivo tonttikaupoista voidaan unohtaa.	<i>kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määriteltyyn käyttötarkoitukseen.</i> <i>Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneelien alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet.</i> <i>Aurinkovoimapuistot voivat tuoda mukanaan lukuisia etuja, jotka voivat jopa parantaa alueen vetovoimaa. Niiden tuottama puhdas energia auttaa vähentämään hiilidioksidipäästöjä, ja edistää Orimattilan mainetta ympäristöystävällisenä ja kestäväenä paikkana asua.</i> <i>Kaavan hyväksyminen tai hyväksymättä jättäminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.</i>
--	---

2.34 Mielipide 34

Mielipide 34, 10.8.2025	Vastine
Viittaus: Pennala-Virenoja osayleiskaavan luonnos nähtävillä -ilmoitus (Elinvoimatoimiala 18.6.2025) Omistan kiinteistön 560-411-3- 97 Isokuusi. Kiinteistön lännenpuoleinen raja rajoittuu viereisen tien (Kuivistonmäki) keskilinjalle. Koska tie kiinteistön kohdalla on näin ollen yksityisaluetta, niin onko kaavaluonnoksessa mainitun aurinkovoimalan työmaaliikenne suunniteltu toteutettavaksi esim. Kuivistonmäki -tien Orimattilan puoleisen risteyksen / liittymän kautta?	<i>Lähtökohtaisesti tiestöä hyödynnetään eniten siellä, mistä siitä aiheutuu vähiten häiriövaikutusta. Mielipiteessä esitettyyn sijaintiin liittyen ensisijaisesti Kuivistonmäki-tietä hyödynnetään etelän suunnalta seututien 167 kautta.</i> <i>Alueella olemassa olevaa tieverkostoa hyödynnetään aurinkovoimalan rakennus- ja toiminta-aikana. Aurinkovoimalahankkeessa varaudutaan myös olemassa olevan tiestön parantamiseen. Tieyhteyksiä täydennetään myös uusilla huoltoteillä.</i> <i>Kaavoitus on maankäytön suunnittelua ohjaava prosessi. Osayleiskaavassa ei oteta kantaa teiden käyttökorvauksiin liittyviin kysymyksiin. Pysyvät tieoikeudet ratkaistaan yksityistietoimituksissa, ja tien käyttäjien osuudet kunnossapidon ja parannustoimenpiteiden kustannuksista</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

	määritetään sopimuksin, ja esim. tiekunnan kokouksissa jyvityksin.
--	--

2.35 Mielipide 35

Mielipide 35, 10.8.2025	Vastine
PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVAN LUONNOKSESTA Pidän luonnosvaiheessa olevaa Fortum Renewables Oy:n tilaamaa Pennala-Virenojan osayleiskaavaa ja varsinkin sen mahdollistamaa laajaa aurinkovoimapuistoa Pennalan ja Virenojan alueella seudulle sopimattomana. Paneelientien sijoittuminen Lahti-Orimattila-tien varteen on maisemallisesti ja kaupunkikehityksellisesti ongelmallista, sillä se muuttaisi tienkäyttäjien näkemää maisemaa merkittävästi ja loisi vaikutelman teollisuusalueesta. Tämä olisi ristiriidassa alueen maaseutumaisen luonteen kanssa, joka on ollut keskeinen vetovoimatekijä uusille asukkailla. Virenojan kylä on viime vuosikymmeninä houkuttellut perheitä rauhallisen maaseutuympäristön, omakotirakentamiseen sopivien tonttien ja oman kyläkoulun avulla. Kaavaluonnoksessa ongelma kuitataan kertomalla maisemamuutoksen mukaisen alueen olevan nopeasti ohitettu autolla liikkeessä. Yhtä nopeasti Lahdesta Orimattilaan asioimaan tuleva henkilö voi myös ohittaa ajatuksen Orimattilaan muuttamisesta. Kylät ovat Orimattilan vahvuus ja kaupunki menettää käyntikorttinsa tärkeän tien varrelta, jos maaseutumaisema vaihdetaan paneelimereen. Jos aurinkovoimarakenteet peittäisivät maiseman ja ympäröisivät olemassaolevat kodit, alueen houkuttelevuus asuinpaikkana heikkenisi merkittävästi. Tämä sotisi myös kaupungin omia tavoitteita vastaan, sillä se on investoinut alueen infrastruktuuriin ja tonttitarjontaan, esimerkiksi Virenojan hyväkuntoisen ja suhteellisen uuden koulun lähistöllä on lukuisia myytävänä olevia omakotitontteja. Virenoja on luontaisesti kehittyvä ja asukasmäärältään kasvava kylä Orimattilan laajentuessa Lahden suuntaan. Pennala on kehittynyt merkittävästi viimeisten 25 vuoden aikana, ja vastaavaa kehitystä olisi odotettavissa myös Virenojalla, ellei kaupunki itse torpedoi sitä mm. hyväksymällä tämänkaltaisia maisemaa ja asumisviihtyvyyttä olennaisesti heikentäviä hankkeita. Aurinkovoiman edistäminen voidaan tietyin varauksin nähdä myös kannatettavana asiana, mutta se ei saa tuhota kylän arvoa hyvänä asuinympäristönä. Aurinkovoima-alueiden sijoittaminen kauemmas asutuksesta ja asuinrakentamiseen soveltuvilta alueilta sekä Lahti-Orimattila-tiestä olisi perusteltua, jotta alueen vetovoima säilyy ja kaupungin pitkän aikavälin tavoitteet toteutuvat.	<i>Aurinkovoimapuiston sijoittaminen Lahti-Orimattila-tien varteen ja muualle Pennalan ja Virenojan alueelle pyritään suunnittelemaan niin, että se mahdollisimman vähän haittaa alueen vetovoimaa ja maisemallista arvoa. Käyttämällä maisemointitekniikoita, kuten istutusten hyödyntämistä, voidaan integroida aurinkovoimapuisto ympäristöön harmonisesti ja vähentää sen visuaalista vaikutusta. Myös aurinkovoimaloiden toteuttaminen erillisin lohkein on maisemavaikutuksia lieventävä tekijä.</i> <i>Kattavat kaavamääräykset pyrkivät siihen, että kaavan toteuttamisesta aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle ja osallisille.</i> <i>Aurinkovoimapuisto voi olla osa kestävän kehityksen imagon rakentamista alueelle, mikä voi lisätä sen houkuttelevuutta ympäristötietoisille perheille. Koulut voivat myös hyötyä siitä, että heillä on läheisyydessään uusiutuvaa energiaa tuottava laitos, joka toimii myös oppimisympäristönä. Aurinkovoimalan etuja ja sen merkittäviä vaikutuksia on käsitelty kaavaselostuksessa, ja kaavaprosessissa tarjotaan mahdollisuus osallistua suunnitteluprosessiin, mikä auttaa vähentämään huolia ja lisää hyväksyntää.</i> <i>Kaavatyössä aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) on vähennetty merkittäväällä tavalla verrattuna aiempaan luonnosvaiheeseen. Vaikutukset arvioidaan kokonaisvaltaisesti alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä tavalla, tiiviissä viranomaisohjauksessa.</i> <i>Kaavatyötä tehdään tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja -ohjauksessa. Kaavan hyväksyminen tai hyväksymättä jättäminen on kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden tekemä poliittinen päätös. Muutoin merkitään tiedoksi.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Päijät-Hämeen maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen. Kaupungin nykyisessä Keskusta-Virenoja osayleiskaavassa puolestaan sallitaan suorittaa ympäristöä muuttavia toimenpiteitä siten, että alueen kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas luonne säilyy. Viljelyalueet tulee säilyttää avoimina.

Suunnitelmiin tutustuessaa vaikuttaa vahvasti siltä, että määräyksiä aiotaan jättää noudattamatta tai niitä pyritään muuttamaan Fortumin kannalta mieluisemmiksi.

Toteutuessaan kaavaluonnoksen mahdollistama Pennala-Virenoja-aurinkopaneelihanke uhkaa alueen asuinviihtyvyyttä, tonttien arvoa, uusien asukkaiden houkuttelevuutta ja nykyisten asukkaiden pysyvyyttä.

Näkyville paikoille ja lähelle asutusta rakennettavat aurinkovoimatuotannon alueet heikentävät elinympäristön laatua, mikä on vastoin kaavan vaikutusten arvioinnissa esitettyjä periaatteita.

Aurinkovoimarakentamista tulisi ohjata maankäytön kannalta sopiville paikoille, kuten joutomaille tai turvetuotannosta vapautuneille alueille, ja peltojen merkittävää käyttöä tulisi välttää. Pennala ja Virenoja eivät täytä näitä kriteerejä, sillä alue on aktiivisesti kehittyvä, asuttu ja maisemallisesti arvokas.

Pohjanmaan liitto ja Etelä-Pohjanmaan liitto ovat laatineet sähkönsiirtoselvityksen (https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2022/12/Sahkonsiirtoselvitys_Pohjanmaan_ja_Etela-Pohjanmaan_tuulivoimalle_soveltuville_alueille.pdf), jossa esitettyjä sähkönsiirtoa koskevia tietoja voitaneen soveltaa myös aurinkovoiman sähkönsiirtoon. Selvityksestä käy ilmi, että monia sähköntuotantoalueita on suunnitteilla alueille, joista etäisyydet lähimpään teoreettiseen liityntäpisteeseen eli muuntajalle tai sähköasemalle on lähes poikkeuksetta 10–30 km ja lähimpiin voimajohtoihinkin etäisyys on 2–32 km. Tämä tarkoittaa, että aurinkopaneelikentänkään ei tarvitse sijaita muuntoaseman tai edes nykyisen voimajohdon välittömässä läheisyydessä.

Asuinympäristöjen kärsimättä aurinkovoimaa voidaan Orimattilassa rakentaa myös sellaisille alueille, joiden läheisyydessä on sähköverkon voimajohtoja, mutta ei juurikaan asutusta. Tämä tietysti tarkoittaisi jotain muuta seutua kuin Virenojaa.

2.36 Mielipide 36

Mielipide 36, 10.8.2025

Vastine

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Faktat

Maakuntakaava ohjaa yleiskaavan laatimista. Maankäyttö- ja rakennuslain kaavahierarkian mukaan yleipiirteisempi suunnitelma (maakuntakaava) ohjaa yksityiskohtaisemman suunnitelman (yleiskaava) laatimista ja sisältöä. Tämä on kaavojen sisältövaatimusten keskeinen piirre. Maakuntakaavan keskeiset oikeusvaikutukset kytkeytyvät yleiskaavan sisällön ohjaukseen.

Suunnittelualue sijoittuu kahdelle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, Pennalan kulttuurimaisema sekä Virenojan kulttuurimaisema-alueelle. Aurinkovoimala-alue sijoittuu myös maakunnallisesti arvokkaalle Virenojan kulttuurimaisema-alueelle.

Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2019 maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskee kaavamerkintä ja suunnittelumääräys, jotka tulee ottaa huomioon osayleiskaavaa laadittaessa: *Kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokas alue. Alueen ominaisuuksia ilmaiseva merkintä, jolla osoitetaan maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai maisemanähtävyyksiä ja rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Maakunnallista arvokasta maisema-aluetta koskee maakuntakaavan 2019 suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen.*

Päijät-Hämeen maakuntakaavaan 2019 on merkitty ohjeellinen ulkoilureitti. Myös MAL kaava sisältää ekologisen yhteyden, joka on nykyään epäjatkuva. Osayleiskaavassa tulisi pyrkiä ratkaisemaan yhteystarpeet, eikä vahvistaa epäjatkuvuuskohtia kaavaratkaisulla, eikä poistaa tarvetta kokonaan niinkuin osayleiskaava nyt esittää. Maakuntakaavassa esitetty reitti kulkee pohjois-eteläsuuntaisesti Lahdesta Orimattilaan. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisten ulkoilureittien yhteystarpeet taajamien ulkopuolella. Maakuntakaavassa esitettyä ulkoilureittiä koskee maakuntakaavan suunnittelumääräys: *Suunnittelussa on turvattava ulkoilureittien toteuttamisedellytykset maakunnallisesti ja seudullisesti toimivana reitistönä sekä yhteydet virkistysalueisiin. Yksityiskohtaisessa reittisuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota olevan tiestön ja poluston käyttömahdollisuuksiin sekä luonnon arvojen säilymiseen suuntaamalla reitit kulutusta kestäville alueille.*

Päijät-Hämeen maakuntakaavaan 2019 on merkitty Porvoonjoen siniviheryhteys. Siniviheryhteyksinä on esitetty maakunnan eteläosan peltovaltaisen alueen suurimmat joet, joiden reuna-alueet toimivat tärkeinä ekologisina yhteyksinä. Maakuntakaava toteaa Porvoonjoen rannat ekologisina vyöhykkeinä, ja ne tulee osayleiskaavassa turvata ja esittää.

Maakunnan liitto (Päijät-Hämeen liitto) lausuu sektoriviranomaisena osayleiskaavan maakuntakaavan mukaisuudesta. Maakunnan liiton lausunnot otetaan huomioon kaavaprosessissa.

Alueella ei ole tarkoitus tehdä virallisia ulkoilureittitoimituksia. Maakuntakaavaan merkitty ulkoilureitti osoittaa yhteystarpeen Orimattilasta Pennalaan ja edelleen Lahden Renkomäkeen. Tämä reittiyhteys on jo pääosin toteutettu Lahdentien varrelle rakennettuna kävely- ja pyöräilytienä. Puuttuva osuus Pennalantien ja Renkomäen välissä on tarkoitus suunnitella yhdessä valtion ja Lahden kaupungin kanssa 2026–2027.

Kaupunkirakennemalli (MAL) ei ole oikeusvaikutteinen, vaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa yleiskaavaa. Kaavan suhdetta kaupunkirakennemalliin on kuitenkin arvioitu kaavaselostuksessa.

Osayleiskaava ei aiheuta haittaa maakuntakaavan mukaiselle siniviheryhteydelle. Porvoonjoen rannat on huomioitu rajaamalla aurinkovoimaloiden alueet pois rannasta ja kauemmas Porvoonjoesta. Ainoastaan Haikulantien ja Hannulantien risteyksessä aurinkovoimaloiden alueen eteläkulmaus on Porvoonjoen läheisyydessä, lähimmillään noin 40 metrin etäisyydellä Porvoonjoen uomasta.

Orimattilan kaupunki ohjaa kaavoitustyötä ja kaavan valmistelua, ja vastaa kaavan hallinnollisesta eteenpäin viemisestä.

Kaavan hyväksyminen tai hyväksymättä jättäminen tulee olemaan kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty aurinkovoimala-aluevarauksia maakuntakaavan maakunnallisesti merkittävälle maisema-alueille. Osayleiskaavaselostuksessa asia näkyy liitekartalla 3-25, jossa on useita eri selvitysten mukaisia rajauksia. Ne osoittavat että arvokas maisema on perusteltu. Mitään perustetta maakuntakaavamerkinnästä poikkeamiseen ei ole esitetty. Päinvastoin osayleiskaavaluonnoksen selostuksessa sivulla 25 todetaan että "Avoimet maisematilat ja niiden mahdollistamat näkymät ovat oleellinen osa alueen kulttuurimaiseman piirteitä ja arvoja."

Osayleiskaavaratkaisujen arviointia

Osayleiskaavaselostuksen liitekartat ovat epäselviä. Maakuntakaavassa esitetyt maisema- ja kulttuuriympäristöalueet tulisi esittää alueina eikä pelkin reunaviivoin, jolloin kokonaisuus ei hahmotu. Oleellista on, etteivät osayleiskaavan analyysikartat perustele osayleiskaavaratkaisun perustelemista ja maakuntakaavasta poikkeamista.

Kaikki maakuntakaavassa esitetyt maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osayleiskaavaluonnoksessa osoitettu muuhun käyttöön. Maisemallisesti arvokas maisema-alue merkintä on kokonaan pyyhitty pois osayleiskaavasta. Vain yksi Pennalan eteläpuolella oleva alue on esitetty MA merkinnällä (maisemallisesti arvokas peltoalue).

Mielipiteitä

Osayleiskaavoitus on kunnan monopoli. Normaalikaavaprosessissa arvioidaan kaikki maankäyttömuodot ja niiden kehitystarpeet. Tässä on arvioitu aurinkovoimaloiden vaikutuksia ympäristöön. Muut yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeet ovat jääneet käsittelemättä: asuminen, matkailu, virkistysalueet, työpaikka-alueet, reitit ja eri maankäyttömuotojen väliset suojavyöhykkeet. Menettely, jossa suurta aurinkovoimalahanketta testataan yksityisen tahon ohjaamana osayleiskaavahankkeena poistaa kunnan vastuun kaavaehdotuksen laatuvaatimusten turvaajana. Asukkaiden tulee voida luottaa siihen että kaavassa esitettävät aluevaraukset ovat tarpeen vaatimia ja sopivia. Laajan asiantuntijajoukon perusteellisen ja kuntayhtymän demokraattisen käsittelyn jälkeen hyväksymästä maakuntakaavasta näin oleellisesti poikkeaminen ei ole mahdollista, koska laaja aurinkovoimalapelto romuttaa täysin maakuntakaavan maiseman turvaamisperiaatteen. On vaikeaa kuvitella että mikään muu rakentaminen aiheuttaisi samanlaisen maiseman turmelemisen.

Kaavaluonnoksessa on yritetty uudelleen määritellä maisemaa erilaisilla näkyvyysanalyysillä, jota on pitkään viljelty ja muodostaa laajan alueen asukkaille ja ohikulkijoille tutun ja vaikuttavan ympäristön.

Vaatus

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Osayleiskaavaluonnoksesta on poistettava kaikki Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2019 aluevarausten kanssa ristiriitaiset aurinkovoimalavaraukset.

2.37 Mielipide 37

Mielipide 37, 2025	Vastine
1. Johdanto Minä allekirjoittanut esitän tällä asiakirjalla muistutukseni ja vastustan Pennala-Virenojan osayleiskaavan nykyistä luonnosta, erityisesti Fortumin suunnitteleman teollisen mittaluokan aurinkovoimalan toteuttamista kyseisellä alueella. Katson, että sekä kaavoitusprosessi että luonnoksen sisältö ovat monilta osin puutteellisia, virheellisiä tai oikeudellisesti kestävämpiä. Asun itse alueella, johon suunniteltu hanke vaikuttaisi suoraan, ja olen näin ollen suora asianosainen sekä omaisuuteni, että elinympäristöni puolustajana. Vaadin kaavoitusprosessin keskeyttämistä ja uudelleenarviointia vaikutusten arvioinnin, lainmukaisuuden, omaisuudensuojan ja asukkaiden oikeusturvan perusteella.	1. Johdanto Kaavaa on valmisteltu kattavalla, prosessin myötä täydentyvällä selvitysaineistolla alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti, tiiviissä viranomaisohjauksessa ja -yhteistyössä. Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit täydentyvät kaavaproessin edetessä.
2. Lainsäädännön vaatimukset ja niiden rikkominen 2.1 Alueidenkäyttölaki Alueidenkäyttölain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa: • yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; • olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; • asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus; • mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; • kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; • ympäristöhaittojen vähentäminen; • rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; • virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Lisäksi yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle kohtuutonta haittaa. Nykyisessä luonnoksessa suurin osa näistä näkökohdista on joko sivuutettu tai käsitelty puutteellisesti. Kaava ei edistä yhdyskuntarakenteen ekologista kestävyttä eikä asumisen tai palveluiden saavutettavuutta. Virkistysmahdollisuudet, joita alueen hiekkatiet ja peltoalueet nykyisellään tarjoavat, on mitätöity täysin. Kohtuutonta haittaa syntyy sekä taloudellisesti että psykologisesti. 2.2 Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)	2 Lainsäädännön vaatimukset ja niiden rikkominen Osayleiskaavan vaikutuksia arvioidaan alueidenkäyttölain (AKL) mukaisesti. Yleiskaavan sisältövaatimusten täyttymistä arvioidaan kaavaprosessissa. Kaavaproessi on kesken, ja prosessiin liittyviä vaiheita ovat aloitus-, valmistelu-, ehdotus- ja hyväksymisvaiheet. Kaavan valmistelu- eli luonnosaineisto on ollut nähtävillä kesällä 2025. Hioutunut ja tarkentunut kaavaehdotus tullaan asettamaan julkisesti nähtäville AKL 65 §:n ja MRA 27 §:n mukaisesti, ja kaavaehdotuksesta tullaan pyytämään tarvittavat viranomaislausunnot asiaan kuuluvalla tavalla. AKL 39 §:n mukaisten sisältövaatimusten täyttymistä varmistetaan tiiviillä viranomaisyhteistyöllä mm. Lupa- ja valvontaviraston sekä alueellisen vastuumuseon kanssa. Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kaavoitusprosessia myös vaikutusten arvioinnin riittävyyden osalta. Aurinkovoimahankkeiden suunnittelu ja toteutus tukevat ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kehitystä. Aurinkoenergia on uusiutuvaa, puhdasta ja vähentää merkittävästi hiilidioksidipäästöjä, mikä edistää ekologista kestävyttä ja luonnon monimuotoisuutta. Vaikka aurinkovoimaprojekti

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) muodostaa keskeisen oikeudellisen perustan kaikelle alueiden käytön suunnittelulle Suomessa. Lain 1 §:n mukaan sen tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen siten, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle, edistetään ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kehitystä, sekä turvataan luonnon monimuotoisuus, kulttuuriympäristöt ja maisemalliset arvot.

MRL 39 § säättää yleiskaavan sisältövaatimuksista. Sen mukaan yleiskaavassa on otettava huomioon muun muassa yhdyskuntarakenteen toimivuus, ekologinen kestävyys, turvallinen ja terveellinen elinympäristö, ympäristöhaittojen vähentäminen sekä rakennettujen ja luonnon ympäristöarvojen vaaliminen. Lisäksi kaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle kohtuutonta haittaa. Kaavaluonnos ei täytä näitä vaatimuksia. Se ei edistä ekologista kestävyyttä, vaan uhkaa tuhota laajoja pelto- ja metsäalueita, joita ei voida enää palauttaa alkuperäiseen tilaan. Virkistyskäyttö, joka perustuu nykyiseen avoimeen maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon kokemiseen, heikkenee merkittävästi.

MRL 116 § puolestaan asettaa vaatimuksen rakennuspaikan soveltuvuudelle: rakentamisen tulee sopeutua ympäristöönsä ja huomioida naapuruussuhteet. Aurinkopaneelikentän sijoittaminen esitetyn 50 metrin päähän asuinkiinteistöistä, täysin ilman luonnollista tai maisemoitua suojaa, ei täytä tätä vaatimusta. Toiminta on poikkeuksellista, eikä sitä voi rinnastaa tavanomaiseen rakentamiseen.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 54 § edellyttää asemakaavan (ja soveltuvien osien myös yleiskaavan) laadinnassa turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön varmistamista sekä rakennusten sijoittamista niin, ettei naapureille aiheudu haittaa. Tässä tapauksessa vaikutukset ympäristöön, maisemaan ja asukkaiden hyvinvointiin ovat niin merkittäviä, että voidaan perustellusti katsoa, ettei näitä vaatimuksia ole täytetty.

Kaavan valmistelussa ei myöskään ole riittävästi arvioitu vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja tai haittojen lieventämismahdollisuuksia, kuten suojaetäisyyksien kasvattamista. Tämä rikkoo myös lain 9 §:ssä säädettyä velvollisuutta selvittää ja arvioida hankkeen vaikutuksia riittävästi ennen päätöksentekoa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on ensisijaisesti asukkaiden, ympäristön ja kestävä kehityksen suojelemisen työkalu – ei yksittäisten toimijoiden liiketaloudellisten hankkeiden läpiviennin väline. Tässä hankkeessa lain henki ja kirjaimen vaatimukset on jätetty huomioimatta tavalla, joka ei ole hyväksyttävissä.

MRL 39 § määrittää yleiskaavan sisältövaatimukset. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa:

muuttaa väistämättä maisemaa, se voidaan toteuttaa niin, että ympäristöarvot ja virkistyskäyttö säilyvät mahdollisimman hyvin käyttämällä esimerkiksi maisemointia ja suojaavia rakenteita.

Suomessa aurinkovoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu varsin vähän. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei voida yksiselitteisesti osoittaa. Kiinteistöjen arvoa määriteltäessä maapohjan arvostaminen perustuu ensi sijassa kiinteistön käyttötarkoitukseen, rakennusoikeuteen, sijaintiin, liikenneyhteyksiin, kunnallistekniseen valmiusasteeseen sekä paikkakunnalla sijainniltaan vastaavista kiinteistöistä vapaassa kaupassa normaaleissa olosuhteissa maksettujen kauppahintojen perusteella todettuun kohtuulliseen hintatasoon. Kiinteistön arvon mahdollista alentumista kaavan toteutumisen johdosta arvioidaan lisäksi suhteessa omistajan mahdollisuuteen käyttää kiinteistöä määriteltyyn käyttötarkoitukseen.

Maisemamuutos ja lähiympäristön luonteen muuttuminen voivat aiheuttaa vaikutuksia kiinteistöjen asumisviihtyvyyteen niiltä osin, kun maisemalliset muutokset koetaan häiritsevinä tai asumisviihtyvyyttä heikentävinä. Kielteisiä vaikutuksia voi syntyä merkittävimmin sellaisiin asuin- tai loma-asuinkiinteistöihin, jotka sijoittuvat erittäin lähelle aurinkopaneelien alueita. Kiinteistöjen arvo muodostuu kuitenkin monen eri tekijän seurauksena, kiinteistöjen arvoon vaikuttaa merkittävästi myös esimerkiksi alueelle suuntautuva muuttoliike sekä kiinteistöjen ominaisuudet.

Yleiskaavalle on asetettu kohtuullisuusvaatimus, eli se ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa – tästä säädetään AKL 39.4 §:ssä. Kohtuullisuuden arviointi on yksittäistapauksellista. Pennala-Virenojan osayleiskaavan kaavaratkaisussa pyritään siihen, ettei maanomistajille aiheudu AKL:ssä tarkoitettua kohtuutonta haittaa. Kaavatyössä aurinkovoimaloiden alueita (EN/au) on vähennetty merkittävällä tavalla ja suojavaähykkeiden laajuutta tarkennettu verrattuna aiempaan luonnosvaiheeseen maisemaan, asutukseen ja elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.

Pelkästään sitä, että aurinkopaneelit näkyvät kiinteistölle tai se, että aurinkovoimalan maisemavaikutukset yleisemminkin voivat mahdollisesti vaikuttaa kiinteistöjen arvoon aurinkovoimapaiston ulkopuolisella alueella, ei

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

- yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- turvallinen, terveellinen ja tasapainoinen elinympäristö eri väestöryhmille;
- ympäristöhaittojen vähentäminen;
- rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen;
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys;
- kaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Tämä kaavaehdotus rikkoo useita näistä periaatteista. Maiseman vaalimista ei ole huomioitu, eikä virkistysarvoja ole arvioitu riittävästi. Melu-, ilmanlaatu- ja muut ympäristöhaitat on sivuutettu. Kohtuutonta haittaa alueen asukkaille ja kiinteistöomistajille on jo syntynyt – arvonalenema, maisemahaitta ja psykologinen kuormitus ovat tosiasioita.

2.3 Perustuslaki

Perustuslain 15 § turvaa omaisuuden suojan. Jokaisen omaisuus on turvattu, eikä kenenkään omaisuutta saa ottaa ilman laissa säädettyä perustetta. Tämä sisältää epäsuorasti myös suojan sitä vastaan, että omaisuuden arvoa merkittävästi heikennetään hallinnollisin päätöksin tai kaavaratkaisuin ilman hyväksyttävää perustetta ja ilman korvausta.

Kiinteistömme arvo perustuu paitsi rakennusten ja sijainnin ominaisuuksiin, myös elinympäristön laatuun – erityisesti maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon läheisyyteen. Näihin kaikkiin tekijöihin aurinkovoimahanke tuo merkittävää ja negatiivista muutosta. Hankkeen toteutuessa kiinteistöni näkymä muuttuu laajasta pelto- ja metsämaisemasta teolliseksi aurinkopaneelikentäksi, jonka mittakaava ja visuaalinen vaikutus ovat poikkeuksellisen häiritseviä.

On pidettävä selvänä, että tällainen muutos ilman korvausta on ristiriidassa omaisuudensuojan periaatteiden kanssa. Jo pelkkä hankkeen eteneminen suunnittelussa on aiheuttanut asuntokaupan pysähtymisen alueella, epävarmuutta kiinteistöjen arvoista ja käytännössä tehnyt mahdottomaksi kiinteistöjen myymisen tai kehittämisen. Tämä on selkeä osoitus siitä, että omaisuuden käytettävyys ja markkina-arvo ovat jo nyt heikentyneet – ilman, että mitään rakentamista on vielä edes tapahtunut.

Perustuslaillisen omaisuudensuojan tulee ulottua myös tällaisiin tilanteisiin, joissa julkinen suunnittelu- ja kaavoitusprosessi aiheuttaa omaisuudelle arvoa alentavaa vaikutusta. Jos omaisuuteen kohdistuva haitta on merkittävä ja pysyvä, on siitä lähtökohtaisesti suoritettava korvaus. Tämä on tunnustettu myös esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännössä.

voitane pitää alueidenkäyttölain 39 §:n 4 momentissa tarkoitettuna kohtuuttomana haittana. Maanomistajilla on oikeus kehittää omistamiaan alueita. Kaavasuunnittelussa huomiodaan, että ympäröiville kiinteistöille ei ulotu sellaisia kiinteistön käyttöä rajoittavia vaikutuksia, että niistä voitaisiin katsoa aiheutuvan AKL 39 §:n 4 momentissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa.

Kaavaehdotukseen on tarkennettu EN/au-alueiden sekä riittävien suojavyöhykkeiden laajuutta ja ulottuvuutta täydentyneiden selvitysten ja saadun osallis-/viranomaispalautteen perusteella niin, että vaikutuksia mm. maisemaan, elinympäristöön ja asutukseen saadaan lievennettyä.

Kaavamääräyksissä edellytetään rakentamislupavaiheessa meluselvityksiä ja tarvittaessa meluntorjuntatoimenpiteitä. Osayleiskaavassa on osoitettu kaavakartalla myös velvoittavat maisemointitarpeet ja suojavyöhykkeet vaikutusten vähentämiseksi. Paikalliset maisemointiratkaisut tarkentuvat rakentamislupavaiheessa ottaen huomioon sijainnin olosuhteet ja asukkaiden toiveet.

Heijastusta ja näkymää koskevissa asioissa aurinkovoimamat voidaan suunnitella ja toteuttaa siten, että ne minimoivat visuaaliset häiriöt, esimerkiksi käyttämällä matalaheijasteisia paneeleja ja lieventäviä maisemointi- ja suojaratkaisuja. Näin varmistetaan, että omaisuuden arvoa ei merkittävästi heikennetä.

Kunnan tai kaupungin on alueidenkäyttölain 20 §:n 1 momentin mukaisesti huolehdittava maankäytön suunnittelusta ja sillä on oikeus päättää osayleiskaavassa osoittavasta maankäytöstä alueidenkäyttölain suunnittelujärjestelmän ja yleiskaavalle asetettujen sisältövaatimusten puitteissa. Kaavoituksessa yhteensovitetaan erilaisia maankäytön tavoitteita, ja kunnalla/kaupungilla on oikeus painottaa yleiskaavalle asetettuja sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon.

Väitteet normaalin sietämisvelvollisuuden ylitymisestä tulee arvioida tapauskohtaisesti ja näyttöön perustuen. Pelkkä näkyvyys tai maisemamuutos ei automaattisesti muodostu lain tarkoittamaksi kohtuuttomaksi haitaksi, jos haitat voidaan tehokkaasti lieventää asianmukaisin suunnittelu- ja lupaehdoin.

Olenkin tässä vaiheessa syvästi huolissani siitä, että perusoikeuteni kiinteistöni suojaan ja arvoon ei toteudu. Edellytän, että kaavahankkeen jatkokäsittelyssä otetaan huomioon myös tämä oikeudellinen näkökulma ja pysähdytään aidosti arvioimaan hankkeen seuraukset yksittäisten kiinteistönomistajien näkökulmasta – ei pelkästään koko alueen yleisestä maankäytöstä käsin. Tässä seikassa kuvaan astuvat korvauskäytänteet ja -velvollisuudet merkittävästi.

2.4 Naapuruussuhdelaki ja ympäristönsuojelulaki

Naapuruussuhdelain (26/1920) 17 § mukaan kiinteistön omistaja ei saa käyttää omaisuuttaan siten, että siitä aiheutuu kohtuutonta haittaa naapureille. Aurinkovoimalan toteuttaminen asuinalueen välittömään läheisyyteen ei ole tavanomaista, ja siitä seuraavat häiriöt – kuten näkymähaitta, heijastuminen, rakentamisen aiheuttama melu ja luontoarvojen menetys – muodostavat kokonaisuutena selkeästi kohtuutonta haittaa.

Lain tarkoituksena on turvata se, että jokaisella on oikeus kohtuulliseen ja siedettävään elinympäristöön – myös silloin, kun naapurikiinteistöllä toteutetaan tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa. Aurinkovoimalan kaltaisessa teollisessa hankkeessa haitan mahdollisuus korostuu erityisesti silloin, kun toimenpide toteutetaan asumiseen painottuneiden alueiden välittömässä läheisyydessä ilman riittäviä suojaetäisyyksiä, näkösuojia tai haittojen lieventämistoimia.

Fortumin hankesuunnitelmassa on esitetty, että aurinkopaneelit voidaan sijoittaa jopa vain 50 metrin päähän asuinrakennuksista. Tämä on poikkeuksellisen lyhyt etäisyys näin mittakaavaltaan massiiviseen infrastruktuurihankkeeseen, ja sen seuraukset ovat ennakoitavissa: näkymän täydellinen muutos, mahdolliset heijastushäiriöt, luonnon ja hiljaisuuden katoaminen sekä tunne omasta kodista ja pihapiiristä teollisuusalueen naapurina. Kaikki nämä yhdessä muodostavat kokonaisuuden, joka täyttää käsitteen kohtuuton haitta.

Lisäksi naapuruussuhdelain nojalla toimenpiteen kieltämiseen tai sen rajoittamiseen voidaan hakea oikeusteitse päätöstä. Jos kohtuuton haitta toteutuu tai sen todennäköisyys on suuri, naapureilla on oikeus vaatia haitan poistamista tai rajoittamista (esimerkiksi etäisyyksien kasvattamista, suojaistutuksia tai muuta aidosti toimivaa maisemointia), vaatia toimenpiteen estämistä oikeusteitse, tai vaatia vahingonkorvausta aiheutuneesta haitasta.

Tässä tapauksessa haitta ei ole ainoastaan teoreettinen – se on jo konkretisoitumassa. Useat alueen kiinteistöomistajat ovat raportoineet epävarmuutta, huolta, asuntokaupan hyytymistä ja tilannetta, jossa omaa omaisuutta ei voi kehittää tai hyödyntää suunnitellusti.

On myös syytä huomata, että kohtuutonta haittaa arvioidaan tapauskohtaisesti, ja kokonaisharkinnassa

huomioidaan mm. toimenpiteen luonne, vaikutusalueen laajuus, toiminnan kesto, vaikutus asumisviihtyvyyteen ja maisemaan sekä mahdollisuus haittojen lieventämiseen. Tämän hankkeen osalta voidaan perustellusti todeta, että kyseessä on poikkeuksellisen laaja (satojen hehtaarien) aurinkovoimala, joka sijoittuu aktiivisesti asutulle alueelle, ja aiheuttaa jokapäiväistä ja pysyvää haittaa useille naapurikiinteistöille, ilman että haittaa on pyritty merkittävästi lieventämään (esimerkiksi suoja-alueilla, aidosti vaikuttavilla istutuksilla tai meluesteillä).

Tällaisessa tapauksessa naapuruussuhdelaki on keskeinen oikeudellinen väline, jolla asukkaiden oikeuksia voidaan ja tulee suojella. Katson, että Fortumin hanke sellaisenaan ylittää sen, mitä yksikään alueen asukas voidaan velvoittaa normaalina sietämisvelvollisuutena hyväksymään.

Jos kiinteistön käyttämisestä aiheutuu toiselle kiinteistölle kohtuutonta haittaa, voidaan se kieltää oikeusteitse tai vaatia vahingonkorvausta.

Myös ympäristönsuojelulain 5 § velvoittaa torjumaan haitallisia ympäristövaikutuksia ennakolta, ja tässä tapauksessa näin ei ole tehty.

2.5 Luonnonsuojelulaki

Luonnonsuojelulain (2023) mukaan luonnon monimuotoisuutta tulee suojella ja heikentymistä estää. Lain 2 § edellyttää luonnonarvojen huomioon ottamista erityisesti silloin, kun kyseessä on suunnitelma, joka voi merkittävästi muuttaa luonnonympäristöä. Alueella esiintyy uhanalaisten lajien elinympäristöjä, pölyttäjille arvokkaita peltokaistaleita sekä kulttuurimaisemaa, jonka arvoa ei ole asianmukaisesti arvioitu.

Aurinkopaneelientien rakentaminen tarkoittaisi ekosysteemipalveluiden – kuten pölytyksen, pienilmaston säätelyn ja virkistykseen – merkittävää heikentymistä. Lisäksi ilmanlaatuun ja melutasoon vaikuttavat muutokset on jätetty arvioimatta, vaikka puuston ja peltojen poistaminen vaikuttaa ilmapvirtauksiin ja äänen kulkuun lähialueilla. Näillä voi olla suoraa vaikutusta alueella asuvien ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

Olen vakavasti huolestunut siitä, ettei suunnitellun aurinkovoimalan vaikutuksia alueen luontoon ole otettu riittävän perusteellisesti eikä riippumattomasti huomioon. Hankkeen alkuperäisessä luontoselvityksessä (Metsänen 2025) tuotiin esiin useita merkittäviä huomioita, jotka koskivat muun muassa alueella havaittuja lajeja, tärkeiden ekosysteemipalveluiden, kuten pölytyksen, säilymistä sekä alueen maisema- ja metsärajavyöhykkeiden merkitystä eläinlajiston liikkumisväylinä. Näitä seikkoja ei kuitenkaan kaavaluonnoksessa tai suunnitelman perusteluissa ole lainkaan nostettu näkyvästi esiin, eikä niitä ole riittävästi huomioitu suunnitelman mitoituksessa tai sijoittelussa.

Tilannetta mutkistaa entisestään se, että päivitetyn luontoselvityksen on toteuttanut konsulttiyhtiö Ramboll. Pidän tätä ongelmallisena ja koen Rambollin olevan tässä

yhteydessä mahdollisesti puolueellinen, koska yhtiö on myös mukana muissa hankkeissa Fortumin kanssa ja toimii näin mahdollisesti enemmän toimeksiantajan kuin ympäristön puolesta. Riippumattoman arvioinnin toteuttaminen on erityisen tärkeää silloin, kun kyse on laaja-alaisesta, merkittävästi luonnonympäristöä muuttavasta hankkeesta.

Lisäksi on erittäin valitettavaa, että uusi selvitys on julkaistu vasta sen jälkeen, kun kaavaluonnos on asetettu nähtäville. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, ettei asukkailla ole ollut mahdollisuutta arvioida kokonaisuutta riittävien ja ajan tasalla olevien luontotietojen perusteella. Mielestäni tämä rikkoo sekä hyvän hallinnon että oikeusturvan periaatteita, eikä tällainen menettely täytä luonnonsuojelulain 2 §:n mukaista velvoitetta ottaa luonnonarvot huomioon kaikessa alueiden käytön suunnittelussa.

Orimattilan alue on tunnetusti tärkeää siirtymävyöhykettä monille eläinlajeille ja sen maaseutumaisuus on ollut kaupungin vetovoimatekijä. Luonnon heikko huomioiminen näin merkittävässä hankkeessa on vakava uhka Orimattilan monimuotoiselle luontoympäristölle ja asukkaiden luontosuhteelle.

2.6 Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulain (YSL) 16 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa niin, että siitä aiheutuu kohtuutonta haittaa asutukselle, luonnolle tai maisemalle. Tämä lainkohta on keskeinen erityisesti tilanteissa, joissa kyse on laajamittaisesta maankäytön muutoksesta, kuten teollisen aurinkovoimalan perustamisesta asutun alueen läheisyyteen.

Fortumin suunnittelema aurinkopaneelientä sijoittuisi aivan vakituksen asutuksen viereen, jopa vain 50 metrin päähän asuinrakennuksista. Tämä poikkeuksellisen lyhyt suojaetäisyys lisää todennäköisyyttä sille, että naapuruston asumisviivittely kärsii merkittävästi. Haitat voivat ilmetä muun muassa visuaalisena maisemahäiriönä, näkösuojien puuttumisena, heijastushäiriöinä, luonnonrauhaa rikkovana maisemallisesti hallitsevana rakenteena sekä psykologisena kuormituksena.

Lisäksi paneelientän sijoittaminen alueelle, jolla esiintyy uhanalaisten lajien elinympäristöjä ja arvokkaita maaseutumaisemia, aiheuttaa selkeää riskiä luontoarvojen heikentymiselle. Puuston poistaminen, maaperän muokkaaminen ja laajojen maa-alojen peittäminen paneeleilla vaikuttavat paitsi maisemaan myös eläimistön liikkumiseen, pölyttäjien elinolosuhteisiin ja ekosysteemien toimivuuteen.

YSL 16 § tarjoaa suoran oikeudellisen perustan sille, että tällainen toiminta voidaan estää tai siihen voidaan asettaa tiukkoja ehtoja esimerkiksi ympäristölupamenettelyssä tai myöhemmässä muutoksenhaussa. Tässä tapauksessa voidaan perustellusti katsoa, että hankkeen vaikutukset

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

täyttävät kohtuuton haitta -kriteerin niin asumisviihtyvyyden, maiseman kuin luonnonkin näkökulmasta.

2.7 Sietämisvelvollisuus

Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö tuntevat käsitteen normaalista sietämisvelvollisuudesta. Tähän kuuluu esimerkiksi tavanomaiset naapurikiinteistöjen rakennustoimet tai äänihaitat, joita ei voida pitää kohtuuttomina. Teollisen mittaluokan aurinkopaneelikenttä ei kuitenkaan kuulu tavanomaiseen rakentamiseen, ja sen vaikutukset – erityisesti jatkuva visuaalinen hallitsevuus, arvoa alentava vaikutus, maisemahäiriöt ja psykkinen kuormitus – eivät kuulu sietämisvelvollisuuden piiriin.

Tässä tilanteessa sietämisen raja ylittyy sekä lain että kohtuuden näkökulmasta. Asukkaiden oikeus kohtuulliseen ja terveelliseen elinympäristöön on ensisijainen.

3. Omaisuuden suoja ja kiinteistöni arvon turva

Suomen perustuslain (731/1999) 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tämä tarkoittaa, että omaisuuteen ei saa kajota ilman hyväksyttävää ja laissa säädettyä perustetta, eikä kajoaminen saa tapahtua ilman korvausta. Vaikka kyse ei nyt ole varsinaisesta lunastuksesta, on kyseessä merkittävä puuttuminen omaisuuden käyttöarvoon ja markkina-arvoon.

Kiinteistöni arvo perustuu paitsi rakennusten ja sijainnin ominaisuuksiin, myös elinympäristön laatuun – erityisesti maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon läheisyyteen. Näihin kaikkiin tekijöihin aurinkovoimahanke tuo merkittävää ja negatiivista muutosta. Hankkeen toteutuessa kiinteistöni näkymä muuttuu laajasta pelto- ja metsämaisemasta teolliseksi aurinkopaneelikentäksi, jonka mittakaava ja visuaalinen vaikutus ovat poikkeuksellisen häiritseviä.

On pidettävä selvänä, että tällainen muutos ilman korvausta on ristiriidassa omaisuudensuojan periaatteiden kanssa. Jo pelkkä hankkeen eteneminen suunnittelussa on aiheuttanut asuntokaupan pysähtymisen alueella, epävarmuutta kiinteistöjen arvoista ja käytännössä tehnyt mahdolltomaksi kiinteistöjen myymisen tai kehittämisen. Tämä on selkeä osoitus siitä, että omaisuuden käytettävyys ja markkina-arvo ovat jo nyt heikentyneet – ilman, että mitään rakentamista on vielä edes tapahtunut.

Perustuslaillisen omaisuudensuojan tulee ulottua myös tällaisiin tilanteisiin, joissa julkinen suunnittelu- ja kaavoitusprosessi aiheuttaa omaisuudelle arvoa alentavaa vaikutusta. Jos omaisuuteen kohdistuva haitta on merkittävä ja pysyvä, on siitä lähtökohtaisesti suoritettava korvaus. Tämä on tunnustettu myös esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännössä.

Olenkin tässä vaiheessa syvästi huolissani siitä, että perusoikeuteni kiinteistöni suojaan ja arvoon ei toteudu. Edellytän, että kaavahankkeen jatkokäsittelyssä otetaan

3. Omaisuuden suoja ja kiinteistöni arvon turva

Perustuslain 15 § turvaa omaisuuden suojan, mutta se ei automaattisesti estä kaikkia julkisen vallan toimia tai yksityisen toimijan hankkeita, jotka vaikuttavat omaisuuden arvoon.

Maisemavaikutukset ovat lähimaisemassa väistämättömiä, mutta niitä voidaan usein merkittävästi vähentää suunnittelulla, sijoittelulla, paneelien matalalla rakenteella, istutuksilla, näkösuojilla ja muotoilulla.

Vaikutus kiinteistön arvoon on empiirinen kysymys, joka pitää todentaa riippumattomalla kiinteistöarviolla. Tutkimusnäyttö aurinkovoimaloiden vaikutuksista kiinteistöarvoihin on vaihtelevaa; ei ole olemassa yleispätevää todistetta siitä, että arvo alenee automaattisesti ja pysyvästi.

Korvausvaatimus voi olla perusteltu, jos osoitetaan, että hanke aiheuttaa yksityisomistajan kannalta merkittävän ja pysyvän arvonaleneman. Tällöin asianmukaiset menettelyt ja näyttö (riittävä asiantuntija-aineisto) ovat välttämättömiä.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

huomioon myös tämä oikeudellinen näkökulma ja pysähdytään aidosti arvioimaan hankkeen seuraukset yksittäisten kiinteistönomistajien näkökulmasta – ei pelkästään koko alueen yleisestä maankäytöstä käsin. Meidän kiinteistömme sijaitsee mäen päällä, josta avautuu huomattava, jopa satojen metrien laajuinen peltomaisema. Tämä maisema on yksi tontin ja asuinrakennuksen keskeisimmistä arvoista – visuaalisesti, elämyksellisesti ja markkina-arvoltaan. Nyt tuo maisema on vaarassa tuhoutua teollisen mittaluokan aurinkopaneelikentän alle. Näkymä, jonka vuoksi tontti on aikanaan valittu ja talo rakennettu, ei ole ainoastaan subjektiivinen kokemus, vaan myös konkreettinen osa kiinteistön arvoa. Näkymän katoaminen tarkoittaa suoraa omaisuuden arvon alenemista.

4. Etupiiri, suojaetäisyydet ja sijoittelun vaikutukset

Suomen lainsäädäntö ei käytä termiä "etupiiri" varsinaisena oikeudellisenä käsitteenä, mutta etupiirin merkitys tulee esiin erityisesti naapurussuhdelain (26/1920), maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) ja ympäristönsuojelulain soveltamisessa käytännössä. Lisäksi hallintotuomioistuinten ja oikeuskäytännön perusteella etupiirin suojelulle on muodostunut vahvaa painoarvoa erityisesti silloin, kun ratkaistaan maisema-, häiriö- ja viihtyvyyshaittoja.

Naapurussuhdelaki (26/1920)

Lain 17 §: "Kiinteistön omistaja ei saa käyttää omaisuuttaan siten, että siitä aiheutuu kohtuutonta haittaa naapurille."

Etupiirin osalta tämä tarkoittaa, että jos rakennus, rakenne tai toiminta (esim. teollinen aurinkovoimala) kohdistuu naapurin oleskelupihan, pääasiallisesti käytetyn julkisivun tai tärkeimpien näkymien suuntaan, haitta katsotaan erityisen merkittäväksi.

Oikeuskäytännössä on huomioitu: pihapiirin, oleskelupihan tai pääasiallisten ikkunoiden näkymän heikkeneminen voi olla kohtuutonta haittaa.

Haitta voi olla sekä visuaalista (maiseman pilaantuminen) että henkistä (viihtyvyyden heikkeneminen, psykologinen kuormitus).

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)

MRL 39 § (yleiskaavan sisältövaatimukset) ja MRL 54 § (asemakaavan sisältövaatimukset) edellyttävät muun muassa:

- Maiseman vaalimista
- Turvallista, terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä
- Rakentamisen sopeutumista ympäristöön
- Rakennuspaikan soveltuvuutta suhteessa ympäristöön ja naapureihin (MRL 116 §)

Näiden kautta etupiirin näkymän merkitys korostuu – etenkin jos siitä avautuu arvokas pelto-, metsä- tai

4. Etupiiri, suojaetäisyydet ja sijoittelun vaikutukset

Naapurussuhdelain 17 § kieltää kohtuuttoman haitan aiheuttamisen, mutta tämän osalta on osoitettava konkreettista näyttöä kohtuuttomuudesta. Tulkinnassa ratkaisevaa on haitan laatu ja laajuus sekä se, voidaanko haitta kohtuullisin lieventämistoimin poistaa tai vähentää.

Alueidenkäyttölain säännökset ja tavoitteet ohjaavat kaavoitusta. Ne eivät kuitenkaan muodosta automaattista kieltoa yksittäiselle hankkeelle, vaan ne edellyttävät vaikutusten selvittämistä ja sovittamista.

Paneelikenttien maisema- ja näkymähäiriöitä voidaan merkittävästi pienentää, esim.

- matala asennuskorkeus
- istutus- ja näkösuojavyöhykkeet
- paneelien suuntaus ja kaltevuus
- mattapintaiset paneelit ja heijastuksia vähentävät ratkaisut

Aurinkovoimaloiden merkittävät visuaaliset maisemavaikutukset pienenevät oleellisesti etäisyyden kasvaessa. Tarkastellaan suojaetäisyyksien laajuutta sekä maisemointitarpeita kaavaehdotukseen.

Aurinkovoimaloiden ja asutuksen väliselle etäisyydelle ei ole lainsäädännössä tai kaupungin linjauksissa annettu tarkkoja etäisyysvaatimuksia. Tarkistetaan kaavaehdotukseen suojavyöhykkeiden pituutta suhteessa asutukseen.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

kulttuurimaisema, tai jos sinne suunnitellaan teollista rakentamista.

Korkein hallinto-oikeus on toistuvasti katsonut, että:
"Rakentaminen, joka sijoittuu naapurin pääasiallisen näkymän suuntaan tai lähelle oleskelupihaa, voi aiheuttaa kohtuutonta häiriötä myös silloin, kun etäisyys itsessään täyttää rakentamismääräysten vaatimukset."

Esimerkiksi aurinkopaneelientien, liikenteen tai varastorakennusten sijoittaminen asutun alueen välittömään näkösuuntaan on voinut johtaa suunnitelmien hylkäämiseen tai muuttamiseen.

Kiinteistön etupiiri – eli tontin se osa, jolta avautuvat tärkeimmät näkymät ja jossa oleskelu, asuminen ja liikkuminen pääosin tapahtuvat – on keskeinen tekijä arvioitaessa kaavaratkaisujen vaikutuksia asuinviihtyvyyteen ja omaisuudensuojaan. Etupiirin näkymä ei ole pelkkä esteettinen yksityiskohta, vaan osa kiinteistön käytettävyyttä, elämänlaatua ja taloudellista arvoa.

Meidän kiinteistömme sijaitsee mäellä, josta avautuu laaja, esteetön peltomaisema. Tämän näkymän säilyminen oli yksi keskeisimmistä syistä tontin valintaan ja talon sijoitteluun. Nyt tuo näkymä uhkaa muuttua kokonaan teolliseksi, kun aurinkopaneelit kaavoitetaan aivan näkösuunnan alarajalle – jopa siluettia vasten. Visuaalisesti hallitseva paneelientie rikkoo paitsi maisemallista kokonaisuutta myös henkilökohtaisen elinympäristön kokemuksellisuutta. Tämä ei ole hyväksyttävää eikä vastaa nykyinsäädännön tavoitteita elinympäristön terveellisyydestä ja viihtyvyydestä.

Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvityksessä (2023), jonka on laatinut FCG Finnish Consulting Group Oy ympäristöministeriön rahoituksella, esitetään 250 metrin suojaetäisyys teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden ja asuinrakennusten välille. Suositus perustuu viranomaisten ohjearvoihin ja käytännön kokemuksiin vaikutuksista mm. maisemaan, asumisviihtyvyyteen ja psykologiseen kuormitukseen. Näitä suojaetäisyyksiä ei ole tässä kaavaluonnoksessa lainkaan huomioitu – päinvastoin. On esitetty, että paneelientiet voisivat sijoittua vain 50 metrin päähän asuin- ja kiinteistöistä. Tämä on pöyristyttävä ja täysin kestämaton ehdotus, joka rikkoo sekä hyvän kaavoitustavan että lainsäädännön henkeä.

Tällainen ratkaisu osoittaa vakavaa välinpitämättömyyttä vaikutusalueen asukkaiden oikeuksia ja oikeusturvaa kohtaan. Se ei myöskään vastaa maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n sisältövaatimuksia, joissa korostetaan muun muassa turvallisen ja terveellisen elinympäristön turvaamista sekä rakennetun ympäristön ja maiseman vaalimista. Jos paneelit todella sijoitetaan 50 metrin päähän kiinteistöistä, kyse ei ole enää mistään lievästä maisemavaikutuksesta – vaan asuin- ja elinympäristön täydellisestä muuttamisesta asukkaille vahingollisella tavalla.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Etupiirin pilaaminen teollisella ratkaisulla ei kuulu normaalin sietämisvelvollisuuden piiriin. Se on kohtuutonta haittaa, jonka oikeusjärjestys tunnistaa naapurussuhdelain nojalla kiellettäväksi tai korvattavaksi.	
5. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja muut ohjaavat asiakirjat Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia ohjaavia periaatteita, joita sovelletaan kaikessa kaavoituksessa ja lupaharkinnassa. Niiden tarkoituksena on varmistaa, että alueidenkäyttö tukee kestävästä kehitystä, säilyttää arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristöt sekä edistää ilmastonmuutoksen hillintää muun muassa uusiutuvan energian avulla – kuitenkin vaarantamatta ympäristön tai asukkaiden hyvinvointia. VAT-tavoitteissa korostetaan erityisesti: • maiseman, kulttuuriperinnön ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, • uusiutuvan energian sijoittamista ekologisesti, sosiaalisesti ja maisemallisesti kestäväällä tavalla, • avoimuutta, vuorovaikutteisuutta ja vaikutusten huolellista arviointia kaavoitusprosessissa. Fortumin aurinkovoimalahankkeessa nämä periaatteet eivät toteudu. Aurinkovoiman lisääminen ei saa tapahtua maisema-arvojen, kulttuuriympäristön tai asukkaiden asumisviihtyvyyden kustannuksella. Tässä tapauksessa paneelikenttä uhkaa tuhota kulttuurihistoriallisesti merkittävää pelto- ja metsämaisemaa, jonka arvo on tunnistettu myös maakuntakaavassa. Myös asukkaiden näkemyksiä ja kokemuksia vaikutuksista on sivuutettu, eikä vuorovaikutteisuus ole toteutunut aidosti tai ajallisesti oikeudenmukaisella tavalla. Kaavan lainmukaisuuden arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon: • maakuntakaava ja mahdollisesti laadittu yleiskaava, joissa voidaan määritellä maisemallisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaita alueita sekä suojeltavia luontokohteita; • rakennusjärjestys, jossa kunnalla voi olla ohjeita tai ehtoja aurinkopaneelien sijoittamisesta; • osallistumis- ja arviointisuunnitelmat (OAS) sekä ympäristöselvitykset, joiden perusteella arvioidaan suunnitelman vaikutuksia eri näkökulmista. Näiden asiakirjojen yhteensovittaminen ja noudattaminen ovat kaavaprosessin perusedellytys. Tässä hankkeessa on perusteltua epäillä, että kaavan ja suunnittelun toteutus ei ole VAT-tavoitteiden mukainen eikä perustu tasapainoiseen harkintaan ympäristön, maiseman ja asukkaiden etujen välillä.	<i>5. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja muut ohjaavat asiakirjat</i> <i>Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat kaavasunnittelua, ja niiden eri osa-alueita yhteensovitetaan kaavan tavoitteet, selvitysaineisto ja osallispalaute sekä viranomaislausunnot huomioiden.</i> <i>Kaavaprosessi on pitkä ja monivaiheinen, ja siinä noudatetaan alueidenkäyttölain edellyttämää vuorovaikutusmenettelyä. Osayleiskaavatyön aikana on järjestetty ja tullaan järjestämään yleisötilaisuuksia sekä työpajoja. Kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta pyydetään lain mukaisesti osallisten palautteet ja viranomaisten lausunnot.</i> <i>Kaavan sisältövaatimusten täyttymistä varmistetaan tiiviillä viranomaisyhteistyöllä ja -ohjauksella.</i>
5. Psykologiset ja yhteistölliset vaikutukset	<i>5. Psykologiset ja yhteistölliset vaikutukset</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Vaikka kaavoituksessa ja hankekuvauksessa korostetaan ympäristövaikutuksia teknisinä ja fyysisinä ilmiöinä, on olennaista ottaa huomioon myös psyykkiset ja sosiaaliset vaikutukset. Orimattilan asukkaat, ja erityisesti vaikutuspiirissä olevat ihmiset, kokevat jo nyt merkittävää stressiä, huolta ja voimattomuutta hankkeen edetessä – etenkin, kun keskusteluun osallistumisen mahdollisuudet on asetettu vaikeaan ajankohtaan kesälomien keskelle. Aurinkopaneelientien aiheuttamat maisemahaitat, näkymien menetys ja luonnonläheisyyden katoaminen ovat vahvasti yhteydessä koettuun elämänlaatuun ja henkiseen hyvinvointiin. Omaisuuden arvonlaskun menetyksestä puhumattakaan. Psykologinen kuormitus ei ole vähäpätöinen ilmiö. Se voi ilmetä unettomuutena, ahdistuksena ja osallisuuden kokemuksen heikkenemisenä. Nämä seuraukset ovat vältettävissä kaavoituksella, joka todella huomioi asukkaiden oikeudet ja kohtuullisen ympäristön.	<i>Asukkaiden näkemyksiä huomioidaan kaavasuunnittelussa, ja aurinkovoimaloiden alueita vähennetään merkittävästi verrattuna kaavaluonnosvaiheeseen. Tarkastetaan kaavaehdotukseen suojavyöhykkeiden leveyttä sekä maisemointitarpeita.</i>
6. Yhteenveto ja vaatimukset Esitetyt osayleiskaavaluonnoksen ja siihen sisältyvän Fortumin aurinkovoimahankkeen osalta voidaan todeta, että kaava rikkoo useita keskeisiä lainsäädännöllisiä periaatteita ja asettaa lähialueen asukkaat kohtuuttomaan tilanteeseen. Kaavaehdotus: • rikkoo maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) yleiskaavan ja rakennuspaikan soveltuvuuden vaatimuksia (MRL 39 §, 116 §); • ei huomioi riittävästi naapuruussuhdelain (17 §) kieltoa aiheuttaa kohtuutonta haittaa naapureille; • aiheuttaa haittaa, joka ei kuulu normaalin sietämisvelvollisuuden piiriin; • vaarantaa perustuslaillisen omaisuudensuojan (PL 15 §); • ei huomioi luonnonsuojelulain (2 §, 4 luku) mukaisia velvoitteita luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi; • aiheuttaa merkittäviä psykologisia ja yhteisöllisiä haittavaikutuksia; • ei perustu riittävän laajaan, avoimeen ja riippumattomaan vaikutusarviointiin, vaan nojaa osin tilaajan intresseihin sidoksissa olevaan selvitystoimintaan (Ramboll). Lisäksi on huomioitava, että: • kaavassa ei ole noudatettu hyvän hallinnon ja asukkaiden oikeusturvan periaatteita; • suunniteltu 50 metrin suojaetäisyys aurinkopaneelientien ja asuinrakennusten välille on sekä maisemallisesti että oikeudellisesti kestävä; • kaava aiheuttaisi monin paikoin maisemavaikutuksia, jotka pilaavat asuin ympäristön etupiirit sekä alentavat kiinteistöjen arvoa ilman hyvitystä; • luonnon monimuotoisuutta koskevia reunaehtoja ei ole otettu vakavasti.	6. Yhteenveto ja vaatimukset <i>1. Kaavan valmistelu on kesken. Kaavan hyväksyminen tai hyväksymättä jättäminen tulee olemaan kaupungin demokraattisesti valittujen luottamushenkilöiden poliittinen päätös. Kaavatyön tueksi on laadittu laaja selvitysmateriaali, ja vaikutusarviointi suoritetaan lain ja viranomaisten edellyttämällä tavalla.</i> <i>2. Etelä-Pohjanmaan selvityksessä esitetty 250 metrin suojaetäisyys on suositus, joka perustuu kokemuksiin ja varovaisuusperiaatteeseen. Se ei ole toistaiseksi laissa säädetty yleisesti sitova määräys. Suositusten soveltuvuus on aina paikalliskontekstista riippuva. Maastonmuodot, kasvillisuus, näkymien suunta ja paneelin tekninen toteutus vaikuttavat merkittävästi siihen, mikä etäisyys on tarpeen.</i> <i>3. Osayleiskaavaan osoitetaan maisemointi- ja suojavyöhyketarpeet jatkosuunnitteluun. Kaavassa edellytetään tarvittavien meluselvitysten esittämistä rakentamislupavaiheessa.</i> <i>4. Luontoselvitykset täydentyvät ehdotusvaiheeseen.</i> <i>5. Korvausvelvollisuus voidaan sitoa vain todistettuihin, mitattaviin ja pysyviin vahinkoihin.</i> <i>6. Kaavaprosessissa noudatetaan lain edellyttämiä osallistamis- ja vuorovaikutusmenettelyjä.</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Vaatimukseni: 1. Kaavoitusprosessin keskeyttäminen: Edellytän, että Pennala-Virenojan osayleiskaavan valmistelu keskeytetään ja käynnistetään uudelleen riippumattoman ja laaja-alaisen vaikutusarvioinnin perusteella. 2. Suojaetäisyyksien kasvattaminen: Mikäli hanke etenee, on aurinkopaneelienttien ja asutuksen väliseksi suojatäisyydeksi määritettävä vähintään 250 metriä, perustuen esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitykseen (2023). 3. Maisemointi ja haittojen torjunta: Paneelienttien yhteyteen on sisällytettävä kattavat maisemointiratkaisut, kuten puskuroivat metsävyöhykkeet ja meluestesuunnittelu. 4. Luontoselvitysten uusiminen: Alueelle on teetettävä uusi, aidosti riippumaton ja koko vaikutusalueen kattava luontoselvitys. 5. Omaisuuden suojan turvaaminen: Jos kaava etenee, tulee vahingonkorvausvastuu kiinteistöjen arvon alenemisesta tunnustaa ja korvauksista on laadittava menettelytapa kaavan jatkovalmistelun yhteydessä. 6. Asukkaiden oikeusturvan ja osallistumisen varmistaminen: Tulevat suunnitteluvaiheet on toteutettava aidosti vuorovaikutteisesti, hyvän hallinnon periaatteita noudattaen ja loma-aikoja välttäen. Tällä hetkellä esitetty kaavaehdotus on asukkaille kohtuuton, oikeudellisesti ristiriitainen ja ekologisesti kestämaton. Vastustan kaavan nykyistä luonnosta ja vaadin sen hylkäämistä tässä muodossaan.	
---	--

2.38 Mielipide 38

Mielipide 38, 10.8.2025	Vastine
[32 sivua pitkä mielipide. Tähän koottu yhteenveto.] Yhteenveto Kaava-alueen sijoittuminen ja laajuus edellyttävät huolellista uudelleenarviointia, jotta luonnon, maiseman ja asukkaiden näkökulmat tulevat aidosti huomioiduksi. Kaavoitusprosessi on tähän mennessä ollut siinä määrin puutteellinen ja paikkavalinta niin epäsojiva ylipäättään, että näkemyksemme mukaan aurinkovoimalan edistäminen alueelle tulee keskeyttää. Kaavatyössä on rikottu useita lakisääteisiä asioita, ja luottamus kaavoitusprosessiin on kärsinyt niin suuren kolauksen, että näistä lähtökohdista ei voida edetä kaavaesitysvaiheeseen. Viittaamme tässä tämän oman lausuntonne lisäksi vielä erilliseen, asianajotoimiston toimittamaan lausuntoon 8.8.2025 (asianajotoimisto Tirronen & Nousiainen Oy), joka osoittaa useita epäkohtia kaavaan liittyen.	<i>Kaavaa valmistellaan kattavalla, prosessin myötä täydentyvällä selvitysaineistolla alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti, tiiviissä viranomaisohjauksessa ja -yhteistyössä. Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit täydentyvät kaavaproessin edetessä.</i> <i>Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja vähennetty niiden pinta-alaa merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Myös EN/au-alueiden ja asutuksen välisiä suojavyöhykkeitä on tarkennettu ja ne on osoitettu kaavakartalle. Maisemointiratkaisut täsmentyvät yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa paikalliset olosuhteet huomioiden.</i> <i>Etelä-Pohjanmaan selvityksessä esitetty 250 metrin suojatäisyys on suositus, joka perustuu kokemuksiin ja varovaisuusperiaatteeseen. Se ei</i>

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

Aurinkovoimalla tulee tarvittaessa ohjata johonkin toiseen sijaintiin Orimattilassa, jossa ei ole niin paljon hankalasti yhteensovittavia asioita. Tämän kokoluokan voimalla voidaan kytkeä verkkoon aina 30 kilometrin päästä sen ollen vielä taloudellisesti kannattavaa suhteutettuna kokonaisinvestointiin (lähde: Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitys). Toissijaisesti kaava tulee palauttaa valmisteluun ja aloittaa aivan toisista lähtökohdista. Alue tulee rajata merkittäväksi pienemmäksi ja yhtenäisemmäksi alueeksi, joka ei tule liian lähelle ihmisten koteja ja elinympäristöä eikä aiheuta merkittäviä luonto- ja ympäristöhaittoja. Esitämme, että alue tässä tapauksessa osoitetaan Lahdentien itäpuolelle, mm. vanhalle soranottoalueelle ja alueille, jotka eivät sijoitu luonnon kannalta merkittäville alueille eikä asutuksen lähelle.

Aurinkovoimalaa on perusteltu teollisuusalueelle suunnitellulla datakeskuksella. Datakeskukseen tulisi itseensä integroida aurinkopaneelit, eikä heikentää luontoa, ihmisen elinolosuhteita, uhrata hiilinielumetsiä sekä Suomen ruokaturvan kannalta kriittisiä savipeltoja aurinkovoiman tuottamiseen. Se ei ole missään nimessä vastuullista toimintaa, vaikka sitä yritetään naamioida vihreällä siirtymällä. Tässä hankkeessa ollaan niin kaukana vihreydestä, kuin voi olla. Datakeskus syö kyllä paljon sähköä, mutta Fingridin mukaan sähköön saanti ei ole ongelma ja tätä aurinkovoimalaa ei muutenkaan olla kytkemässä suoraan datakeskukseen, vaan yleiseen kantaverkkoon.

Mikäli aurinkovoimalla jossain laajuudessa toteutuu, esitämme seuraavaa:

- Kaavan valmistelua tulee täydentää kattavalla asukaskuulemisella sekä tarkemmilla vaikutusarvioilla. Suojaetäisyydet tulee asettaa reilusti suuremmiksi (väh. 250 metriä), maisemointikaistaleet tulee kaavoittaa karttaan ja ne tulee olla riittävän leveitä. Maisemointi on suunniteltava siten, että puusto on heti aluksi jo riittävän korkeaa aidosti peittämään paneelien tuoma visuaalinen haitta. Voimalinjojen alukset eivät voi olla maisemointialueita, sillä niille ei saa kasvattaa korkeaa kasvustoa – tämäkin tulee huomioida.
- Aurinkovoima-alueiden sijoittelua tulee tarkistaa siten, että ne eivät ulotu linnustollisesti arvokkaille alueille tai muuten heikennä eläinten olosuhteita (ml. ekologisten käytävien sekä viheryhteyden eheys), eivät sijoitu pohjavesialueille tai liian lähelle asutusta.
- Maisemavaikutukset tulee arvioida uudelleen ja rajata alueita pois aurinkoenergiakäytöstä. Maakunnallisesti arvokkaille alueille ei tule asentaa paneeleja. Myös niiden lähialueet arvioitava tarkasti, sillä visuaalinen ympäristö ei rajaudu maisema-alueen reunaan.
- Kenttien määrää ja sijoittelua tulee keskittää ja vähentää merkittävästi.

ole toistaiseksi laissa säädetty yleisesti sitova määräys. Kaavaehdotukseen suojatäisyyksiä tarkastellaan kuitenkin saatu osallispalaute ja viranomaislausunnot huomioiden.

Aurinkovoimaloiden alueita on vähennetty merkittävästi erityisesti metsäisiltä alueilta, jolloin ekologisten yhteyksien säilymisedellytykset paranevat. Linnustollisesti arvokkaat alueet osoitetaan kaavakartalla (lin), ja niiden rajaukset otetaan huomioon aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) mitoituksessa. Aurinkovoimaloiden alueita on poistettu myös maakunnallisesti arvokkailta maisema-alueilta.

Kaavaprosessissa noudatetaan asiaan kuuluvalla tavalla alueidenkäyttölain mukaisia osallistamis- ja vuorovaikutusmenettelyjä.

ORIMATTILA, PENNALA-VIRENOJAN OSAYLEISKAAVA, LUONNOSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

KAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 12.6.–10.8.2025

2.39 Mielipide 39

Mielipide 39, 14.8.2025	Vastine
1. Tausta Olemme muuttamassa Haikulantie 226:een lähitulevaisuudessa, kunhan kiinteistökaupat saadaan päätökseen. Saimme tiedon Virenojan aurinkovoimalahankkeen mielipiteiden jättömahdollisuudesta vasta 13.8.2025, joten määräaika 10.8.2025 oli jo ehtinyt umpeutua. Pahoittelemme myöhästymistä ja toivomme, että näkemyksemme voidaan kuitenkin ottaa huomioon päätöksenteossa. Olen keskustellut asiasta 14.8.2025 aurinkovoimalahankkeen projektipäällikön kanssa ja toivon, että voimme yhdessä löytää ratkaisun, joka palvelee sekä hankkeen tavoitteita että alueen asukkaiden etua. 2. Huolenaiheet Viihtyisyys Nykyisessä viitekaavoituksessa koko viereinen pelto on suunniteltu täyteen aurinkopaneeleita ilman suunnitelmaa alueen maisemoinnista. Tämä muuttaisi merkittävästi pihapiirin ja lähialueen näkymiä. Maiseman muuttuminen Aurinkopaneelikenttä täyttäisi lähes koko peltoalueen, jolloin avoin maalaismaisema katoaisi ja tilalle tulisi tekninen, yksipuolinen näkymä. Maisemoinnin puute Kaavas suunnitelmassa ei ole esitetty istutuksia, pensasaitoja tai muita ratkaisuja, jotka pehmentäisivät näkymää ja sulauttaisivat voimalan paremmin ympäristöönsä. 3. Ehdotukset Paneelikenttä sijoitettaisiin kauemmas lähimmistä asuinrakennuksista. Alueelle toteutettaisiin maisemointi, esimerkiksi istutuksia, maavalleja tai näkösuojia, jotka säilyttäisivät alueen viihtyisyyden ja sopeuttaisivat voimalan ympäristöön. Liite: Kuva, jossa näkyy talomme sijainti ja kaavan mukainen paneelialue.	<i>Aurinkovoimaloiden alueiden (EN/au) laajuutta on tarkistettu, ja vähennetty niiden pinta-alaa merkittävästi verrattuna aiempaan kaavaluonnokseen. Myös EN/au-alueiden ja asutuksen välisiä suojavyöhykkeitä on tarkennettu ja ne on osoitettu kaavakartalle. Maisemointiratkaisut täsmentyvät yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa paikalliset olosuhteet huomioiden.</i>